

የቤተክርስቲያን አስተዳደራዊ መዋቅር

(ቤአመ ፬፻፭)

የከፍተኛ የትምህርት ተቋማት
(የግቢ ጉባዔያት) ተማሪዎች መማሪያ
መጽሐፍ

አዘጋጅቶ:- ዲ/ን አሳምነው ካሣ
እና

ዘርዳየሁ ስሜ

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ
ቤተክርስቲያን በሰንበት ት/ቤቶች
ማ/መምሪያ በማክበረ ቅዱሳን
ትምህርት ክፍል

፲፱፻፺፮ ዓ.ም

© ማኅበረ ቅዱሳን

1996 ዓ.ም

መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው
ALL RIGHTS RESERVED

ይህ መጽሐፍ
በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን
በሰገዘት ት/ቤተች ማደራጃ መኖሪያ
በማኅበረ ቅዱሳን
የኢኢተርያል ቦርድ ታርፕሽን ተስተካክሎ የተፈተነ ነው።

አድራሻ

በኢ/አ/ተ/ቤ/ክ
በሰገዘት ት/ቤተች ማ/መኖሪያ
ማኅበረ ቅዱሳን

ፖ.ሊቁ 80078
አዲስ አበባ
ኢትዮጵያ
ስልክ 556327/28

Email - eoe-m-kidusan@telecom.net.et

Website : <http://www.eote-mkidusan.org>

በፀዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ ፓትርያርክ ርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት
ዘኢትዮጵያ ሊቀ ጳጳስ ዘአክሱም ወአጪኒ ዘመንበረ
ተክለ ሃይማኖት

(የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን አምስተኛው ፓትርያርክ)

ማውጫ

ገጽ

መግቢያ i

ምዕራፍ አንድ

፩. የቤተክርስቲያን አስተዳደር በመጽሐፍ ቅዱስ	1
፩.፩ መንፈሳዊ አስተዳደር በዓለመ መላክት	1
፩.፪ መንፈሳዊ አስተዳደር በሕገ ልቡና	2
፩.፫ የደብተራ ኦሪት አስተዳደር በሕገ ኦሪት	5
፩.፬ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር በሕገ ወንጌል	6

ምዕራፍ ሁለት

፪. የቤተክርስቲያን አስተዳደር አስፈላጊነትና የአስተዳደር ዐባይት መርሖች /Principles/	10
፪.፩ የቤተክርስቲያን አስተዳደር አስፈላጊነት	10
፪.፪ የአስተዳደር ዐባይት መርሖች/Principles/	11
፪.፫ በሥራ ሒደት የቤተክርስቲያን አስተዳደር ዓባይት ተግባራት	16

ምዕራፍ ሦስት

፫. የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ በኢትዮጵያ	21
፫.፩ የቤተክርስቲያን አስተዳደር አስከ	
ጽኑው መ/ክ/ዘ/ አጋማሽ	21
፫.፪ የቤተክርስቲያን አስተዳደር	
ከጽኑው መ/ክ/ዘ/ አጋማሽ በኋላ	24
፫.፫ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ደንብ፣ ዓላማና መዋቅራዊ አሠራር	24
፫.፫.፩ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ደንብ /ቃለ ዓዋዲ/	24

፫.፫.፪ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ዓላማ	25
፫.፬ በየደረጃው የተቋቋመና የሚቋቋም የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤያት	25
፫.፬.፩ የአጥቢያ ቤተክርስቲያን ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ	25
፫.፬.፪ የወረዳ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ	27
፫.፬.፫ የመንበረ ጽድቅና ሀገረ ስብከት ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ	28
፫.፬.፬ የመንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ	28
፫.፬.፭ በየደረጃው በተቋቋሙ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤያት ላይ ያጋጠሙ ችግሮች	31

ምዕራፍ ዐራት

፬. በየደረጃው የሚገኙ የቤተክህነት ጽ/ቤቶች ሥልጣንና ተግባር	35
፬.፩ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ሥልጣን መዋቅር በጽ/ቤት ደረጃ	35
፬.፩.፩ ቅዱስ ሲኖዶስ	35
፬.፩.፪ ቋሚ ሲኖዶስ	37
፬.፩.፫ ፓትርያርክ	37
፬.፩.፫.፩ የፓትርያርክ ምርጫና የመፃህፍት ስም	37
፬.፩.፫.፪ የፓትርያርክ ሥልጣንና ተግባር	38
፬.፩.፫.፫ የፓትርያርክ ከሥልጣን መውረድ	38
፬.፪ የጠቅላይ ቤተክህነት ጽ/ቤት	39
፬.፫ የመንበረ ጽድቅና ሀገረ ስብከት ጽ/ቤት	41
፬.፬ የወረዳ ቤተክህነት ጽ/ቤት	42
፬.፭ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ሕጋዊ ሰውነት	42
፬.፭.፩ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ሕጋዊ ሰውነት	42

፱.፯.፪ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መብት	43
፱.፯.፫ የቤተክርስቲያን ግዴታ	44

ምዕራፍ አምስት

፭. የቤተክርስቲያን አስተዳደር በተለያዩ የቤተክርስቲያን ሥራዎች እና የቤተክርስቲያን መዓርጋት	47
፭.፩ የቤተክርስቲያን አስተዳደር በተለያዩ የቤተክርስቲያን ሥራዎች	47
፭.፪ የቤተክርስቲያን መዓርጋት	50

ምዕራፍ ስድስት

፮. ሰንበት ትምህርት ቤትና ማህበረ ቅዱሳን	56
፮.፩ ሰንበት ትምህርት ቤት	56
፮.፩.፩ ታሪካዊ አመጣጥ	56
፮.፩.፪ የሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ተግባርና ሐላፊነት	58
፮.፩.፫ የሰንበት ትምህርት ቤት ዓላማና መዋቅራዊ አሠራር	59
፮.፩.፬ የመንፈሳዊ ወጣቶች ማህበራት	62
፮.፪ ማህበረ ቅዱሳን	64
፮.፪.፩ የማህበሩ ስያሜ	69
፮.፪.፪ የማህበሩ አስፈላጊነት	71
፮.፪.፫ የማህበሩ ዓላማ	73
፮.፪.፬ የማህበሩ አቋም	74
፮.፪.፭ አባልና አባልነት	74
፮.፪.፮ የማህበረ ቅዱሳን አሠራር	75

መግቢያ

ቅድስት ቤተክርስቲያን አምላክ በደሙ የመሠረታት የእግዚአብሔር መንግሥት ናት። ራሷን የምታስተዳድርበት የአስተዳደር ሥርዓት ባለቤት ናት። ሥርዓተ አምልኮን በአግባቡ ለመፈጸም፣ ሕይወተ ሥጋ ሕይወተ ነፍስን በአግባቡ ለመምራት፣ እግዚአብሔር በለገሰው መንፈሳዊና ቁሳዊ ዓለም በአግባቡ ለመጠቀም አስተዳደራዊ ሥርዓት እጅግ አስፈላጊ ነው። የቤተክርስቲያን አስተዳደር አስገኝና መሪ እግዚአብሔር ነው። በመጀመሪያዋ ዕለት የተፈጠሩ መላእክት፣ አገልግሎታቸው፣ የሰፈሩበት ከተማና ነገዳቸው በእግዚአብሔር የተወሰነ ነው። መሪና ተመሪን በሚገልጥ ሁኔታ በየነገዳቸው አለቃ ተሹሞላቸዋል። ከዚህም በአንድ የአስተዳደር ሥርዓት ጉልተው መታየት የሚገባቸውን የሥራ ክፍፍልን፣ የሥልጣን ተዋረድን ለአገልግሎት የሚያስፈልግ ሥርዓትን ከመላእክት ከተማ መማር ይቻላል።

እግዚአብሔር አምላክ ሰውን “ብዙ ተባዙ ምድርንም” ሙሉ አት ግዙአትም. . .” ዘፍ.፩፥፩፮ በማለት በአምላካዊ ቡራኬ የፍጥረት አስተዳዳሪ ገዢ ስላደረገው ፍጥረቱን የሚያስተዳድርበትን ጥበብና ራሱንም ለእግዚአብሔር፣ የሚያስገዛበትን ሕግ በአባታዊ ርኅራኄ አስተምሮታል። ከአዳም እስከ ሙሴ የነበሩ ደጋግ አባቶች ካህን፣ ነቢይ፣ መስፍን በመሆን ሰውንና እግዚአብሔርን አገልለዋል። በዚህም ከእግዚአብሔር ቃል በቃል መመሪያ እየተቀበሉ፣ ቤተሰቦቻቸውን ነገዳቸውንና በእምነት የሚመስሏቸውን በመንፈሳዊ አስተዳደር መርተዋል።

በዘመነ ኦሪትም ከሙሴ እስከ ሳሙኤል፣ ከህነትን ከምስፍንና ጋር አጣምረው የያዙ አበው የቤተ እግዚአብሔርንና የብሔራዊውን አስተዳደር ሐላፊነት ተሸክመዋል። አስተዳደራቸውም ረድኤተ እግዚአብሔር ያልተሰየው፣ መንፈሳዊ ብስለት የተላበሰ፣ የሥራ ክፍፍል፣ የሥልጣን ተዋረድና የሕዝብ ሱታፌ፣ ፍንትው ብሎ የሚታይበት ነበር። “ሙሴም ከእሥራኤል ሁሉ አዋቂዎችን መረጠ፣ በሕዝቡም ላይ የሺሕ አለቆች፣ የመቶም አለቆች፣ የሐምሳም አለቆች፣ የዓሥርም አለቆች አድርጎ ሾማቸው። በሕዝቡም ላይ ሁልጊዜ ፈረዱ፣ የከበዳቸውን ነገር ወደ ሙሴ አመጡ፣ ታናሹን ነገር ሁሉ

ግን እነርሱ ፈረዱ። የሚለው ከላይ የተገለጸውን ያረጋግጣል። /ዘጸ.፲፰፡፳፭/ ይህም የአስተዳደር ብልህነት ለቀጣዩ ትውልድ ሃይማኖታዊና ሀገራዊ አስተዳደር መሠረት መሆኑ ግልጽ ነው።

ከሳሙኤል በኋላም እስከ ሕገ ወንጌል ድረስ በየዘመኑ በተነሡ ሊቃነ ካህናት ሰብሳቢነት የሚመራ የካህናት ሽንጉ /ሰንሸርዱን/ መንፈሳዊውን የቤተ እግዚአብሔር አስተዳደር ይመራ እንደነበር የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ያስረዳናል። ዓለሙ ሁሉ ከሚታወክ አንድ ሰው ቢሞት ይሻላል ብሎ ስለ ጌታ ሞት ትንቢት የተናገረው ሊቀ ካህናቱ ቀያፋ፣ በሌሊት እየመጣ ከጌታ ይማር የነበረው ኒቆላሞስ በሕዝቡ ዘንድ የከበረው የሕግ መምህር ገማልያል የዚህ የካህናት ሽንጉ መሪ ዎችና አባላት ነበሩ። /ዮሐ.፲፰፡፳፱፤ ዮሐ.፲፱፡፴፱፤ ሐዋ.፩፡፴፱/ በሐዲስ ኪዳንም የቤተክርስቲያን አስተዳደር ሕግና ሥርዓት በመጀመሪያው የኢየሩሳሌም ሲኖዶስ በሐዋርያት ተወስኗል። /ሐዋ.፲፭፡፮/ የአስተዳደሩንም ሥርዓት የሚያስፈጽሙ መንፈስ ቅዱስ ያደረገባቸውና በሕዝቡ የተመረጡ ሐላፊዎች ተሾመዋል። /ሐዋ. ፳፡፩/ ይህም አሁን ቤተክርስቲያን ለምትመራበት የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር መሠረት ሆኗል።

በትምህርተ ወንጌል ብርሃንነት የዓለምን ጨለማ ለመግለጥ፣ በምሥጢራተ ቤተክርስቲያን ጸጋ እግዚአብሔርን ለማደልና በማህበራዊ ልማት የሰውን ልጅ ሁሉ ለማስተባበር የቤተክርስቲያን አስተዳደር ለቤተክርስቲያን ዋነኛ መሣሪያ ነው። በአስተዳደሩ ውስጥ ሁሉም ድርሻ አለው። የካህናት፣ የምእመናንና የሰንበት ትምህርት ቤት ወጣቶች ድርሻ የአስተዳደሩ መመሪያ በሆነው ቃለ ዐዋዲ ላይ በዝርዝር ተገልጿል። ይህን ማወቅ፣ የራስንም ድርሻ መወጣት ክርስቲያናዊ ግዴታ ነው። የዚህ ትምህርት ዐቢይ ዓላማ ይህን ግዴታ ለመወጣት የሚያስችል ዕውቀትና ክሂሎት ማስጨበጥ ነው። ለዚህም የእግዚአብሔር ቸርነት የድንግል ማርያም አማላጅነት የቅዱሳን ሁሉ በረከት አይለዩን።

ምዕራፍ አንድ

፩. የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር በመጽሐፍ ቅዱስ

መግቢያ

የቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ አስተዳደር፣ ሕግና ሥርዓት፣ ባለቤት እግዚአብሔር ነው። የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ከእግዚአብሔር የተገኘ፣ ነገደ መላእክት የተመሩበት፣ የቀደሙ አባቶች በሕገ ልቡና የተገለገሉበት፣ በሕገ ኦሪትና በሕገ ወንጌል በተግባርና በጽሑፍ የተገለጠ ነው። ሰው በሕገ ልቡና፣ በሕገ ኦሪትና በሕገ ወንጌል በመንፈሳዊው አስተዳደር ከዓለመ መላእክት ጋር ተዛማጅነትና ተወራራሽነት ያለው ፍጡር ነው። ስለዚህ የቤተክርስቲያንን አስተዳደር የሚያጠና ተማሪ ከዓለመ መላእክት እስከ ሕገ ወንጌል ያለውን አያይዞ መመልከት አለበት።

፩.፩ መንፈሳዊ አስተዳደር በዓለመ መላእክት

ለማያዊውን የእግዚአብሔር ዙፋን የሚሸከሙ ኪሩቤል /ዐርባዕቱ እንስሳ/፣ መንበሩን የሚያጥኑ ሱራፌል /ሃያ ዐራቱ ካህናት ሰማይ/ በመንፈሳዊው አስተዳደር ሥራ ተለይቶ ተሰጥቶታል። ኃይላት በመንፈሳዊ ሕይወት የደከሙ ክርስቲያኖችን እንዲያበረታቱ በአምላካዊ ጥበብ ታዘዋል። አርባብ (የሚጋርዱ) የእግዚአብሔርን መንበር በክንፋቸው ይሸፍናሉ። ሥልጣናት ፍጥረተ ዓለምን እንዲጠብቁ የምጽአት አዋጅ እንዲያበሥሩ ተወስኖላቸዋል። ሌሎችም መላእክት በፍጥረት ላይ ተሾመዋል። የሥልጣን ተዋረድን በሚያመለክት ሁኔታ ለዘጠና ዘጠኝ ነገደ መላእክት አለቃ ተሾሞላቸዋል። “የእግዚአብሔር ሠራዊት አለቃ ሆኜ አሁን መጣሁ /ኢያሱ ፩ ፡ ፲፱/። “ከዋነኞቹ አለቆች አንዱ ሚካኤል ሊረዳኝ መጣ. . .” እንዲል።

የሥራ ክፍፍልና አለቅነት ብቻ ሳይሆን በያሜ ሰጥቶ፣ በታለይቶ አስፍርዳቸዋል። “ኪሩቤልን፣ ሱራፌልንና ኃይላትን በኢየሱስ፣ አርባብን፣ መናብርትንና ሥልጣናትን በራማ፣ መኳንንትንና ሊቃናትን በኤረር አስፈረ. . . እንዲል። /እክሲማርስ/። ከዚህም በላይ በራሳቸው የሚቀዳጁት፣ በእጃቸው የሚይዙት

ለግርማቸው የሚሰጡት በአምላካዊ የአስተዳደር ሥርዓት ተወስኗቸዋል። “የብርሃን ዘውድ አቀዳጃቸው የብርሃን ዘንግ ጸፈላቸው። አስኬማ መላእክትን ቀረጸላቸው. . .” /አክሲማርስ/

በተደነገገው ሥርዓትና አገልግሎት የጸኑት ቅዱሳን ክቡራን ንኡዳን መላእክት ተብለው በምድር በሰማይ ተመስግነዋል። “ከደመና በላይ ዐርጋለሁ። በልዑል እመሰላለሁ ያለው ዲያብሎስና ሠራዊቱ. . .” ወደ ሊኦል ወደ ጥልቅ ጉድጓድ ወርደዋል። /ኢሳ.፲፱ ÷ ፲፱/ ይህም በአስተዳደር ውስጥ ያለውን ተጠያቂነት ያሳያል። በአጠቃላይ ከዓለመ መላእክት የሥራ ክፍፍልን፣ የሥልጣን ተዋረድን፣ የአገልግሎት ሥርዓትን ተጠያቂነት ባለው መልኩ መማር ይቻላል። በአንድ አስተዳደር ዙሪያ የሚታዩ ጉልህ ተግባራትን ከዓለመ መላእክት ማንበብ ይቻላል። “ቤተ ክርስቲያን በሰማይ አምላል በብዙ መብራቶች የበራች ትሁን። ይልቁንም ቅዱሳት መጻሕፍት ሲነበቡ” የሚለው በቤተክርስቲያን የሚከናወኑ ተግባራት አስተዳደሩን ጨምሮ በሰማይ (በዓለመ መላእክት) አምላል መሆኑን ያመለክታል። /ፍትሐ መንፈሳዊ አንቀጽ ፩ ÷ ፫/ ሊቃውንትም በድርሳቸው “ዘተሠርዐ በሰማይ ተሠርዐ በምድር፤ በሰማይ የተሠራ በምድር ተሠራ” በማለት ከላይ የተጠቀሰውን ሥርዓተ አስተዳደር ያጉሉታል።

፩.፪ መንፈሳዊ አስተዳደር በሕገ ልቡና

በወረቀት የተጻፈ ሕግ ሳይኖር ሰው ራሱንና ፍጥረተ ዓለሙን ለማስተዳደር ይችል ዘንድ በእግዚአብሔር ተሾሟል። “ምድርን ግዙአት. . . በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትን ሁሉ ግዙአቸው. . .” እንዲሁም አንዱም እስከ ሕገ ኦሪት የነበሩ ደጋግ አባቶች ንጉሥ፣ ካህን፣ ነቢይ በመሆን ቤተሰባቸውን ወገናቸውን መርቱዋል። /ዘፍ.፩ ÷ ፳፭/ አስተዳደራቸውም ረድኤተ እግዚአብሔር ያልተለየው ነበር። በሕገ ልቡና የነበረው መንፈሳዊ አስተዳደር ራስን፣ ቤተሰብን በሕገ እግዚአብሔር ከማስተዳደር ጀምሮ እስከ ብሔራዊ አስተዳደር የዘለቀ ነበር። ለምሳሌ የሳሌም ንጉሥ መልክ ጼዴቅ፣ (ዘፍ.፲፱ ÷ ፲፰)።

የአቤል የመሥዋዕቱ ስሙርነት ለዘላለም የሚናገር የጽድቅ ተግባር ነው። ነገር ግን የመሥዋዕትን ሕግ በጉባኤ ሰው አልደነገገለትም። አባቱ አዳም ሠርቶ ያሳየውን ተከተለ እንጂ። ኖኅ ቀሊላትን፣ ክቡዳትን ለይቶ ዓለምን በጠባብ መርከብ ያስተዳደረው በጥበብ እግዚአብሔር ነው። /ዘፍ.፰ ÷ ፱/። “ከእናንተ ወንድ ሁሉ ይገረዝ” የሚለውን ሕገ እግዚአብሔር አብርሃም ለራሱ፣ ለቤተሰቡና ለሚያስተዳድራቸው ሁሉ በኋላም ለወገኖቹ መመሪያ ሆኗል። ዘፍ.፲፯ ÷ ፲

በሕገ ልቡና የነበረው መንፈሳዊ አስተዳደር ከቤተሰብና ከነገድ ደረጃ አልፎ ሀገራዊ መልክ ይዞ ጎልቶ የታየበት ጊዜ ነበር። ከዚህ ውስጥ የሴፍ የነበረበት ጊዜ ሊጠቀስ ይችላል። የሴፍ በግብፅ ምድር በነበረበት ጊዜ በመንፈሳዊ አስተዳደሩ በርካታ ተግባራትን አከናውኖአል። በየሴፍ ሕይወት ጎልቶ የታየው መንፈሳዊ አስተዳደር የሚከተሉት ነጥቦች ነበሩት።

ሀ. ጥበብ

የየሴፍ አስተዋይነቱ በወዳጆቹና በጠላቶቹ የተመሰከረለት ነው። የጥበቡም ምንጭ እግዚአብሔር ስለነበረ በሰው የማይቻል ከሰው ኅሊና በላይ የሆኑ ነገሮችን ያውቅ ነበር። ፈርዖንም የመሰከረው ይህን ነው። “በውኑ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበትን እንዲህ ዓይነት ሰው እናገኛለን? ፈርዖንም የሴፍን አለው እንዳንተ ያለ ብልህ ዐዋቂ ሰው የለም።. . . በቤቴ ላይ ተሾም ሕዝቤ ሁሉ ለቃልህ ይታዘዝ. . .” ይህም የአስተዳደር ሥራ የራሱ የሆነ ዕውቀት እንደሚጠይቅ ያረጋግጣል። /ዘፍ.፱ ÷ ፳፭/

ለ. ረድኤተ እግዚአብሔር

የሴፍ መላዋን ግብፅንና ስደተኞች ወገኖቹን ያስተዳደረው በዕውቀት ብቻ ሳይሆን በልዩ የእግዚአብሔር አጋዥነት ነው። እግዚአብሔር በሥራው ሁሉ አልተለየውም። “እግዚአብሔር ከየሴፍ ጋር ነበር። ሥራውም የተከናወነለት ሰው ሆነ. . .” እንዲል። ዘፍ.፴ ፱ ÷ ፪

ሐ. ፍጹም ታማኝነት

የሴፍ የጲጥፋራን ቤት አስተዳደር በብቃት የተወጣው ለጲጥፋራ፣ ለራሱና ከሁሉም በላይ ለእግዚአብሔር በመታመን ነበር። የጲጥፋራ ሚስት በተደጋጋሚ ላቀረበችው ክፉ ጥያቄ በሰጠው መልስ ታማኝነትን አረጋግጦአል። “እግዚአብሔር ፊት እንዳች ክፉ ነገር አሠራለሁን?” በማለት ክፉ ጥያቄዋን አልተቀበለውም። ይህም የአስተዳደር ሥራ ለራሱ፣ ለወገኑና ከሁሉም በላይ ለእግዚአብሔር ታማኝ መሆኑን እንደሚገልጥ ለኛ ያመለክታል።

መ. በሰላምነት መከራ መቀበል

እግዚአብሔር በሰጠው የአስተዳደር ሥራ ምክንያት ሰው በአንድ ወይም በሌላ መከራ መቀበሉ አይቀርም። የሴፍ የጲጥፋራን ሚስት ፈቃዷዋን ባለመፈጸሙ በሐሰት ባቀነባበረችው ክስ ከሹመቱ ተሸር በወህኒ ተጥሏል። በማያውቀው ሀገርና ሕዝብ መካከል መከራ ተቀብሏል። አብረውት የታሰሩት እንኳን ሲፈቱ አላስታወሱትም። /ዘፍ.፱ ፳ + ፲፰/። ለጊዜው በሐሰት ክስ ከአንድ ትልቅ ቤት አስተዳዳሪነት ቢሻርም እግዚአብሔር ታማኝነቱን አይቶ የመላዋ ግብፅ አስተዳደር አድርጉታል። ግብፅ በረሃብም በጥጋብም እንዳትጉዳ በመንፈሳዊ አስተዳዳሪ አስተዳድሯታል። በረሃብ ዘመን ለወገኖቹ መጠጊያ ሆኗል።

በአጠቃላይ በሕገ ልቡና የነበረው መንፈሳዊ አስተዳደር ከቤተሰብ ጀምሮ ወደ ሀገራዊ የአስተዳደር ቅርጽ ያደገ ነበር። ከእግዚአብሔር ቃል በቃል መመሪያ በመቀበል ራሳቸውን፣ ቤተሰባቸውንና ወገናቸውን ያስተዳደሩ አርአስተ አበው ተገኝተውባቸዋል። በኋለኛውም ዘመን በሕገ ኦሪት ለሚኖረው የደብተራ ኦሪት አስተዳደር መሠረት ነበር።

፩.፫ የደብተራ ኦሪት አስተዳደር በሕገ ኦሪት

በዘመነ ሙሴ የነበረው መንፈሳዊ አስተዳደር ከቤተ መቅደስ አልፎ አሁን በዓለም ላለው ዘመናዊ የአስተዳደር ትምህርት መሠረት ሆኗል። “እግዚአብሔር ሙሴን አለው ከእስራኤል ሽማግሌዎችና አለቆች ይሆኑ ዘንድ የምታውቃቸውን ሰባ ሰዎችን ሰብስብልኝ ወደ መገናኛው ድንኳን አምጣቸው። በእነተ ላይ ካለውም መንፈስ ወስጄ በእነርሱ ላይ አደርገዋለሁ። አንተም ብቻ እንዳትሸከም ከእነተ ጋር የሕዝቡን ሽክም ይሸከማሉ” የሚለው ኃይለ ቃል የአስተዳደር ሥራ የአንድ ሰው ሽክም ሳይሆን ተከፋፍለው የሚሸከሙት የብዙዎች ሽክም መሆኑን ያሳያል። ዘ፡፲፩ + ፲፮-፳፬ ከዚህም በላይ የማስተዳደር ጸጋ ከአባቶች ለልጆች ከትልቁ ለትንሹ በፈቃደ እግዚአብሔር እንደሚሰጥ ያረጋግጣል። ዛሬም በቤተክርስቲያን የአስተዳደር ሥራ ላይ የሚሾሙ ጳጳሳት ከእነርሱ በቀደሙት ጳጳሳት የተመረጡና በፓትርያርክ የተሾሙ ናቸው።

በሕገ ኦሪት በነበረው መንፈሳዊ አስተዳደር ችሎታን ያገናዘበ ምርጫ፣ የሥልጣን ተዋረድና የሥራ ክፍፍል ፍንትውብ የሚታይበት እንደነበረ በቅዱሳን መጻሕፍት ተመዝግቧል። “ሙሴም ከእስራኤል ሁሉ አዋቂዎችን መረጠ። በሕዝቡ ላይ ሺ አለቆች፣ የመቶ አለቆች፣ የሐምሳ አለቆች የዐሥር አለቆች አድርጎ ሾማቸው። በሕዝቡ ላይ ሁልጊዜ ፈረዱ። የከበዳቸውን ወደ ሙሴ አመጡ። ታናሹን ነገር ሁሉ እነርሱ ፈረዱ... /ዘጸ.፲፰ + ፲፯-፳፱/። ከደብተራ ኦሪት የመሥዋዕት አቀራረብ፣ ከካህናት እጃሟም እና አለባበስ ጀምሮ ሕዝቡ በማጎበራዊው ኑሮ የሚጠቀምባቸውን የአስተዳደር ሥርዓቶች ሙሴ ከእግዚአብሔር ባገኘው ጸጋ ደንግጋል። ከሙሴ እስከ ሳሙኤል የነበሩ ደጋግ አባቶች ከህነትን ከምስፍንና ጋር ደርበው የቤተ እግዚአብሔርን አስተዳደርና ብሔራዊ አስተዳደርን አጣምረው ተሸክመዋል።

ከነቢዩ ሳሙኤልም በኋላ ከህነትን ከምስፍንና ደርቦ ማስተዳደር ቢቀርም፣ ደጋግ ነገሥታት ሕዝባቸውን ለመምራት መንፈሳዊውን አስተዳደር ተጠቅመዋል። እስራኤል ጌዴዎንን

“አንተ ግዛን፤ ልጆችህም ይግዙን፤ የልጅ ልጅህም ይግዙን. . .” መሳ.፩ +፩ ፪ በማለት ደስታውን የገለጸው አስተዳደር የሙሴንና የሳሙኤልን ስለሚመስል ነው። በመንፈሳዊው አስተዳደር ውስጥ ሰውን የሚገዛ ፍቅረ እግዚአብሔር ነው። ሰው ሰውን አይገዛም። ጌዴዎንም ገዥ እግዚአብሔር መሆኑን ስለሚያውቅ “እኔ አልገዛችሁም ልጆቼም አይገዙአችሁም የልጅ ልጆቼም አይገዙአችሁም ነገር ግን እግዚአብሔር ይገዛችሁ. . .”። በማለት መልሶላቸዋል። /መሳ.፩ +፩ ፫/ በኢትዮጵያም ከንግሥት መክዳ አስከ ንግሥት ሕንደኬ የነበሩ ነገሥታት በሕገ ኦሪት በመመራት የፈጸሙት በጎ ታሪክ የሚረሳ አይደለም።

የቤተ መቅደስ አስተዳደር በሊቀ ካህናት በሚመራ ሸንጎ አማካይነት እስከ ሕገ ወንጌል አገልግሎቱን ቀጥሎ ነበር። በሊቀ ካህናቱ የሚመራው ሸንጎ ከሰባው ሽማግሌዎች ሲያያዝ በመጣው ትውፊት ይመራ ነበር። /ዘጉ.፲፩ + ፲፮/። ጌታችን መድኃኒ ዓለም ክርስቶስ በመዋዕለ ሥጋዊው በሚያስተምርበት ጊዜ በሊቀ ካህናቱ ቀያፋ የሚመራ ሰባ አባላት የነበሩት ሸንጎ ነበር። ይህም ሸንጎ የኢየሩሳሌም ሸንጎ በመባል ይታወቅ ነበር። /ማቴ.፩ ፮ + ፶ ፯-፳፩/። ሐና! ጌቶችህም! ገማልያል እና የእርማትያሱ ዮሴፍ የዚህ ሸንጎ አባላት ነበሩ።

በአጠቃላይ በሕገ ኦሪት የነበረው መንፈሳዊ አስተዳደር ከቤተ ክህነት አልፎ ለቤተ መንግሥት የተረፈ ነበር። ከዚህም በላይ ለሕገ ወንጌል መሠረት ሆኗል። ለዘመናዊውም አስተዳደር መጉልበት ያበረከተው አስተዋጽኦ ከፍተኛ ነው።

፩.፩ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር በሕገ ወንጌል

በሐዲስ ኪዳን የቤተክርስቲያን አስተዳደር መሥራች ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። የቤተክርስቲያን አስተዳደር ሥልጣን የክርስቶስ ሥልጣን ነው። እርሱም የሥልጣን ሁሉ ባለቤት ነው። “ሥልጣን ሁሉ በሰማይ በምድር ተሰጠኝ እንዲል። ማቴ.፩ ፳ + ፲፭ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሥልጣኑ አስተማረ። /ማቴ.፯ +፩ ፱/። በሥልጣኑ አጋንንትን

አወጣ። /ሉቃ.፱ +፱ ፮/። በሥልጣኑ ኃጢአትን አስተሠረየ። /ማር.፩ + ፲/። ያደረገውን ሁሉ፤ በሙሉ ሥልጣኑ አደረገ። ለቤተክርስቲያን አስተዳደርም በሐዋርያት በኩል ይህን የራሱን ሥልጣን ሰጠ። ቅዱሳን ሐዋርያትና በየዘመኑ የተነሱ የቤተ ክርስቲያን አባቶች በክርስቶስ ስለተላኩ የክርስቶስ ሥልጣን ነበራቸው። /ማቴ.፩ ፳ + ፲፭-፳፩/።

ሐዋርያት በቤተክርስቲያን አስተዳደር መሪ በመሆን ካከናወኑት ዐበይት አስተዳደራዊ ተግባራት የሚከተሉትን መጥቀስ ይቻላል።

- ሀ. ትምህርተ ሃይማኖትንና የቤተክርስቲያን ሥርዓትን (ቀናናን) ደንገገዋል። ሕዝቡ ማድረግ የሚገባውን መንፈስ ቅዱስ ከእነሱ መሆኑን በማረጋገጥ ውሳኔ አስተላልፏል። ሐዋ.፲፭ +፩ ፱
- ለ. ቢጽ ሐሳውያንን ተመክረው ለመመለስ ፈቃደኛ ያልሆኑትን ከቤተ ክርስቲያን ለይተዋል። ቀሳጢዎችንም ቀጥተዋል። ማቴ.፲ + ፲፰፤ ሐዋ. ፭ + ፮።
- ሐ. የቤተክርስቲያንን መንፈሳዊና ማኅበራዊ አገልግሎት የተሟላ ለማድረግ በሕዝብ ለተመረጡና በመልካም አገልግሎታቸው ለተመሰከረላቸው እጅ በመጫን ሹመት ሰጥተዋል። /ሐዋ.ሥራ.፮ + ፩-፲፮/። ሥራውን በግንባር ቀደምነት መርተዋል።

በኢየሩሳሌም የተጀመረው የቤተክርስቲያን አስተዳደር ሐዋርያት ዓለምን በዕጣ ተከፋፍለው ማስተማር ሲጀምሩ ወንጌል መንግሥት ወደ ተለያዩ ክፍላት ዓለም ሊስፋፋ ችሏል። የአህጉረ ሰብከት መብዛትም የቤተክርስቲያን አስተዳደር ሁለት ዓይነት ይዘት እንዲኖረው አድርገዋል።

፩.፫ ዓለም አቀፋዊ ሲኖዶስ

ስለ ቤተ ክርስቲያን ሰላምና አንድነት በአንድ የእምነት ጥላ ሥር የሚገኙ ሊቃነ ጳጳሳት፤ ጳጳሳትና ኤጲስቆጶሳት የሚያደርጉት ጉባኤ ነው። በኒቅያ በቁስጥንጥንያና

በኤፌሶን የተደረጉ ታላላቅ ጉባኤዎች ዓለማቀፋዊ ሲኖ ዶስ ተብለው የሚጠቀሱ ናቸው። በጉባኤያቱ የተደነገጉ ድንጋጌዎች፣ የተጻፉ መጻሕፍት፣ የተወገዙ መናፍቃን በአንዲት ቤተክርስቲያን ማዕከላዊ አስተዳደር በሆነው ቅዱስ ሲኖዶስ ስለተወሰኑ የአንዲት ቅድስት ቤተክርስቲያን መገለጫዎች ነበሩ። በአራተኛው ክፍለ ዘመን የነበሩ የቤተ ክርስቲያን አባቶች በዓለም አቀፍ ደረጃ ያለውን የቤተክርስቲያን አስተዳደር ለማሰናሰልና ሥርዓት ለማስያዝ ውሳኔ አስተላልፈዋል። በዚህም የነበረውን የቤተክርስቲያን አስተዳደር መስፋፋትና የፖለቲካ አስተዳደር ተከትለው በአራት ክፍሎች ከፍለውት ነበር። ይህም በተዳሚው ደረጃ የቅዱስ ጴጥሮስ መንበር፣ በሁለተኛ ደረጃ የቅዱስ ማርቆስ መንበር፣ በሦስተኛ ደረጃ የነባቤ መለኮት ቅዱስ ዮሐንስ መንበርና በአራተኛ ደረጃ የአንጾኪያው /የቅዱስ ጴጥሮስ ሁለተኛ/ መንበር እንደሆነ ነበር። /ፍትሐ ነገሥት አንቀጽ ፱/። ይህ የመንበር ደረጃና በአጠቃላይ ዓለማቀፋዊ ሲኖዶስ በ፪፻፩ ዓ.ም በኬልቂዶን ጉባኤ የገጠመው ፈተናና ያስከተለው መዘዝ በቤተክርስቲያን ታሪክ ተመዝግቧል።

፪ኛ. ብሔራዊ ሲኖዶስ

በአንድ ቅዱስ ሲኖዶስ የሚተዳደር በአንድ ፓትርያርክ ሊቀ መንበርነት የሚመራ የሊቃነ ጳጳሳት፣ ጳጳሳትና የኤጲስ ቆጶሳት ጉባኤ ነው። የግብጽ ሲኖዶስ፣ የኢትዮጵያ ሲኖዶስ፣ የኦርመን ሲኖዶስ ወዘተ ሲል ብሔራዊ ሲኖዶስን ያመለክታል።

የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር በዓለመ መላእክት፣ በሕገ ልቡና በሕገ ኦሪትና በሕገ ወንጌል በተለያዩ መልኩ ተገልጿል። ከሃይማኖታዊ አገልግሎት አልፎ ለማገበራዊ ሕጎች መሠረት መሆኑ ግልጽ ነው። አስተዳደሩንም ተሽክመው ሰውንና እግዚአብሔርን ያገለገሉ አባቶች ብዙ ናቸው። ዛሬ በቤተክርስቲያን አስተዳደር ለማገልገል እምነታቸውንና የኑሮአቸውን ፍሬ በመመልከት እነርሱን ለመምሰል መንፈሳዊ ተጋድሎ ማድረግ ያስፈልጋል።

የቅዱስ ሲኖዶስ ከፊል ገጽታ

ምዕራፍ ሁለት

፩. የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር አስፈላጊነትና የአስተዳደር ዓባይት መርሆች /Principles/

፩.፩ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር አስፈላጊነት

ቤተክርስቲያን እንዲት ናት። እንደ እግዚአብሔርም ይመለከታል። ብዙዎችን ሰብስባ እንደ ያደረገች በምድር ያለች የእግዚአብሔር መንግሥት ናት። ትምህርተ ሃይማኖቷ፣ ቀኖናዋ ሥርዓቷና ትውፊቷ በጊዜና በቦታ ያልተለያዩ ናቸው። ወደ እንዲት መንግሥተ ሰማያትም የምታደርስ ቀጭንና ጠባብ የሆነች እንዲት መንገድ ናት። በዚህ አንድነቷ ላይም በተለያዩ ዓረፍ ዘመናት ፈተናዎች ተፈራርቀውባታል። እነዚህን ፈተናዎች አላልፋ በአንድነቷ የጸናችው በመንፈስ ቅዱስ በሚመራ የአስተዳደር ሥርዓት አጋዥነትና በፈቃደ እግዚአብሔርም ነው። ዛሬም ቢሆን ነገ ለትምህርተ ሃይማኖቷ መጠበቅ፣ ለቀኖናዋ፣ ለሥርዓቷና ለትውፊቷ መቃናት የቤተክርስቲያን አስተዳደር ከፍተኛ ሐላፊነት አለበት። ከዚህ አንፃር የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር አስፈላጊነት እንደሚከተለው ተመልክቷል።

ሀ. ሥርዓተ አምልኮን በሚገባ ለመፈጸም፤

ለ. ምእመናንን ለመጠበቅ (ዮሐ. ፳፥፳፩)፤

ሐ. በምእመናን መካከል የሚነሱ አለመግባባቶችን ለመፍታት (፩ኛ ቆሮ. ፮፥፩)፤

መ. በቤተክርስቲያን የምእመናንንና የካህናትን አገልግሎት ለማቀናጀት፤

ሠ. የቤተ ክርስቲያን አባቶች /ሥልጣን ክህነት ያላቸው/ ሙሉ ጊዜያቸውን በመንፈሳዊ አገልግሎት እንዲያውሉ ለማስቻል።

ረ. ንዋያተ ቅድሳትን እና ታሪካዊ ቅርሶችን በአግባቡ በመያዝ ለተገቢው አገልግሎት ለማዋል።

ሰ. የቤተ ክርስቲያንን ገንዘብና ንብረት በመቆጣጠር ለተገቢው አገልግሎት ለማዋል።

ሸ. ማኅበራዊ ልማትን በማስፋፋት ቤተ ክርስቲያን በምጣኔ ሀብት ራሷን እንድትችልና ሌሎችን እንድትረዳ ለማስቻል፤

ቀ. ከብሔራዊ ሕጎች አንጻር የቤተ ክርስቲያን ጥቅሞችን ለማስጠበቅ።

፩.፪ የአስተዳደር ዓባይት መርሆች /Priniples/

ቤተክርስቲያን ዓለማዊ የሆነ ሐዋርያዊ ተልእኮ አላት። ይህንን ለማሳካት መሠረታዊውን ትምህርተ ሃይማኖት፣ ሥርዓትና ትውፊት በጠበቀ መልኩ የአስተዳደሩን አደረጃጀት እንደየዘመኑ ማሻሻል የቤተክርስቲያን አስተዳደር ሐላፊነት ነው። የገደለውን መሙላት የጠመመውን ማቃናት ይገባል። «እኛ ከሥራ ማናቸውንም ያጉደልን ብንሆን እናንተ እንደሚገባ አሟሉት. . . ከእኛ የቀረ ቢኖር እግዚአብሔር ለተገባው ሰው ይገለጻል። ቤተ ክርስቲያን ፀጥታ ወዳለው ወደብ ትመራ ዘንድ» በማለት የአስተዳደር ሥራ እንደ የዘመኑ የጉደለውን መሙላትና ማቅናት እንደሚገባ በኒቅያ የተሰበሰቡ ሐዋርያትን የመሰሉ ደጋግ አባቶች ገልጸዋል። /ፍትሐ መንፈሳዊ አንቀጽ ፱/

በአሠራር ሒደት የሚገጥሙ ችግሮችን ቦታን ጊዜንና ሁኔታን ባገናዘበ መልኩ መፍትሔ በመስጠት ቤተክርስቲያን የረጅም ዘመን ልምድ አላት። የመፍትሔ ውሳኔውም በእግዚአብሔር አጋዥነት የሚወሰን ስለሆነ ፍቱንነቱ አያጠራጥርም። «ሁለት ወይም ሦስት በስሜ በሚሰበሰቡበት በዚያ በመካከላቸው እሆናለሁ።» የሚለውን ቃል ኪዳን ቤተክርስቲያን ስለያዘች ውሳኔዋ ሁሉ እግዚአብሔር ያለበት ነው። ማቴ.፲፰፥፳ ስለዚህም በቤተክርስቲያን የመጨረሻ ውሳኔ ሰጪ በሆነው ቅዱስ ሲኖዶስ የሚወሰኑ ውሳኔዎች በመንፈስ ቅዱስ መሪነት የተደረጉ ስለሆኑ በእግዚአብሔር ፈቃድ የተወሰኑ ውሳኔዎች ናቸው። ለዚህም ነው ሐዋርያት መክረው የወሰኑትን ሁሉ «እኛና መንፈስ ቅዱስ ፈቅደናል» ሐዋ.፲፭፥፳፮ በማለት ለሕዝቡ ያስተላለፉት።

በመንፈስ ቅዱስ አጋዥነት ውሳኔ ለመወሰን ተገቢውንም ሥራ ለመሥራት በየደረጃው የሚገኙ የቤተክርስቲያን

አስተዳደር አካላት ትኩረት ማድረግ የሚገባቸው የአስተዳደር መርሆች የሚከተሉት ናቸው፡፡

ሀ. የሥራውን አጠቃላይ ዓላማ መለየት /Objective/

የአንድን ሥራ ዓላማውን ለይቶ ማስቀመጥ ያስፈልጋል፡፡ መቼ፣ የት፣ ምን፣ እንዴት እንደሚሠራ ዓላማው በዝርዝር መተንተን አለበት፡፡ ይህም ለሥራው የሚያስፈልገውን የሰው ኃይል፣ ገንዘብ፣ ጊዜ ቦታ ወዘተ በአግባቡ ለማወቅ፣ ለመመደብና ለመከታተል ያስችላል፡፡ ፈቃደ እግዚአብሔርን በመጠየቅ ይህን ወይም ያን እንደምንሠራ ለይቶ ማስቀመጥ ያስፈልጋል፡፡ “ጌታ ቢፈቅድ ብንኖርም ይህን ወይም ያን እናደርጋለን በሉ. . .” /ዕብ.፩ + ፲፮/ እንዲል፡፡ “ቢሆን ጥሩ ነው፣ ደስ ይለኛል” በማለት ብቻ ሥራ መጀመር ‘ሱሪ በእንገት’ ሆኖ ተግባራዊነቱ ያስቸግራል፡፡ ጊዜን ጉልበትንና ገንዘብንም በከንቱ ማባከን ነው፡፡ እንዳንዴም የማያስፈልገን መስዋዕትነትን ያስከፍላል፡፡

ለ. በሥራ ሐደት ከሚገኘው ተሞክሮ መማር /Learning from experience/

ቤተክርስቲያን የረጅም ዘመን የሥራና የተሞክሮ ባለቤት ናት፡፡ ካለፈው ውጣ ውረድዋ ለዛሬና ለነገ የሚሆን ብዙ ትምህርት አላት፡፡ በአስተዳደር ሥራም መዛግብት እገላ ብጦ የቀደሙትን ጠይቆ ካለፈው ጠንካራና ደካማ ጎን ትምህርት ማግኘት ይቻላል፡፡ የቀደሙ አባቶች በትምህርታቸው፣ በአስተዳደራቸውና በንጽሕናቸው የእግዚአብሔር ወዳጆች ነበሩ፡፡ ብዙዎችም ከእግዚአብሔር ቃል በቃል ተምረዋል፡፡ የአስተዳደርም መመሪያ ተቀብለዋል፡፡ በመጻሕፍት የተጻፈ የሕይወት ታሪካቸውም እጅግ አስተማሪ ነው፡፡ “የብዙ ትውልድ ዓመታትን አስተውል፣ አባትህን ጠይቅ ያስታውቅህ ማል ሽማግሌዎችን ጠይቅ ይነግሩህማል. . .” ተብሏልና፡፡ ዘዲ.፴፪ + ፭-፳

ከቀደሙት ልምድ ለመማር ‘እኔ ከአባቶቼ አልበል ጥም’ የሚለውን የነቢዩ ኤልያስን ትሕትና ገንዘብ ማድረግ

ያስፈልጋል፡፡ /፩ነገሥ.፲፱ + ፱/ ‘ሰው ሁሉ እኔን መከተልና ከእኔ መማር አለበት’ ማለት ‘ከእኔ የቀደሙ ፍጥረትም ፈጣሪም የለም’ የማለት ይህል ነው፡፡ ከቀደሙት ታሪክና ተሞክሮ በትሕትና ተምረው ታላቅ መንፈሳዊ አገልግሎት ያበረከቱ አባቶች ብዙ ናቸው፡፡ በቤተክርስቲያን አስተዳደርም ሐላፊነት የሚለጣቸው በነቢዩ ኤልያስ አብነት የሚመሩ መሆን አለባቸው፡፡

በተጨማሪም ሥራን እየሠሩ ቆም ብሎ ራስን በማየት ከራስ ተሞክሮ ብዙ መማር ይቻላል፡፡ ‘መዋረድንም አውቄዋለሁ፣ መብዛትንም አውቀዋለሁ በእያንዳንዱ ነገር ሁሉ መጥገብንና መራብንም፣ መብዛትንና መጉደልን. . . ተምራዋለሁ. . .’ ተብሎ እንደተጻፈ፡፡ ፊልጵ.፩ + ፲፪

ሐ. በሐላፊነት ለተወከሉት ሙሉ ሥልጣን መስጠት

/Delegation/

የቤተክርስቲያን አስተዳደራዊ የሥራ ዘርፍ ብዙ ነው፡፡ በአግባቡ ሥራውን ለመወጣትና ለማከናወን ይችል ዘንድ ከሙሉ ሥልጣንና ተጠያቂነት ጋር ተገቢ የሆኑ ሰዎችን መወከል ያስፈልጋል፡፡ ‘እኔ ያልገባሁበት አይጣፍ ጥም’ በማለት ሥራ መሥራትና ማሠራት አይቻልም፡፡ ቅዱስ ጳውሎስ ለቲቶ ያስተማረው ይህንን ነው፡ ‘ሰለዚህ ምክንያት የቀረውን እንድታደራጅ እኔ አንተን እንዳዘዝኩ ቀላውስትን እንድትሾም በቀርጤስ ተውሁህ. . .’ ቲቶ.፩ + ፭፡፡

መ. ሥራን በአግባቡ ማከፋፈል /Labour division/

በቤተክርስቲያን በተለያዩ ሙያ፣ ጾታና የዕድሜ ደረጃ አያሌ ልጆች አሉዋት፡፡ ይህም ሀብቷ ነው፡፡ ሥራን ለልጆቿም በአግባቡ የማከፋፈል ሐላፊነት አለባት፡፡ ልጆቹም በተሰጣቸው ጸጋ ለማገልገል ዝግጁ መሆን አለባቸው፡፡ ‘የጸጋ ሥጦታ ልዩ ልዩ. . .’ ስለሆነ፡፡ ፩ቆሮ.፲፪ + ፱ ‘እግዚአብሔር በቤተክርስቲያን እንዳንደችን ሐዋርያት፣ ሁለተኛም ነቢያት ሦስተኛም አስተማሪዎች

ቀጥሎም ተአምራት ማድረግን፤ ቀጥሎም የመፈወስ ስጦታን፤ እርዳታንም፤ አገዛዝንም፤ ልዩ ልዩ ዓይነት ልሳኖች አድርጓል፡፡ . . . እንዲል፡፡ ፩ቆሮ.፲፪ ፡፳ ፳

ጌታችንም አልዓዛርን ከሙታን ሲያስነሣ በቦታው ለነበሩ ሰዎች ሥራ አከፋፍሎ ሰጥቷል፡፡ ድንጋዩን ከመቃብሩ ማንሣት በቦታው ለነበሩ ሰዎች፤ ከእስራት መፍታትን የሐዋርያት፤ ነፍስ ዘርቶ ማስነሣትን የራሱ ድርሻ እንደሆነ በተግባር አሳይቷል፡፡ /ዮሐ.፲፩ ፡፵፱/፡፡ ስለዚህም “ከእኔ ወዲያ ሌላ አዋቂና አሳቢ ለቤተክርስቲያን የለም” በማለት ሥራ ማጓተት፤ ችግርን ማበራከትና ሌሎችን ማስበርገግ አያስፈልግልም፡፡

ሠ. ሥራን ማቀናጀት /Work Convergence/

በቦታ፤ በጊዜና በሁኔታዎች ተለያይተው የሚሠሩ ሥራዎችን በተቻለ መጠን ማቀናጀት ያስፈልጋል፡፡ ይህም ያለንን ሀብት ከመቆጠቡም በላይ ወደተፈለገው ግብ በቀላሉ ለመድረስ ያስችላል፡፡ “በአንድ ድንጋይ ሁለት ወፍ” እንደሚባለው በትንሽ የሰው ኃይል፤ ጊዜና ቦታ ብዙ መሥራት ይቻላል፡፡ ስለዚህ የሚሠሩ ሥራዎችን በጊዜ፤ በቦታ ወዘተ ማቀናጀት የቤተክርስቲያን አስተዳደር ሓላፊ ነት ነው፡፡ ቤተክርስቲያን ሥራን የማቀናጀት የረጅም ዘመን ልምድ አላት፡፡ በአንድ ገዳም የሚከናወኑ የጥበበ እድ፤ የግብርና፤ የመማርና የማስተማር ሥራዎች የሚሠሩት በቅንጅት ነው፡፡ የአርዮስን ክሕደት ለመመርመር ከብዙ ሀገሮች በኒቅያ የተሰበሰቡ አባቶች ከመጡለት ዋና ዓላማ ጉን ለጉን ብዙ ተግባራትን አከናውነዋል፡፡ በፍትሐ ነገሥት የተዘረዘሩ ቀኖናዎችን ደንግገዋል፡፡ መጻሕፍትን ጽፈዋል፡፡ እንደዚህ ያለ የሥራ ቅንጅት ለዛሬዋና ለነገዋም ቤተክርስቲያን እጅግ አስፈላጊ ነው፡፡

ረ. ለማራጮችን መጠቀም

በአስተዳደር የሥራ ሒደት የሚገጥሙትን የሰው ኃይል፤ ግንዛቤ ወዘተ እጥረት የተለያዩ ለማራጮችን በመጠቀም መፍታት ይቻላል፡፡

ለምሳሌ፡- ከቋሚ የቤተክህነት ሠራተኞች አቅም በላይ የሆነ ውን ሥራ በትርፍ ጊዜ የሚሠሩትን የቤተክርስቲያን ልጆች በመጠቀም ችግሩን ማቃለል፤ በየቦታው ክህን ለመቅጠር አቅም ሲያንስ ያለደመወዝ ሊያገለግሉ የሚችሉትን መርጦ ማሠልጠንና ሥልጣን ክህነት መስጠት የተሻለ አማራጭ ነው፡፡

ሰ. በሥራ ሒደት መቅደም የሚገባቸውን ማስቀደም

/Setting priority and being selective/

ቤተክርስቲያን በሐዋርያዊ ተልእኮ ማከናወን የሚገባት ተግባራት እጅግ ብዙ ናቸው፡፡ ከገንዘብ፤ ከጊዜና ከሁኔታዎች አንጻር ሁሉን በአንድ ጊዜ መሥራት አይቻልም፡፡ ስለዚህ መቅደም የሚገባቸውን ለይቶና ቅድሚያ ሰጥቶ ማከናወን የቤተክርስቲያን አስተዳደር መርሕ መሆን ይገባዋል፡፡ “ለሁሉ ጊዜ አለው፡፡ ለመወለድ ጊዜ አለው ለመሞት ጊዜ አለው፤ ለመትከል ጊዜ አለው፤ የተተከለውን ለመንቀል ጊዜ አለው. . .” /መክ.፩ ፡፩-፭/ እንደተባለ፡፡ በግራኝ ወረራ ወቅት ሰማዕትነት መቀበል ቅርስ መጠበቅ ተቀዳሚ ተግባር ነበር፡፡ ከወረራው በኋላ ደግሞ በእነ ዕጩጌ እንባቆም መጽሐፈ ቄደር አዘጋጅቶ በግድ የሰለመውን ሕዝብ በንስሐ መመለስ የጊዜው የቤተክርስቲያን አስተዳደር ተቀዳሚ ተግባር ነበር፡፡

ሸ. ውሳኔ ለሚሹ ጉዳዮች ስፋጣኝ ውሳኔ መስጠት

ውሳኔ የሚሹ ጉዳዮች በየደረጃው ባሉ የቤተክርስቲያን አስተዳደር አካላት ውሳኔ ማግኘት አለባቸው፡፡ በኒቅያ፤ በቁስጥንጥንያ፤ በኤፌሶን በሀገራችንም በደብረ ብርሃን በቦሩ ሜዳ የተደረጉ ጉባኤዎች ውሳኔ ለጪ ጉባኤዎች ነበሩ፡፡ በቤተክርስቲያንም ታሪክ የማይረሱ ተግባራት ናቸው፡፡

በአጥቢያ ቤተክርስቲያን ሰበካ ጉባኤ ጽ/ቤት ውሳኔ ማግኘት ያለባቸው ጉዳዮች እስከ መንበረ ፓትርያርክ ድረስ መጓተት የለባቸውም፡፡ በቅዱስ ሲኖዶስ መወሰንና ለሕዝቡ

መገለጽ ያለባቸው ጉዳዮች በየሰፈሩ የሚገኘው ሕዝብ ሊታወክባቸው አይገባም። ለዚህም በየደረጃው ላሉ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር አካላት ሥልጠና መስጠት፣ የልምድ ልውውጥ እንዲያደርጉ ሁኔታዎችን ማመቻቸትና ዝርዝር የሥራ መመሪያ በማዘጋጀት ማጠናከር ያስፈልጋል።

፪.፫ በሥራ ሐደት የቤተክርስቲያን አስተዳደር ዓባይነት ተግባራት

የቤተክርስቲያንን የሰው ኃይል፣ ገንዘብ . . . ወዘተ በአግባቡ ተጠቅሞ ውጤታማ ሥራን ለመስራት የአስተዳደር ዓባይነት ተግባራትን ለይቶ ማወቅና መተግበር ያስፈልጋል። እነዚህም ዓባይነት ተግባራት የሚከተሉት ናቸው።

ሀ. ማቀድ /Planning/

ፍጥረት ዓለም በአምላካዊ ፈቃድ ተፈጥሯል። ዓለምን ከፈጠረበት ያዳነበት ጥበብ ይበልጣል የተባለለት የማዳን ሥራም በቀደመና በማይመረመር ዕውቀቱ የታቀደ ነው። ይህ የማዳን ሥራ ፎሺፎኒ ዘመን ተጠብቋል። የብዙ ቅዱሳንን እንባ ጠይቋል። ከሁሉም በላይ ለማያዊ አምላክ በሥጋ ሰውነት ተገልጦ በሞት የሞትን ዋጋ እንዲከፍል የጠየቀ ነበር። ከዚህ የማዳን ሥራ ሥራውን ማን እንደሠራው፣ የትና መቼ እንደሠራው፣ ምን ያህል ዋጋ እንዳስከፈለ ከቅዱሳት መጻሕፍት መማር ይቻላል።

ዛሬም በቤተክርስቲያን የሚሠሩ ሥራዎች በቅድሚያ ምን፣ በማን፣ መቼ፣ የት፣ እንዴት እንደሚሠሩ ለይቶ ማስቀመጥ ያስፈልጋል። ይህም ከሥራ በፊት ዝግጅት ለማድረግ፣ በሥራ ጊዜም በአግባቡ ለማቀናጀት በኋላም ለቁጥጥርና ክትትል ይረዳል። 'ሰርገኛ መጣ በርበሬ ቀንጥሎ' አካሄድ የትም እንደማያደርስ በተግባር ተረጋግጧል። መንፈሳዊና ማኅበራዊ ልማትን ማስፋፋት ገንዘብን፣ ጊዜንና ሁኔታዎችን ያገናዘበ ዕቅድ ያስፈልጋል።

ከአጥቢያ ሰበካ ጉባኤ ጀምሮ እስከ መንበረ ፓትርያርክ የአጭር፣ የመካከለኛና የረጅም ጊዜ ዕቅድን አዘጋጅቶ መተግበር ለነገ የማይባል ሥራ ነው። በዓመት ውስጥ ላሉ ቀናት

ሁሉ የሚነበቡ መልእክታትን፣ ግብረ ሐዋርያትን፣ ወንጌሉን፣ ምስባኩን፣ የሚቀደሰውን ቅዱሴ፣ የሚዘመረውን መዝሙር በምዕራፍና በቁጥር ለይታ በግጽዊ ላይ በጊዜ የቀመረች ቤተክርስቲያን ሌሎች ሥራዎችን ማቀድ አይላናትም። ወጥ የሆኑ የዕቅድ ቅጾችን በማዘጋጀት፣ ሥልጠና በመስጠትና የልምድ ልውውጥ በማድረግ የተሻለ የዕቅድ አዘጋጅትን ገንዘብ ማድረግ ይቻላል።

ለ. ማደራጀት /Organizing/

ሥራን ለመስራት የሚያስችል መዋቅር መዘርጋት፣ በሰው ኃይልና በሚያስፈልጉ ነገሮች ሁሉ ማደራጀት የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ዓባይ ተግባር ነው። መቶ ሃያው የጌታ ቤተሰብ የራሱ አደረጃጀት ነበረው። በ፲፪ ሐዋርያት፣ በ፩፪ አርድዕት እና በ፴፮ ቅዱሳት አንስት የተዋቀረ ነበር። የተለየ ስም፣ ሥልጣንና የሥራ ድርሻም ነበራቸው። ሐዋርያትም በደረሱበት ቦታ ሁሉ ምእመናንን በማብዛት ሀገረ ሰብክታቸውን ማደራጀት ተቀዳሚ ተግባራቸው ነበር።

በኢትዮጵያ ቤተክርስቲያንም ከአራቱ የካህናት ሸንጎ እስከ አቡነ ሰላማ መንበረ ጳጳስና ምሥረታ፣ በኋላም በየዘመኑ በነበሩ የቤተ ክርስቲያኒቱ ሐላፊዎች ሰፊ የማደራጀት ሥራ ተሠርቷል። አባ ኢየሱስ ሞላ በሐይቅ እስጢፋኖስ የትምህርት ማዕከል አደራጁ። ተማሪዎች በሚጽፉት የመመረቂያ ጽሑፍ የሐይቅ እስጢፋኖስን ቤተ መጻሕፍት አጠናክሩ። ተመራቂዎች አርአያነታቸውን እንዲከተሉ ቃል ያስገቡ ነበር። አቡነ ተክለ ሃይማኖት በሸዋ፣ አባ ጊዮርጊስ ዘጋስጫ በወሎ ገዳም የገደሙትና ያደራጁት ከላይ በተጠቀሰው ቃል ኪዳን መሠረት ነው። አሥራ ሁለቱ የአቡነ ተክለ ሃይማኖት ደቀመዛሙርት /፲፪ቱ ንቡራን እድ/ ገዳማትን በመገደምና የትምህርት ማዕከላትን በማደራጀት ያከናወኑት ተግባር ከአባ ኢየሱስ ሞላ በተገኘ ልምድ ነው።

የመጀመሪያው ቃለ ዓዋዲ ፲፱፻፳፭ ፩ ዓ.ም ከወጣበት ጊዜ ጀምሮ የሰበካ ጉባኤን በማደራጀት የተሠሩ ሥራዎችና

የተገኘው ውጤት ቀላል አይደለም። ከዚያም በየዘመኑ በተደረገው ማሻሻያዎች ብዙ ተግባራት ተከናውነዋል። አደረጃጀትን በየጊዜው መፈተሽና ማስተካከል የማይታለፍ ተግባር ነው። ባልተስተካከለ አደረጃጀት የሰው ኃይልን፣ ጊዜንና፣ ገንዘብን ወዘተ በአግባቡ ለመጠቀምና ውጤታማ ሥራ ለመስራት አይቻልም። ለዚህም የአስተዳደር ሥልጠና ማዕከላትን በመገንባት፣ ሕዝብን በማላተፍና የልምድ ልውውጥ ማድረግ የተሻለ አደረጃጀት ማምጣት ይቻላል።

ሐ. መምራት /Leading/

በየደረጃው ያሉ የቤተክርስቲያን አካላት የቤተክርስቲያን ሐዋርያዊ ተልእኮ መሪዎች ናቸው። የቤተ ክርስቲያን ተልእኮ በሚገባ አመለካከት ሕዝቡን መምራት የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ሐላፊነት ነው። ሕዝብን አቅጣጫ ማሳየት፣ ማስማራት፣ ማትጋትና መቆጣጠር ያስፈልጋል። የሰውን ኃይል፣ ገንዘብና ሌሎችንም ሀብታት ቅድሚያ ለሚሰጣቸው ተግባራት ለማዋል ጠንካራ አመራር ያስፈልጋል። የመሪነት ሥራው ሙሴያዊ ወገናዊነትን፣ የኤልያስ ዓይነት ገጽሕና፣ የነቢያትን ትዕግሥት፣ የሐዋርያትን ፍቅርና የሊቃውንትን ጥበብ የሚጠይቅ ነው። በሥጋዊ ጥበብ ብቻ ቤተክርስቲያንን ለመምራት መሞከር ለራስ ከመሰበርና ሌላውን ከማስበርገግ ያለፈ ውጤት አይኖረውም። ለዚህም ነው ሐዋርያት ለቤተክርስቲያን መሪነት መንፈስ ቅዱስ ያደረገባቸውን በመልካም የተመሰከረላቸውን መርጠው የሾሙት። /ሐዋ. ፩ ÷ ፲፮/።

መ. የሥራ ሐይትን መገምገም /Evaluation/

የዕቅድ አዘገጃጀት፣ አደረጃጀትና የሥራ አመራር በየጊዜው መገምገም አለበት። አንድ ሥራ ከመሠራቱ በፊት፣ በሥራ ጊዜና ከተሠራው በኋላ በሚገባ መታየት አለበት። የተሠራውን ሥራ መመዘን፣ ያልተሠራውን መለየት ከዕቅድ ጋር ማገጸጸር ያስፈልጋል። ያጋጠሙ ችግሮችንም ለይቶ መፍትሔ ለመውሰድ ያስችላል። ከዚህ ውጭ በሠራሁትም ባልሠራሁትም 'ካለወደላችሁኝ . . . ' ማለት በለማይም በምድርም ዋጋ አይኖረውም።

ዐሥራ ሁለቱ የአቡነ ተክለ ሃይማኖት ደቀመዛሙርት በኢትዮጵያ ተከፋፍለው በሚያስተምሩበት ጊዜ በዓመት አንድ ጊዜ ደብረ ሊባኖስ ይሰበሰቡ ነበር። በመምህራቸው መሪነት የሠሩትን ሥራ በዘገባ በማቅረብ ችግሮችን በመለየት የጋራ መፍትሔ ይወስዱ ነበር።

በዚህ ዓ.ም በኢየሩሳሌም ከተደረገው የሐዋርያት ሲናዶስ ጀምሮ በየዘመኑ የቤተክርስቲያንን አስተዳደር የተረከቡ አባቶች ያቀዱትን፣ የተሠራውንና ያልተሠራውን በመለየት ይወስኑ ነበር። ውሳኔያቸው እስከ ዛሬ ለቤተክርስቲያን መመሪያ ሆነው እያገለገለ ነው። ስለዚህ በየደረጃው ያሉ የቤተክርስቲያን አካላት ለከፋ ትችት ሳይሆን ፍቅርንና መልካም ሥራን ለማጠናከር መተያየት አለባቸው። 'ለፍቅርና ለመልካም ሥራ እንድንጎቃቃ እርስ በርስ እንተያይ . . .' እንዲል። ዕብ. ፩ ÷ ፩

የአስተዳደር መርሐችና ዋና ዋና ተግባራት በመጽሐፍ ቅዱስና በቤተክርስቲያን ታሪክ ላይ በተለያዩ መልክ ተገልጾታል። በየደረጃው ባሉ የአስተዳደር አካላት መመሪያ ብቻ ውን በቂ አይደለም። የተሸከሙትን የአስተዳደር ሐላፊነት በአግባቡ ለመወጣት የአስተዳደር መርሐችንና ዓባይነት ተግባራትን ለይቶ ማወቅና መተግበር ያስፈልጋል።

መመሪያ 1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ ሻ።

- ፩. ከምትማርበት ሰንበት ት/ቤት የሥራ ሐይት መረጃ በማሰባሰብ አራቱ የአስተዳደር ዋና ዋና ተግባራት መተግበር አለመተግበራቸውን ለይተህ ለውይይት አቅርብ።
- ፪. ከ፲፱፻፳፭ እስከ ፲፱፻፺፩ ዓ.ም ድረስ ቃለ ዓዋዲው ሦስት ጊዜ ተሻሽሎ ታትሟል። አደረጃጀትን በተመለከተ በሦስቱ መካከል ያለውን ልዩነት ግለጽ።
- ፫. በምትማርበት ሰንበት ት/ቤት ያለው የሥራ አስፈጻሚ አካል የአስተዳደር መርሐችን ተከትሎ ከመሥራት አንጻር ያለውን ጠንካራና ደካማ ጉን ምሳሌ በመስጠት ግለጽ።

- ፩. የዓለማቀፋዊና የብሔራዊ ሲኖዶስን ልዩነት ግለጽ (ጨ)።
- ፪. የቤተክርስቲያን አስተዳደር ሥርዓት ለማግበራዊ ሕጉችና ለዘመናዊ አስተዳደር ሥርዓት ያበረከተውን አስተዋጽኦ ምሳሌ በመስጠት አብራራ (ሪ)።
- ፫. በዓለመ መላእክት የነበረው እኗኗር፤ ለቤተ ክርስቲያን አስተዳደር የሚሰጠውን ትምህርት (የሚኖረውን) አብነት በምሳሌ አስረዳ /ጂ/።

መመሪያ II. የሚከተሉትን ከሁሉ ወገን ያሉትን ከሆኑ ወገን ካሉት ጋር አዛምዱ።

ሀ	ለ
፩. ማቀድ	ሀ. ምን አገደልን
፪. ማደራጀት	ለ. ካህናት፣ ሆስፒታሎችና ገዳማት ያስፈልጉናል
፫. መምራት	ሐ. ምእመናን ቀናውን መንገድ እንዲከተሉ
፬. የሥራ ሒደትን መገምገም	መ. ጉልበትን፣ ገንዘብንና ዕውቀትን አስተባብሮ መሥራት
	ሠ. “የሚሆን ሁሉ ይሆናል”

ምዕራፍ ሦስት

፫. የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ በኢትዮጵያ

፫.፩ የቤተክርስቲያን አስተዳደር እስከ ፳ኛው መ/ክ/ዘ አጋማሽ

ኢትዮጵያን መጀመሪያ የመሠረቱት የኖኅ ልጆችና የልጅ ልጆች በመሆናቸው የኖኅ ሃይማኖት የሀገሪቱ ሃይማኖት መሆኑ ግልጽ ነው። መሥራቾቹዋ የሃይማኖት ሰዎች በመሆናቸው፣ የንግሥተ ሳባ መንፈሳዊ ጉዞና ነቢያት ስለ ኢትዮጵያ በመጽሐፍ ቅዱስ የሰጡትን ምስክርነት ስንመለከት ሀገረ እግዚአብሔር ለመሆኗ በቂ ማስረጃ ናቸው። /ነገሥ.፲ ÷ ፲፩/ በተጨማሪም የቤተክርስቲያን ቅርሶች፣ ግዝረትና የተለያዩ የሕዝብ ባህሎች፣ የጳጳረሳቢው መንፈሳዊ ጉዞና /ሐዋ.፰ ÷ ፴ ፬/ በየዘመኑ የተፈጸሙ ሃይማኖታዊ ተግባራት ኢትዮጵያ በሕገ ልቡና፣ በሕገ ኦሪትና በሕገ ወንጌል ከእምልኮተ እግዚአብሔር እንዳልተለየች የሁልጊዜ ምስክርች ናቸው።

በዘመነ ንግሥተ ሳባ /፱፻ ፡ ፡ ፩/ በሊቀ ካህናቱ አዛርያስ መሪነት ታቦተ ጽዮን፣ ሌዋውያን ካህናትና የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ወደ ኢትዮጵያ ገብተዋል። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ሀገሪቱ የታቦተ ጽዮን መንበር፣ የሥዩማን ካህናት ተገልጋይ ሆናለች። በተደራጀ ቤተክህነት ለመመራትም በቅታለች። በአዛርያስና ከእርሱ በኋላ በተተኩት ሊቃነ ካህናት የሚመራ የካህናት ሸንጎ መንበሩን አክሱም በማድረግ በብዙ ቦታዎች ምክራባትን አስፋፍቷል። ከእነዚህ መካከል፣ በጎጃም መርጦ ለማርያም፣ በወሎ ተድባብ ማርያምና በደቡብ ኢትዮጵያ ብርብር ማርያም ተጠቃሾች ናቸው። ይህ በካህናት ሸንጎ የሚመራው የቤተ እግዚአብሔር አስተዳደር በ፪፻፳ ፮ ዓ.ም በቅዱሳኑ ነገሥት አብርሃ ወለጽብሐ ሳኪነት አቡነ ሰላማ ከግብፅ በቅዱስ አትናቴዎስ ጽጽስና ተሾመው ወደ ኢትዮጵያ እስኪመጡ ድረስ መንፈሳዊውን አስተዳደር በሙሉ ሥልጣን መርቷል።

፫፻፳ ፩ ዓ.ም የቤተክርስቲያን አስተዳደር ወደ መንበረ ጽጵስና ደረጃ አድጓል። ካህናትን መሾም ሕዝቡን የቤተክርስቲያን ምሥጢራት ተካፋይ ማድረግ፣ መጻሕፍትን መተርጉምና አብያተ ክርስቲያናትን ማስፋፋት የወቅቱ የቤተክርስቲያን አስተዳደር ዐበይት ተግባራት ነበሩ። በ፱፻፹ ዓ.ም የተሰዐቱ ቅዱሳን ወደ ኢትዮጵያ መምጣት ለገዳማት መስፋፋት ታላቅ አስተዋጽኦ አበርክቷል። እነዚህም ታላላቅ ገዳማት የቤተክርስቲያንና የብሔራዊ አስተዳደር ማዕከላት በመሆን አገልግለዋል። ደብረ ዳም፣ ደብረ ሊባኖስና ሐይቅ እስጢፋኖስ በምሳሌነት ሊጠቀሱ ይችላሉ። ቅዱሳን መካናቱ ከህነትን ከመንግሥት ጋር አጣምረው የያዙ በርካታ ቅዱሳን ነገሥታትን አፍርተዋል።

ከ፫፻፳ ዓ.ም ጀምሮ እስከ ጽኑው መ/ክ/ዘ ኢጋማሽ ድረስ የቤተክርስቲያን አስተዳደር ወደ መንበረ ፓትርያርክ ደረጃ አላደገም ነበር። በእነዚህ ጊዜያት ከአቡነ ሰላማ ቀጥሎ አንድ መቶ አሥራ አንድ ግብፃውያን ጳጳሳት ሥልጣን ከህነት በመስጠት፣ በቡራኬና ትምህርተ ሃይማኖትን በመጠበቅና በማስጠበቅ በአባትነት አገልግለዋል። የቤተክርስቲያን የአስተዳደር ሥራ ግን ከኢትዮጵያውያን ሊቃውንት በሚመረጡ እጩዎች ይከናወን ነበር። አክሱም፣ ላሊበላ፣ ደብረ ሊባኖስ እዘዞ ወዘተ የሊቃነ ካህናት፣ የንቡራነ ዕድና የዕጩዎች መቀመጫና የአስተዳደር ማዕከላት በመሆን አገልግለዋል።

ይሁን እንጂ ለቤተክርስቲያን አስተዳደር በሚፈለገው ሁኔታ አለመጠናከር ምክንያት የሆኑ ዐበይት ነገሮች ቀጥሎ የተጠቀሱት ምክንያቶች ነበሩ።

፩ኛ. ከራሷ ሊቃውንት ጳጳሳትን መሾም አለመቻላ

ግብፃውያን በፍትሐ ነገሥት ‘ኢትዮጵያውያን ከራሳቸው ጳጳስ ለመሾም አይችሉም።’ የሚለውን ሥርዋጽ ማስገባታቸው ከራሷ ሊቃውንት ጳጳሳትን በመሾም ሐዋርያዊ ተልእኮዋን ለማስፋፋት ትልቅ እንቅፋት ሆኖባት ቆይቷል። ጳጳሳትን በመሾም ሀገረ ስብከት በማደራጀት በካህናትና በምእመናን አንድነት የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤን በማቋቋም አስተዳደሯን ለማጠናከር አልቻለችም።

ይህን ችግር ለመቅረፍ እነ ቅዱስ ሐርቤ በመንፈሳዊነት ስሜት (መቆርቆር) ከኢትዮጵያውያን ሊቃውንት ጳጳስ እንዲሾሙ በቅንነት ያቀረቡት ጥያቄ እንደ ኃጢአት ተቆጥሮ በጥያቄው ምክንያት በንጉሡና በሕዝቡ ላይ እግዚአብሔር መቅሰፍት አመጣ ተብሎ በሥርዋጽ በስንክሳር ሚያዝያ ፲ ላይ ተመዝግቧል። ከዚህም በላይ የግብፅ እስላም ነገሥታት ጳጳስ ያልሆኑትን ጳጳስ አስመ ስለው በላኪቸው ከሃድያንና ጳጳሳትም የሆኑት በፈጠሩት ችግር ብዙ የአስተዳደር በደል ተፈጽሟል።

በሕገ ልቡና፣ በሕገ ኦሪትና በሕገ ወንጌል የተመራች፣ ሀገረ እግዚአብሔር መሆኗ የተረጋገጠላት ሀገርና ታላቁ ሕዝቧ በሥርዋጽ የገባውን የሐሰት ድንጋጌ ለብዙ ዘመናት በትዕግሥት ተሸከሟል። ይህም ለሕሊና የሚከብድ ታሪክ የማይረሳው የአስተዳደር በደል ነው። ከዚህም የተነሣ እንኳን መንበረ ጽጵስና በማቋቋም የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ማጠናከር ይቅርና በሚያምነው አምላክ ስም ለመጠመቅ ካህናትን በማጣት ሕዝቡ ብዙ ዓመታት ተቸግሯል። ፍትሐ ነገሥቱና ስንክሳሩ ወደ አማርኛ ሲተረጉም ሥር ዋጁ ሳይታረም መታተሙ ‘የትላንቱን ቁስል ሁሉም አስታውሱት’ የሚል ይመስላል።

፪ኛ. በየዘመናቱ የተደረጉ ወረራዎች

በዮዲት፣ በግራኝ በካቶሊካውያን የወረራ ዘመን፣ ቤተ ክርስቲያን ብዙ የመከራ ዘመናትን አሳልፋለች። ለብዙ የእርስ በርስ ጦርነቶችም ወረራዎች ምክንያት ሆነዋል። በዚህም በርካታ ካህናትና ምእመናን ሰማዕትነትን ተቀብለዋል። ሀገሪቱ በርካታ ታሪካዊ አብያተ ክርስቲያናትና ቅርሶችን አጥታለች። ብዙዎችም ንብረቶች ተዘርፈዋል። ከላይ በተጠቀሱ ምክንያቶች ማዕከላዊው መንግሥት ሲደክም የግብፅ እስላም መሪዎችን በስጦታ በማባበል ወይም በማስፈራራት ጳጳስ ማስመጣቱ ይቋረጥ ነበር። ስለዚህም አስተዳደሩ በመንበረ ጽጵስና ደረጃ እንኳን መቀጠሉ ብዙ ጊዜ አጠያያቂ እንደነበረ በቤተክርስቲያን ታሪክ ተመዝግቧል። በአንድ ጊዜ አራት ግብፃውያን ጳጳሳት ተሹመው ወደ ኢትዮጵያ የመጡት በአፄ ዮሐንስ አራተኛ ዘመን ነበር።

፫.፪ የቤተክርስቲያን አስተዳደር ከፍተኛው መ/ክ/ዘ ስጋማሽ በጎሳ

ጥር ፩ ቀን ፲፱፻፶፩ ዓ.ም ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ፖትርያርክ በመሆን ተሾሙ። ይህ ታሪካዊ ጊዜ ለኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን አስተዳደር አዲስ ምዕራፍ ተጀመረ። ሥርዋዬ የዘጋው በር ተከፈተ። የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ወደ መንበረ ፖትርያርክ ደረጃ አደገ። ከመንበረ ፖትርያርክ እስከ አጥቢያ ቤተክርስቲያን የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ እንዲቋቋም ተወጠነ። የመጀመሪያው የሰበካ ጉባኤ ደንብ (ቃለ ዐዋዲ) ጥቅምት ፲፭ ቀን ፲፱፻፷፭ ዓ.ም ታትሞ ወጣ።

፫.፫ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ደንብ፤ ዓላማና መዋቅራዊ አሠራር

፫.፫.፩ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ደንብ /ቃለ ዓዋዲ/

የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ፤ የቤተክርስቲያን መንፈሳዊና ማኅበራዊ አገልግሎትን የተሟላ ለማድረግ ከአጭቢያ ቤተክርስቲያን እስከ መንበረ ፖትርያርክ የሚደራጅ የካህናትና የምእመናን ማኅበራዊ መዋቅር ነው። የራሱ መዋቅርና የአሠራር ደንብ አለው። ይህም የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ደንብ ቃለ ዓዋዲ ይባላል። በእግዚአብሔር አጋዥነት ቅዱስ ሲኖዶስ ባለው ሥልጣን በ፲፱፻፷፭ ዓ.ም የወጣውን ቃለ ዓዋዲ በ፲፱፻፸፩ ዓ.ም ለሁለተኛ ጊዜና በ፲፱፻፺፩ ዓ.ም ለሦስተኛ ጊዜ አሻሽሎ አውጥቶታል።

በቃለ ዓዋዲ ላይ፤ ስብከተ ወንጌልን ስለማስፋፋት፤ መንፈሳዊና ዘመናዊ ት/ቤትን ስለማቋቋም የልማት ተቋማትን ስለመገንባት፤ ስለመረጃና ቅርስ አያያዝ ስለ ሰንበት ት/ቤት አደረጃጀት . . . ወዘተ በሰፊው ተዘርዝሯል። ካህናትንና ምእመናንን በሚያሳትፍ መልኩ ተደንግጓል። ይህም የቤተክርስቲያንን ስንዳ አመቤትነትን ይመሰክራል። እኛንም ድርሻችንን እንድንወጣ ያስገነዝበናል።

በ፲፱፻፺፩ ዓ.ም ለሦስተኛ ጊዜ ተሻሽሎ የወጣው ቃለ ዓዋዲ ስምንት ምዕራፎችና ፳፮ አንቀጾች ያሉት ነው።

ከመንበረ ፖትርያርክ እስከ አጥቢያ ቤተክርስቲያን የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ እንዲቋቋም ጀደነግጋል። በአንቀጽ ፫ ቁጥር ፩ ላይ በተደነገገው መሠረት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ባለችበት ቦታ ሁሉ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ እንዲቋቋም ያዛል። ነገር ግን ታላላቅ የአንድነት ገዳማት የሚተዳደሩት ቅዱስ ሲኖዶስ በሚያወጣው የገዳማት ደንብ ስለሆነ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ እንዲያቋቋሙ አይገደዱም። በፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር ፫፻፺፭ እና ፫፻፷፱ ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የተሰጠውን መብትና ግዴታ በየደረጃው የሚቋቋሙ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤያት እንዲሠሩበት ሥልጣን አላቸው።

፫.፫.፪ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ዓላማ

በየደረጃው የሚቋቋሙ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ዋና ዓላማ ተጥሎ የተመለከተው ነው።

- ሀ. ቅድስት ቤተክርስቲያንን መጠበቅና አገልግሎቷን የተሟላ ማድረግ፤
- ለ. የቤተክርስቲያንን አገልጋዮች በሐዋርያዊ ተግባር ማደራጀትና ኑሮአቸውን ማሻሻል፤
- ሐ. ምእመናንን ማብዛት በመንፈሳዊ ዕውቀት እንዲጉለ ምሉኝና በክርስቲያናዊ ሥነ ምግባር እንዲታነጹ ማድረግ፤
- መ. የቤተክርስቲያንን አስተዳደር ማሻሻል በማንኛውም ጉዳይ ራሷን ማስቻል።

ከዚህም በተጨማሪ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ዝርዝር ተግባራት በቃለ ዓዋዲ አንቀጽ ፮ ላይ ተገልጿል።

፫.፬ በየደረጃው የተቋቋመና የሚቋቋም የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤያት

፫.፬.፩ የአጥቢያ ቤተክርስቲያን ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ

በአንድ አጥቢያ ወይም ሰበካ ውስጥ የሚገኙ ካህናት፤ ምእመናንና የሰንበት ት/ቤት ወጣቶች በአንድ ነት ተደራጅቼው የአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ሰበካ

መንፈሳዊ ጉባኤን ይመሰርታሉ። የአጥቢያ ቤተክርስቲያን ካህናት፣ ምእመናንና የሰንበት ት/ቤት ወጣቶችን ያካተተ ጠቅላላ ስብሰባ የአጥቢያ ቤተክርስቲያን ጠቅላላ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ይባላል። በቃለ ጥያቄ አንቀጽ ስምንት መሠረትም ሥራውን ያከናውናል። ጠቅላላ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤው ከአምስት ያሳነሱ ከዘጠኝ ያልበለጡ እንደ አስፈላጊነቱም እስከ አሥራ ሁለት የሚደርሱ አባላትን ያካተተ የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴን ያቋቁማል። የቤተ ክርስቲያኒቱ አስተዳደር የአጥቢያው ቤተክርስቲያን ጠቅላላ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤና የአስተዳደር ጉባኤው /የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው/ ሊቀ መንበር ይሆናል።

ለሰበካው መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ አባልነት የሚመረጡ ካህናት፣ ምእመናንና የሰንበት ት/ቤት ወጣቶች በቃለ አዋዲው አንቀጽ ፲/፪/ሀ፣ ለ እና ሐ ሥር የተመለከቱትን መስፈርቶች ማሟላት ይኖርባቸዋል። የመንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ምርጫ በወረዳው ቤተ ክህነት አቅራቢነት በሀገረ ስብከቱ ሊቀ ጳጳስ ይጸድቃል። ተጠሪነቱም ለአጥቢያው ቤተክርስቲያን ጠቅላላ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ነው። ጠቅላላ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤው ተጠሪነቱ ለወረዳው ቤተክህነት ይሆናል። በሰበካ መንፈሳዊ የአስተዳደር ጉባኤ /ሥራ አስፈጻሚ/ በአባልነት የተመረጠ ካህን ወይም ምእመን በተመረጠበት አገልግሎት የሚቆየው ለሦስት ዓመት ነው። ከሁለት ጊዜ በላይ በተከታታይ መመረጥ አይችልም። አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ አንድ የምርጫ ጊዜ አሳልፎ ሊመረጥ ይችላል።

የአጥቢያ ቤተክርስቲያን ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ /ሥራ አስፈጻሚ/ ሥልጣንና ተግባር በአንቀጽ ፲፪ ተመልክቷል። በቃለ አዋዲው አንቀጽ ፭ እና ፮ የተመለከቱትን ዓላማዎችንና ተግባራትን ለመፈጸም አንድ ጽ/ቤትና የሚከተሉትን ክፍሎች ያቋቁማል።

- ፩. የሰብከተ ወንጌል ክፍል
- ፪. የመንፈሳዊ ትምህርት ክፍል
- ፫. የካህናት አገልግሎት ክፍል
- ፬. የሰንበት ት/ቤት ክፍል
- ፭. የዕቅድና ልማት ክፍል
- ፮. የምግባረ ሠናይ ክፍል
- ፯. የሕግና ሥነ ሥርዓት ክፍል
- ፰. የጉበረት ዕቃ ግምጃ ቤትና የታሪካዊ ቅርስ ክፍል
- ፱. የሒሳብ ክፍል
- ፲. የገንዘብ ቤት
- ፲፩. የቁጥጥር ክፍል
- ፲፪. የሕንጻ ሥራ እድሳትና ጥገና ክፍል
- ፲፫. የስታቲስቲክስ ክፍል

ኮላይ ለተዘረዘሩት የእያንዳንዱ ክፍል ተግባርና ሓላፊነት በቃለ ጥያቄ ከአንቀጽ ፲፭ እስከ አንቀጽ ፴ ባለው ተመልክቷል። እንደ አጥቢያ ቤተክርስቲያኑ የገንዘብና የሰው ኃይል አቅም ሁኔታ ክፍሎችን ማጠፍ ይቻላል። ዋና ጸሐፊውና የክፍል ኃላፊዎች የወረዳው ቤተ ክህነት ተወካይ ባለበት በካህናት ጉባኤ ተመርጠው ይመደባሉ። ክፍሎቹ ተጠሪነታቸው ለቤተክርስቲያኑ አስተዳደር ነው።

፫.፩.፪ የወረዳ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ

በወረዳው ቤተክህነት ሥር በዛታቸው ከአንድ በላይ የሆኑ አባያት ክርስቲያናት በተወካዮቻቸው አማካይነት በወረዳው ቤተክህነት ሥራ አስኪያጅ ሰብሳቢነት የወረዳ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ያቋቁማሉ። ተወካዮቻቸውም ከእያንዳንዱ ቤተክርስቲያን በአስተዳዳሪው የሚመሩ አንድ ካህን፣ አንድ ምእመንና አንድ ወጣት ሲሆኑ የወረዳው ቤተክህነት ጸሐፊና የልዩ ልዩ ክፍሎች ሓላፊዎች አባላት ይሆናሉ። ይህም በዓመት አንድ ጊዜ የሚሰበሰብ የወረዳው ሰበካ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤ ይሆናል።

የወረዳው ሰብካ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤ በወር አንድ ጊዜ የሚሰበሰብ የወረዳ ሰብካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ /ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ/ ይመረጣል። የሁለቱም ሥልጣንና ተግባር በቃለ ዓዋዲ አንቀጽ ፴፫ እና አንቀጽ ፴፭ ላይ ተመልክቷል። የወረዳው የቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ ለወረዳው ሰብካ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤና ለአስተዳደር ጉባኤው ሊቀመንበር ነው።

፫.፩.፫ የመንበረ ጽድስና ሀገረ ስብከት ሰብካ መንፈሳዊ ጉባኤ

በአንድ ሀገረ ስብከት ሥር የሚገኙ የወረዳ ሰብካ መንፈሳዊ ጉባኤያት ተወካዮቻቸውን በመላክ የመንበረ ጽድስና ሀገረ ስብከት መንፈሳዊ ጉባኤን ይመሠርታሉ። እያንዳንዱ የወረዳ ሰብካ መንፈሳዊ ጉባኤ በሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ በማስመረጥ አንድ ካህን፣ አንድ ምእመናን አንድ የሰንበት ት/ቤት አባል ከወረዳው ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ ጋር ዐራት አባላትን ወክሎ ወደ ሀገረ ስብከቱ ይልካል። የሀገረ ስብከቱ ዋና ጸሐፊና የክፍል ሐላፊዎች የመን በረ ጽድስና ሀገረ ስብከት ሰብካ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤ አባላት ይሆናሉ። የሀገረ ስብከቱ ሊቀ ጳጳስ የጉባኤው ርእሰ መንበር ነው። ሊቀ ጳጳሱ በማይ ገኘበት ጊዜ የሀገረ ስብከቱ ሥራ አስኪያጅ ሊቀመንበር ይሆናል።

የመንበረ ጽድስና ሀገረ ስብከት ሰብካ መንፈሳዊ የአስተዳደር ጉባኤ /ሥራ አስፈጻሚ/ ከዐራት የማያንሱ ከስምንት የማይበልጡ ሆነው ከካህናት፣ ከምእመናንና ከሰንበት ት/ቤት አባላት መካከል በጠቅላላ ጉባኤ ይመረጣሉ። የሀገረ ስብከቱ ሰብካ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤ ተጠሪነቱ ለመንበረ ጽድስና ሀገረ ስብከት ይሆናል። የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴውና የሰብካ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤ ተግባርና ኃላፊነት በቃለ ዓዋዲ አንቀጽ ፴፪ እና አንቀጽ ፴፭ ላይ ተደንግጓል።

፫.፩.፬ የመንበረ ፖትርያርክ አጠቃላይ ሰብካ መንፈሳዊ ጉባኤ

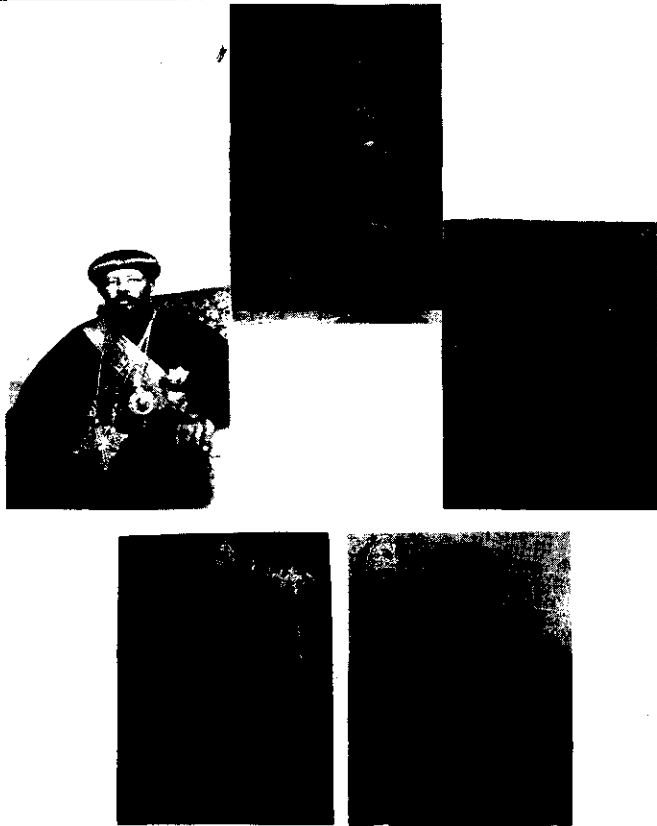
ከየሀገረ ስብከቱ የተወከሉ ካህናት፣ ምእመናንና የሰንበት ት/ቤት አባላት ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላትና የጠቅላይ

ቤተ ክህነት የመምሪያና የድርጅት ሐላፊዎች ጋር በአንድነት የመንበረ ፖትርያርክ አጠቃላይ ሰብካ መንፈሳዊ ጉባኤን ይመሠርታሉ። የመንበረ ፖትርያርክ አጠቃላይ ሰብካ መንፈሳዊ ጉባኤ የሊ/ክ/ተ/ቤተክርስቲያን አጠቃላይ ስብሰባ ነው። ተጠሪነቱም ለቅዱስ ሲኖዶስ ነው። ፖትርያርኩ የጉባኤው ርእሰ መንበር ሲሆኑ የጠቅላይ ቤተክህነት ሥራ አስኪያጅ ም/ሊቀ መንበር ይሆናል።

ከመንበረ ፖትርያርክ አጠቃላይ ሰብካ መንፈሳዊ ጉባኤ አባላት በተመረጡ አባላት የመንበረ ፖትርያርክ አጠቃላይ ሰብካ መንፈሳዊ የአስተዳደር ጉባኤ /ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ/ ይቋቋማል። የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው አባላት፡-

- ሀ. የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ፡- የኮሚቴው ሊቀመንበር
- ለ. የጠቅላይ ቤተ ክህነት ምክትል ሥራ አስኪያጅ፡- ኮሚቴው አንደኛ ምክትል ሊቀ መንበር
- ሐ. በጠቅላላ ጉባኤ የተመረጠ ካህን ወይም ምእመን፡- የኮሚቴው ሁለተኛ ምክትል ሊቀ መንበር
- መ. ከሁለት ያላነሱ ከዐራት ያልበልጡ በጠቅላላ ጉባኤ የተመረጡ ካህናት፡-የኮሚቴው አባላት
- ሠ. ከአንድ የሰንበት ት/ቤት አባል ጋር በጉባኤ ተመርጠው የተወከሉ ከሁለት ያላነሱ ከዐራት ያልበልጡ ምእመናን፡- የኮሚቴው አባላት
- ረ. የጠቅላይ ቤተክህነት ጽ/ቤት ሰብካ ጉባኤ መምሪያ ሐላፊ፡- የኮሚቴው አባላት
- ሰ. የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽ/ቤት የሰብካ ጉባኤ መምሪያ ጸሐፊ፡- የኮሚቴው ጸሐፊ

የመንበረ ፖትርያርክ ሰብካ አጠቃላይ መንፈሳዊ ጉባኤና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ተግባርና ኃላፊነት በቃለ ዓዋዲ አንቀጽ ፴፭ እና አንቀጽ ፶ ላይ በዝርዝር ተገልጿል።

አምስቱ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን
ፓትርያርኮች በቅድም ተከተል

(ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ፣ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሎስ፣
ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት፣ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆራዎስ፣
ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ)

፫.፩.፭ በየደረጃው በተቋቋሙ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤያት ላይ ያጋጠሙ ችግሮች

የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ በየደረጃው መንፈሳዊና
ማኅበራዊ ተግባራት ለማከናወን ብዙ ችግሮች አጋጥመ
ውታል። ዋና ዋና ችግሮችን ቀጥለን እንመለከታለን።

ሀ. በየዘመናቱ የነበሩ የሥርዓተ ማኅበር ለውጦችና ወረራዎች

ቤተክርስቲያን በዘመናት ብዙ ፈተናዎችን አሳልፋለች።
በዮዲት፣ በግራኝ፣ በአፄ ሱስንዮስ ዘመነ መንግሥት፣ በዘመነ
መሳፍንትና በፋሽስት ጣልያን ወረራና የእርስ በርስ ጦርነት
ብዙ ተቋማትን አጥታለች። በተለይ በ፲፱፻፳፮ እና በዓም የሥርዓተ
ማኅበር ለውጥ ከአጥቢያ እስከ ጠቅላይ ቤተ ክህነት ብዙ ይዞታ
ዎችዋን ተነጥታለች። ከዚህም በላይ 'እግዚአብሔር የለም' (ሉቃ
ስብሐት) በሚል ፍልስፍና ሕዝቡን ከሃይማኖቱና ከቤተክርስቲያን
አስተዳደር ለማራቅ ብዙ ተደክሟል። በዚህ ምክንያት ቃለ
ዓዋዲ ተደንግጦ ሥራ ሊጀመር ቤተክርስቲያን ሀብቷን ሁሉ ተነጥቶ
ስለነበር ሥራዋን ከምእመናን በሚገኝ ስጦታና ለይስሙላ
በድጉማ ስም ይጣልላት በነበረ አነስተኛ ድጉማ ብቻ ለመጀ
መር ተገዳለች።

ለ. የምእመናን ሱታፌ ዝቅተኛ መሆን

ምእመናን ለቤተክርስቲያን የሚያደርጉት ልገስና የጽኑ
እምነታቸው መገለጫ ነው። የሚያስመለግገም ተግባር ነው።
ከዚህ በተጨማሪ በሰበካ ጉባኤ አባልነት በመምረጥና በመመረጥ
ማገልገልም መንፈሳዊ ግዴታቸው ነው። ነገር ግን የሰበካ ጉባኤ
ምርጫ ወይም ዘገባ መስማት 'እይመለከተኝም' የሚሉ ብዙ
ናቸው። የደከመውን ማጠናከር፣ የጠመመውን ማቅናት በእነርሱ
ሐሳብ የእነርሱ ድርሻ አይደለም። በቃለ ዓዋዲ የተደነገገውን
የምእመናን ድርሻ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ዓላማ አያውቁም።
ከጥምቀት፣ ከቅዳሴና ከፍታት ውጭ ቤተክርስቲያን ሌላ ሐዋርያዊ
ተልእኮ የሌላት የሚመስላቸው አሉ። ይህን በትምህርት
ማስተካከል ያስፈልጋል። ቃለ ዓዋዲን ማስተማር የሰበካተ
ወንጌል አንዱ ሥራ መሆን አለበት።

አምስቱ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን
ፓትርያርኮች በቅደም ተከተል

(ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ባስልዮስ፣ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ቴዎፍሉስ፣
ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት፣ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ መርቆራዎስ፣
ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ጳውሎስ)

፫.፩.፭ በየደረጃው በተቋቋሙ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤያት ላይ ያጋጠሙ ችግሮች

የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ በየደረጃው መንፈሳዊና
ማኅበራዊ ተግባራት ለማከናወን ብዙ ችግሮች አጋጥመ
ውታል። ዋና ዋና ችግሮችን ቀጥለን እንመለከታለን።

ሀ. በየዘመናቱ የነበሩ የሥርዓተ ማኅበር ለውጦችና ወረራዎች

ቤተክርስቲያን በዘመናት ብዙ ፈተናዎችን አሳልፋለች።
በዮዲት፣ በግራኝ፣ በአፄ ሱስንዮስ ዘመነ መንግሥት፣ በዘመነ
መሳፍንትና በፋሽስት ጣልያን ወረራና የእርስ በርስ ጦርነት
ብዙ ተቋማትን አጥታለች። በተለይ በ፲፱፻፳፮ ዓ.ም የሥርዓተ
ማኅበር ለውጥ ከአጥቢያ እስከ ጠቅላይ ቤተ ክርስቲያን ብዙ ይዞታ
ዎችዋን ተነጥታለች። ከዚህም በላይ «እግዚአብሔር የለም» (ሎቱ
ስብሐት) በሚል ፍልስፍና ሕዝቡን ከሃይማኖቱና ከቤተክርስቲያን
አስተዳደር ለማራቅ ብዙ ተደክሟል። በዚህ ምክንያት ቃለ
ዓዋዲ ተደንግጦ ሥራ ሊጀመር ቤተክርስቲያን ሀብቷን ሁሉ ተነጥቶ
ስለነበር ሥራዋን ከምእመናን በሚገኝ ስጦታና ለይስሙላ
በድጉማ ስም ይጣልላት በነበረ አነስተኛ ድጉማ ብቻ ለመጀ
መር ተገዳለች።

ለ. የምእመናን ስታፌ ዝቅተኛ መሆን

ምእመናን ለቤተክርስቲያን የሚያደርጉት ልግስና የጽኑ
እምነታቸው መገለጫ ነው። የሚያስመሰግንም ተግባር ነው።
ከዚህ በተጨማሪ በሰበካ ጉባኤ አባልነት በመምረጥና በመመረጥ
ማገልገልም መንፈሳዊ ግዴታቸው ነው። ነገር ግን የሰበካ ጉባኤ
ምርጫ ወይም ዘገባ መስማት «አይመለከተኝም» የሚሉ ብዙ
ናቸው። የደከመውን ማጠናከር፣ የጠመመውን ማቅናት በእነርሱ
ሐሳብ የእነርሱ ድርሻ አይደለም። በቃለ ዓዋዲ የተደነገገውን
የምእመናን ድርሻ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ዓላማ አያውቁም።
ከጥምቀት፣ ከቅዳሴና ከፍታት ውጭ ቤተክርስቲያን ሌላ ሐዋር
ያዊ ተልእኮ የሌላት የሚመስላቸው አሉ። ይህን በትምህርት
ማስተካከል ያስፈልጋል። ቃለ ዓዋዲን ማስተማር የስብከተ
ወንጌል አንዱ ሥራ መሆን አለበት።

ሐ. የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ተመራጮች የግንዛቤ ችግር

ምእመናንን በማስተባበር በአንዳንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ያሉ የሰበካ ጉባኤ ተመራጮች የሚያከናውኗቸው ተግባራት በአርአያነት የሚጠቀሱ ናቸው። በተለያዩ መንፈሳዊና ማኅበራዊ ልማቶች የሚያደርጉት እንቅስቃሴ ይበልጥ የሚያሰኝ ነው። በተቃራኒው አንዳንድ ሰበካ ጉባኤያት ተመራጮች ገና የሰበካ ጉባኤን ዓላማ የተረዱ አይመስልም። በደንበኝም አይመሩም። በየደረጃው ካሉ የቤተክርስቲያን የአስተዳደር አካላት ጋር ይጋጫሉ። ልመናን የቤተክርስቲያን ብቸኛ የገቢ ምንጭ አድርገው ያስባሉ። በዚህም ምእመናን ተስፋ ይቆርጣሉ። ይህንን ለማስወገድ በቃለ ዓዋዲ እንደተገለጸው በምርጫ ጊዜ መጠንቀቅ፣ ከምርጫ በኋላም ሥልጠና መስጠት የልምድ ልውውጥ እንዲያደርጉ ሁኔታዎችን ማመቻቸት ለነገ የማይባል የቤተክርስቲያን አስተዳደራዊ ሥራ ነው።

መ. የመናፍቃን ሰውር ደባ

በቤተክርስቲያን ካህናት፣ ምእመናንና የሰዓባት ት/ቤት አባላት ከመንበረ ፖትርያርክ እስከ አጥቢያ ቤተክርስቲያን በተዘረጋው የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ፣ እንደ አንድ ቃል ተናጋሪ እንደ አንድ ልብ መካሪ ሆነው መሥራት ይጠበቅባቸዋል። የሐዋ. ሥፊ +፱፻፪ 'ያመነትም ሕዝብ አንድ ልብ አንዲትም ነፍስ ነበራቸው' እንደተባለ። ይህን አንድነት መፈታተን የመናፍቃን ተቀዳሚ ተግባር ነው። ከክፉ ወሬ ጀምሮ ተመሳሳሉ እስከ መግባት የማይፈነቅሉት ድንጋይ የለም። ምእመናን ከካህናት ለመለየት ይጥራሉ። ወረዳ ቤተክህነትን ከሀገረ ስብከት አጥቢያ ቤተክርስቲያንን ከጠቅላይ ቤተክህነት ለመነጣጠል ብዙ ይደክማሉ። ከሥራ ሒደት የሚፈጠሩ በመወያየት የሚፈቱ የአስተዳደር ችግሮችን ሌላ መልክ ሰጥተው ሕዝቡን ለማወክ ከመሞከር ወደ ኋላ አላሉም። ቤተክርስቲያን አንዲት ናት። ከሁሉ በላይ የአንድነቷ መጠበቅ ለሐዋርያዊ ተልእኮ መሳካት መሠረት ነው። ስለዚህ የመናፍቃንን ሰውር የመከፋፈል ዘዴ ልናውቅበት ይገባል።

ቤተክርስቲያን የሰው ልጆችን ሁሉ በነፍስ በሥጋ ለመጠበቅ፣ የመግባት ሐላፊነታንም በብቃት እንድትወጣ ታላቅ እምላካዊ

መመሪያ ተቀብላለች። በዓለም ያለውን ሰቆቃ ለማስወገድ በጉችን ለመጠበቅ አደራ አለባት። ይህንን መመሪያና አደራ ለመወጣት ከጠበሷ ጉን ሆስፒታል፣ ከአብነት ት/ቤት ጉን ዘመናዊ ዩኒቨርሲቲ መገንባት አለባት። እንደቅርስ ባለቤትነቷ የበርካታ ቤተ መዘክሮችና ቤተ መጻሕፍት ባለቤት መሆን ይገባታል። በሁሉም የሙያ መስክ የሠለጠነ ልጆቿን ተጠቅማ፣ የሥራ ዕድል በመፍጠር የሰው ልጆችን ሕይወት መቀየር አለባት። ይህ ሁሉ እውን የሚሆነው በሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ከአጥቢያ እስከ መንበረ ፖትርያርክ ተደራጅተን ስንሠራበት ነው። ይህ ሲሆን ነው ቤተክርስቲያን በምጣኔ ሀብት ራሷን የምትችለው። ሐዋርያዊ ተልእኮዋም ለዓለም የሚደርሰው። ለዚህም ሀላችንም ድርሻችንን መወጣት ይኖርብናል።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ሀገር አቀፍ ሰበካ መንፈሳዊ አጠቃላይ ጉባኤ ከፊል ገጽታ

መመሪያ I. የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ /ሺ::

- ፩. በአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ለሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ የሚመረጡ የካህናትና የምእመናን ዕጩዎች ማሟላት የሚገባቸውን መስፈርት ግለጽ::
- ፪. የአንድ ቤተክርስቲያን የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ የሥራ ክፍሎችን አደረጃጀትና አገልግሎት መረጃ በማሰባሰብ በቃለ ዓዋዲ አንቀጽ ፫ ከተደነገገው አንጻር ደካማና ጠንካራ ጉኑን በመለየት ለውይይት አቅርብ::
- ፫. በአጥቢያ ቤተክርስቲያን የሰበካ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤና በሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ አማካኝነት የምእመናንን ስታፌ ለማጠናከር መከናወን የሚገባቸውን ተግባራት በዝርዝር ግለጽ::
- ፬. ከአንድ በዘመናዊው ትምህርት (የሙያ መስክ) የተማረ /ች/ (የሠለጠነ /ች/) ምእመን የሚጠበቀው ምንድነው?
- ፭. የሚከተሉትን ቃላት ምንነት አብራሩ::
 - ሀ. ቃለ አዋዲ ለ. ሥርዋጽ ሐ. ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ
- ፮. የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ መኖር ለአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ጠቀሜታው ምንድነው?

መመሪያ II. የሚከተሉትን ጥያቄዎች በማየት ትክክል የሆኑትን እውነት ትክክል ያልሆኑትን ሐሰት በማለት መልስ /ሺ::

- ፩. ለሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ መቋቋም ከፍተኛ ጥረት ያደረጉ ኢትዮጵያዊ ቅዱስ ሐርቤ ነበሩ::
- ፪. የግራኝ መሐመድና የዮዲት መነሣት ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤን ካጋጠሙት ችግሮች ዋነኞች ነበሩ::
- ፫. አዲስ ሕገ ቤተክርስቲያን ሲሠራ ከሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ውጪ ሌላ ኮሚቴ ማዋቀር ቃለ አዋዲው እያዝም::
- ፬. በሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ መምረጥ የምእመናን መብት ሲሆን መመረጥና ማገልገል ደግሞ ግዴታ ነው::

ምዕራፍ ዐራት

፬. በየደረጃው የሚገኙ የቤተ ክህነት ጽ/ቤቶች

ሥልጣንና ተግባር

፬.፩ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን የሥልጣን መዋቅር በጽ/ቤት ደረጃ

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን የሥልጣን መዋቅር በ፲፱፻፺፩ ዓ.ም በወጣው ሕገ ቤተክርስቲያን ላይ የተገለጸ ሲሆን የሚከተሉት እካላት ይኖሩታል::

- ቅዱስ ሲኖዶስ
- ቋሚ ሲኖዶስ
- ፖትርያርክ
- የጠቅላይ ቤተክህነት ጽ/ቤት
- የሀገረ ሰብክት ጽ/ቤት (መዝገረ ጽጽስና)
- የወረዳ ቤተክህነት ጽ/ቤት
- የአጥቢያ ቤተክርስቲያን ጽ/ቤት

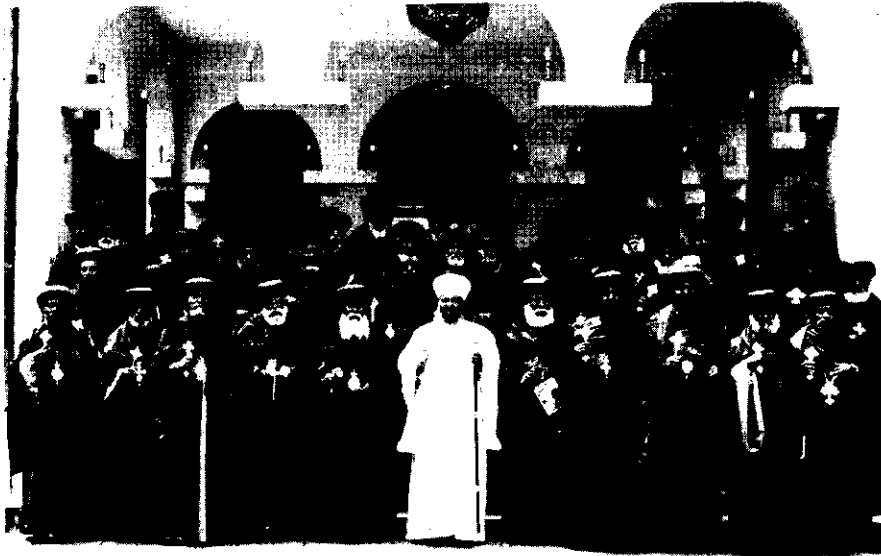
፬.፩.፩ ቅዱስ ሲኖዶስ

ቅዱስ ሲኖዶስ ማለት ፖትርያርክ፣ ሊቃነ ጳጳሳት፣ ጳጳሳት (አጲስ ቆጳሳት) የሚያደረጉት ዐቢይ ጉባኤ ነው:: /ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፩/:: የመዝገረ ሐዋርያት ወራሽ መሪው መንፈስ ቅዱስ የሆነ፣ የቤተክርስቲያኒቱ የመጨረሻው ከፍተኛ የሥልጣን ባለቤት ነው:: የሚመራው በመንፈስ ቅዱስ መሆኑን ለማጠየቅ ቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ሲያደርግ የመካከለኛ ወዝበር ክፍት ተትቶ ቅዱስ ወንጌል ይቀመጥበታል:: (ፍት.ነገ አንቀጽ ፩ ቁ.፻፳፰) በቅዱስ ሲኖዶስ የሚወሰነው ውሳኔ የመጨረሻ ውሳኔ ይሆናል:: ቤተክርስቲያንን በበላይነት ይመራል:: ይጠብቃል:: ቀኖናዎችን ሕጎችን፣ ደንቦችንና መመሪያዎችን ያወጣል፣ ያሸሽላል:: የቤተክርስቲያኒቱን የአስተዳደር መዋቅር፣ የጽ/ቤቶች

ደረጃን ታጠሪነትን ይወስናል። ኤጲስ ቆጶሳትን አስፈላጊ በሆነ ጊዜ በምልዓተ ጉባኤ ይሾማል።

ቅዱስ ሲኖዶስ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ከፍተኛ ሥልጣን ላይ የሚመደቡትን እየመረጠ ይሾማል። እነዚህም፦

- ሀ. የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊና ምክትል ዋና ጸሐፊ
- ለ. የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽ/ቤት ጠቅላይ ሥራ ዋና አስኪያጅና ምክትል ሥራ አስኪያጅ
- ሐ. የልማት ኮሚሽን ኮሚሽነር
- ሠ. የውጪ ጉዳይ መምሪያ ሐላፊ
- ረ. የልዩ ልዩ ዘርፎች የቦርድ አባላት ናቸው።

ቅዱስ ፓትርያርኩና ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳት (የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት)

የቅዱስ ሲኖዶስ ስብሰባ

የቅዱስ ሲኖዶስ ስብሰባ በቅዱስ ፓትርያርኩ ሰብሳቢነት ይካሄዳል። በልዩ ልዩ ምክንያቶች ቅዱስ ፓትርያርኩ መሰብሰብ ባይችሉ ፓትርያርኩ በወከሉት የሹመት ቅድምና ባለው አባት ሰብሳቢነት ጉባኤው ይካሄዳል። ፍትሕ መንፈሳዊ እምስተኛው እንቀጽ ቁጥር ፻፳፬ በሚያዘው መሠረት ሁለት ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያደርጋል። የመጀመሪያው ጉባኤ ጥቅምት ፲፪ ሲሆን ሁለተኛው ጉባኤ ትንሣኤ በዋለ በጽፎ ቀን በርክብ ካህናት ይደረጋል። ከዚህ ውጪ አስቸኳይና ድንገተኛ ጉዳይ ሲያጋጥም ሊሰበሰብ ይችላል። (ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፩)።

፬.፩.፪ ቋሚ ሲኖዶስ

ቋሚ ሲኖዶስ በየ፫ ወሩ አባላቱ እየተተኩ በቋሚነት ሥራውን የሚሠራ ሕግን የመተርጎምና የማስፈጸም መብትና ሐላፊነት ያለው አካል ነው። /ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፩ አንቀጽ ፯/ አባላቱ በቅዱስ ሲኖዶስ ምልዐተ ጉባኤ የተመረጡ አራት ሊቃነ ጳጳሳት፣ ጳጳሳት /ኤጲስ ቆጶሳት/ ይሆናሉ። በፓትርያርኩ ሰብሳቢነት ይመራል። ፓትርያርኩ በማይኖሩበት ጊዜ የጠቅላይ ቤተክህነት ሥራ አስኪያጅ ተወካዩ ስብሰባው ይጓዛል። (ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፩)።

የቋሚ ሲኖዶስ ተግባርና ሐላፊነት

ቋሚ ሲኖዶስ፣ በቅዱስ ሲኖዶስ የወጡ ሕጎች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎችና ልዩ ልዩ ውሳኔዎች ተግባራዊ መሆናቸውን በየዕለቱ ይከታተላል። የቅዱስ ሲኖዶስን ምልዓተ ጉባኤ የማይጠይቁ አስተዳደር ነክ በሆኑ ጉዳዮች ላይ ተወያይቶ ይወስናል። አስቸኳይና ድንገተኛ ጉዳይ ሲኖር የቅዱስ ሲኖዶስን ስብሰባ ይጠራል። ለስብሰባውም አጀንዳ ያዘጋጃል። ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ ነው። (ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፩)።

፬.፩.፫ ፓትርያርክ

፬.፩.፫.፩ የፓትርያርክ ምርጫና የመገናኛ ስም

ፓትርያርክ የግሪክ ቃል ሲሆን ትርጉሙ ታላቅ /የመጀመሪያ/ አባት፣ ርእሰ አበው አበ ብዙኃን

ማለት ነው። ለፖትርያርክነት ዕጩዎች ከሊቃነ ጳጳሳት፣ ጳጳሳትና፣ ኤጲስ ቆጶሳት መካከል በአስመራጭ ኮሚቴ ይመረጣሉ። ቅዱስ ሲኖዶስ በሚያወጣው ሕግና ሥርዓት ምርጫው ይካሄዳል። በቅዱስ ሲኖዶስ አባላት፣ የመምሪያ ሐላፊዎች፣ የቦርድ አካላት፣ ከየሀገረ ስብከቱ የሚወክሉ ፲፪ የካህናት የምእመናንና የሰንበት ት/ቤት ተወካዮች፣ መራጭ ሆነው በተገኙበት ምርጫው ይካሄዳል። የተሾሙትም ፖትርያርክ ቃለ መሐላ ይፈጽማሉ።

ፖትርያርክ ከተሾመበት ቀን ጀምሮ ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ እገሌ ፖትርያርክ ርዕሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ ይባላል። ስሙም በመላዋ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በጸሎት ጊዜ ይጠራል። ለቤተክርስቲያን ካህናትና ምእመናን በሙሉ መንፈሳዊ አባት ነው። መንበሩ በአዲስ አበባ ከተማ በመንበረ ፖትርያርክ ቅድስተ ቅዱሳን ገዳም ይሆናል። (ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፩)።

፬.፩.፪ የፖትርያርክ ሥልጣንና ተግባር

ፖትርያርክ ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ ነው። የቅዱስ ሲኖዶስና የቋሚ ሲኖዶስ ስብሰባዎችን ይመራል። ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ጋር በመሆን ኤጲስ ቆጶሳትን ይሾማል። በቅዱስ ሲኖዶስ መመሪያ ለብፁዓን ጳጳሳት የሊቀ ጳጳስና መዓርግ ይሰጣል። ለታላላቅ ገዳማት አባ ምኒቶችና በሀገረ ስብከቱ ለተመረጡ ገዳማትና አድባራት አበምኒቶችና አስተዳዳሪዎች የመዓርግ ስም ይሰጣል። ከቅዱስ ሲኖዶስ የተሠጡና የተላለፉ ሕጎች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎችና ልዩ ልዩ ውሳኔዎች በተግባር መዋላቸውን ይከታተላል። ይቆጣጠራል።

፬.፩.፫ የፖትርያርክ ከሥልጣን መውረድ

ፖትርያርክ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ላይ ከተሾመ በኋላ የተቀበለውን ሐላፊነት በመዘንጋት፡-

ሀ. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያንን ትምህርተ ሃይማኖት የሚያፋልስ፣ ቀኖና ቤተክርስቲያንን የማይጠብቅና ቤተክርስቲያንን የሚያስነቅፍ ተግባር ፈጽሞ ከተገኘ፤

ለ. በፍትሕ መንፈሳዊ አንቀጽ አምስት ከቁጥር ፻፸፪ እስከ ፻፺፭ በተደነገገው መሠረት በደላኛ ሆኖ ከተገኘ፤

ሐ. በኢ/አ/ተ/ቤተክርስቲያን ቅዱስ ሲኖዶስ በ፲፱፻፺፩ በወጣው ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ ፲፫ ንዑስ አንቀጽ ሰባት መሠረት በተሾመበት ቀን የገባውን ቃለ መሐላ ያልጠበቁ እንደሆነ ፡፡

በአጠቃላይ ታማኝነቱ፣ መንፈሳዊነቱና አባትነቱ በካህናትና በምእመናን ዘንድ ተቀባይነት ያጣ ሆኖ ቤተ ክርስቲያንን የሚያስነቅፍ መሆኑ በትክክል ከተረጋገጠ ከሥልጣኑ ይወርዳል። በሱ ምትክም ሌላ ተመረጦ ይሾማል። ሌላ ፖትርያርክ እስኪሾም ግን ዐቃቤ መንበረ ፖትርያርክ ይመረጣል። ፖትርያርክ መንፈሳዊ ሥራውን በማካሄዱ ላይ እያለ እሥራትና ግዞት ከደረሰባት ቤተክርስቲያን ተቅዱስ ሲኖዶስ ትመራለች እንጂ ሌላ ፖትርያርክ አይመረጥም። /የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ቅዱስ ሲኖዶስ ያወጣው ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፪ አንቀጽ ፲፮/፡፡

፬.፬ የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽ/ቤት

የጠቅላይ ቤተክህነት ጽ/ቤት የሥራ አስፈጻሚነትና የአስተዳደር ሥልጣን የተሰጠው ከፍተኛ አካል ነው። በቅዱስ ሲኖዶስ የሚሠየሙ አንድ ጠቅላይ ሥራ አስኪያጅና አንድ ምክትል ሥራ አስኪያጅ ይኖሩታል። በጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ የሚመራ የመምሪያ ሐላፊዎች በአባልነት የሚገኙበት አንድ የጠቅላይ ቤተ ክህነት የአስተዳደር ጉባኤ ይኖረዋል። የአስተዳደር ጉባኤው ቅዱስ ሲኖዶስ ያስተላለፏቸው ሕጎች፣ ደንቦችና መመሪያዎች በሥራ እንዲተረጎሙ ያደረጋል። የሥራ አፈጻጸም ስልት ያዘጋጃል ይፈጽማል። ከሀገረ ስብከት በይግባኝ የሚመጡ የአስተዳደር ጉዳዮችን ተመልክቶ ውሳኔ ይሰጣል።

በጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽ/ቤት ሥር የሚከተሉት መምሪያዎች፡ የአገልግሎት ዘርፎች ድርጅቶችና ኮሚሽኖች ይኖራሉ።

(ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፩ አንቀጽ ፳ ፩)።

ሀ. መምሪያዎችና የአገልግሎት ሥራ ዘርፎች

- ጉባኤ ሊቃውንት (የሊቃውንት ጉባኤ)
- ስብከተ ወንጌል መምሪያ
- ትምህርትና ማሠልጠኛ መምሪያ
- ሰበካ ጉባኤ ማደራጃ መምሪያ
- የካህናት አስተዳደር መምሪያ
- መንፈሳዊ ፍርድ ቤት
- ሕግ አገልግሎት
- ሕግ አማካሪ
- አስተዳደር መምሪያ
- የገንዘብና በጀት መምሪያ
- ቁጥጥር አገልግሎት
- የውጭ ጉዳይ መምሪያ
- የቅርሳቅርስ ጉዳይ መምሪያ
- ዕቅድና ልማት መምሪያ
- መንፈሳዊ አገልግሎት መምሪያ
- ሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ
- የገዳማት መምሪያ
- የአልባሳት ማደራጃ መምሪያ

ለ. ኮሚሽንና በቦርድ የሚተዳደሩ

- ልማትና ክርስቲያናዊ ተራድኦ ኮሚሽን
- የሕፃናት አስተዳደር ጉባኤ
- ቤቶችና ሕንፃዎች አስተዳደር

ሐ. ድርጅቶች

- ትንሣኤ ዘገባኤ ማተሚያ ቤት
- ትንሣኤ ማሳተሚያ ድርጅት
- የቁልቢ ቅ/ገብርኤል ገዳም ገዋያተ ቅድሳት ማደራጃ

- የጎፋ ጥበብ ዕድ ማሠልጠኛ

- የዳቦ ማምረቻ ድርጅት

፬.፭ የመንበረ ጽድቅ ሀገረ ስብከት ጽ/ቤት

አንድ ሀገረ ስብከት በቅዱስ ሲኖዶስ በተሾመ ሊቀ ጳጳስ፣ ጳጳስ ወይም ሌሊት ቆጶስ ይመራል። የሀገረ ስብከት ጽ/ቤት ተጠሪነቱ ለጠቅላይ ቤተክህነት ጽ/ቤት ሊሆን በሀገረ ስብከቱ ለሚገኙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ከፍተኛ የሥራ አስፈጻሚ አካል ነው። የሀገረ ስብከት ጽ/ቤት የቃለጥያዊ ዓላማና ተግባር እንዲሁም ከበላይ የሚተላለፈውን ሕግ፣ ደንብና መመሪያ የሚያስፈጽም አንድ የአስተዳደር ጉባኤ አለው። የሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ የአስተዳደር ጉባኤው ሰብሳቢ ሲሆን የሀገረ ስብከት ሥራ አስኪያጅ ዋና ጸሐፊና ልዩ ልዩ የሥራ ክፍሎች ሐላፊዎች የጉባኤ አባላት ናቸው። የሀገረ ስብከት ዋና ሥራ አስኪያጅ በሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ ተመርጦ ለጠቅላይ ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ ቀርቦ ቅዱስ ፖትርያርኩ ሲሰማው በጠቅላይ ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ ፊርማ ይሾማል። በሀገረ ስብከት የሚገኙ ገዳማትን፣ አድባራትንና የገጠር አብያተ ክርስቲያናትን እንዲሁም በየደረጃው የሚቋቋሙ የሰበካ መንፈሳውያት ጉባኤ ያትንና የወረዳ ቤተክህነት ጽ/ቤትን ከቅዱስ ሲኖዶስ በሚተላለፉ መመሪያዎች መሠረት ይመራል። ይቆጣጠራል። ነገር ግን የአዲስ አበባ ሀገረ ስብከት የሁሉም አህጉረ ስብከቶች ማዕከል ስለሆነ ቅዱስ ሲኖዶስ በሚያወጣው ልዩ ደንብ ይተዳደራል።

የአዲስ አበባ ሀገረ ስብከት ጽ/ቤት

የአዲስ አበባ ሀገረ ስብከት ጽ/ቤት በ፲፱፻፺፩ ዓ.ም ቅዱስ ሲኖዶስ ባወጣው ሕገ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ ፴፭ /ገደብ አንቀጽ ፫ መሠረት የሚመራ የአስተዳደር ዐቢይ ኮሚቴ አለው። ዐቢይ ኮሚቴው በቅዱስ ሲኖዶስ ይሠየማል።

የዐቢይ ኮሚቴው አባላት፡-

- ሀ. ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት የሚመረጡ ሦስት ሊቃነ ጳጳሳት ወይም ጳጳሳት

ለ. ከጠቅላይ ቤተክህነት ሦስት አባላት

ሐ. ከአዲስ አበባ ሀገረ ስብከት የሚመረጡ ሦስት አባላት

በድምሩ ዘጠኝ አባላት ይኖሩታል። የዐቢይ ኮሚቴው ሰብሳቢ በቅዱስ ፓትርያርኩ ከሚመረጡ ከሦስቱ ሊቃነ ጳጳሳት ወይም ጳጳሳት እንዱ ወይም የሀገረ ስብከቱ ሊቀ ጳጳስ ይሆናል። የዐቢይ ኮሚቴው የአገልግሎት ዘመን ሦስት ዓመት ሲሆን እንደ አስፈላጊነቱ የኮሚቴው አባላት በሙሉ ወይም በከፊል ለተጨማሪ ሦስት ዓመት ብቻ ሊመረጡ ይችላሉ። ዐቢይ ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ ይሆናል።

፩.፮ የወረዳ ቤተክህነት ጽ/ቤት

በወረዳው ክልል ሥር ለሚገኙ ገዳማት፣ አድባራትና የገጠር አብያተ ክርስቲያናት ከፍተኛ ሐላፊነት ያለው መሥሪያ ቤት ነው። ተጠሪነቱ ለሀገረ ስብከቱ ሊቀ ጳጳስ በሆነ ሥራ እስ ኪያጅ ይመራል። በቃለ ዓዋዲ አንቀጽ ፴፭ በተደነገገው መሠረት የአስተዳደር ጉባኤና የሥራ ክፍሎች ይኖሩታል። በቃለ ዓዋዲው መሠረት ከሀገረ ስብከቱ የሚተላለፉ መመሪያዎችን ያስፈጽማል። የወረዳ ቤተክህነት ጽ/ቤትና የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ጽ/ቤት ሥልጣንና ተግባር በቃለ ዓዋዲ ከአንቀጽ ፬ እስከ አንቀጽ ፴፯ ተዘርዝሯል።

፩.፯ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ሕጋዊ ሰውነት

፩.፯.፩ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ሕጋዊ ሰውነት

ቤተክርስቲያን እንደ ክርስቶስ አካልነቷ በሁሉም ቦታ የምትገኝ ናት፤ የሁሉም ናት። በሁሉም ቦታ ራሷን የመምራት የማስተዳደር መብት አላት። በተለያዩ ክፍለ ዓለማት ካሉ ብሔራዊ ሕጎች እንጻር ራሷን ማስተዳደር ትችላለች ። በኢትዮጵያ ፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር ፫፻፺፭ እና ፫፻፺፱ በተደነገገው መሠረት በኢትዮጵያ ውስጥ ያለችው ቤተክርስቲያን በመሥሪያ ቤቶቿ አማካይነት በአስተዳደር ሕጎች የተፈቀደውን ሁሉ ታገኛለች። ውል

መዋዋል፤ ለመክሰስና ለመከሰስ፤ ባለ ንብረት ለመሆን፤ ለመግዛት፤ ለመሸጥና ውርስ ለመቆበል ትችላለች። /ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፩ አንቀጽ ፫/።

በቤተክርስቲያኒቱ አስተዳደር ውስጥ ለሚፈጸሙ የሥራ ጉድለቶች በቤተክርስቲያኒቱ ሕግና ሥርዓት መሠረት የመቆጣጠር፣ የመቅጣት፣ የማረም፣ ከሥራ የማሰናበት በጡረታ የማግለል ወዘተ ትችላለች። የቤተ ክርስቲያኒቱ ዳኝነት እንደክሱ አቀራረብ እየተመዘነ፡-

ሀ. በዲስፕሊን ጉባኤ (በሥነ ሥርዓት ጉባኤ)

ለ. በመንፈሳዊ ፍርድ ቤት

ሐ. በአስተዳደር ጉባኤ

መ. በቅዱስ ሲኖዶስ ሊቃይ ይችላል።

ካህናት፣ ኤጲስ ቆጶሳትና ሊቃነ ጳጳሳት መንፈሳዊ ሥራ ችውን በሚመለከት ጉዳይ ከተከሰቡ በቤተክርስቲያን ሕግና የዳኝነት ሥርዓት ይታያል እንጂ በሥጋዊ ዳኝነት አይከሰቱም። /ሕገ ቤተክርስቲያን ፲፱፻፺፩ አንቀጽ ፫/። ኅላቤተ ክርስቲያን ሹማምንት የተሠራውን ፍርድ ሁሉ ወደዚህ ዓለም ገዥዎች አይውሰዱት። ወደ ኤጲስ ቆጶስ ወይም ወደ ሊቀ ካህናቱ ይውሰዱ። . . . በቤተክርስቲያን ላይ የሚፈርዱ የዓለም ገዥዎች አይደሉምና እንዲል። /ፍትሐ ነገሥት መንፈሳዊ አንቀጽ ፱ +፻፱/

፩.፯.፪ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መብት

ቤተክርስቲያን በአዋጅ ቁጥር ፫፻፭/፵፯፣ የሕግ ክፍል ማስታወቂያ ፪፻፶፱/፶፯ አንቀጽ ፬ እና ፫፻፶፱/፷፩ አንቀጽ ፬ በሚያዘው ድንጋጌ መሠረት ለጎትመት ሥራ የሚያስፈልጉ ቁሳቁስ፣ አልባላትና ንዋየ ቅድሳት ከውጪ ሀገር በግዥ ወይም በእርዳታ ማስመጣት ትችላለች። ጥንታዊ መጻሕፍትን የመተርጎምና የማላተም መብት አላት። ንዋየተ ቅድሳትን የማዘጋጀት ልዩ ልዩ ቅርሶችን በባለቤትነት የመጠበቅና የማስጠበቅ መብት አላት። ሕዝቡን በሃይማኖትና በምግባር የመጠበቅ፣ መንፈሳዊ ትምህርት

መመሪያ I. ለሚከተሉት ጥያቄዎች ተገቢውን መልስ ሰጥ፡፡

- ፩. ቤተክርስቲያን በሕግ ንብረቷንና ይዞታዋን የማስከበር መብት አላት፡፡ ከዚህ አንጻር ሕጋዊ የንብረት ወይም የይዞታ ማረጋገጫ የሚያስፈልጋቸውን የቤተክርስቲያን ንብረቶች ወይም ይዞታዎችን በዝርዝር ግለጽ፡፡
- ፪. በሁለት ወይም በሦስት በቅርብ ከሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት የሰበካ ጉባኤያት የሕግና የሥነ ሥርዓት ክፍሎች መረጃ በሚያመች መንገድ በማሰባሰብ ቃለ ዓዋዲ አንቀጽ ፳፬ አንጻር ደካማና ጠንካራ ጉናቸውን በመተንተን ለውይይት አቅርብ፡፡
- ፫. በአንድ ሀገረ ሰብከት ጽ/ቤት አስተዳደር ጉባኤ፣ የሀገረ ሰብከትን ጠቅላላ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤና የሀገረ ሰብከቱ የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤን ተግባርና የአባላት አመራረጥ ለይተህ ግለጽ፡፡

መመሪያ II. የሚከተሉትን ጥያቄዎች ትክክል ከሆኑ አውነት ትክክል ካልሆኑ ሐሰት በማለት መልስ /ሸ/፡፡

- ፩. የቤተ ክርስቲያን ከፍተኛው ባለሥልጣን ቅዱስ ፓትርያርኩ ናቸው፡፡
- ፪. ጳጳሳት በሙሉ የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ናቸው፡፡
- ፫. የአዲስ አበባ ሀገረ ሰብከት ተጠሪነቱ እንደማንኛውም ሀገረ ሰብከት ለጠቅላይ ቤተክህነት ጽ/ቤት ነው፡፡
- ፬. አንድ ሰንበት ተማሪ ቅዱስ ፓትርያርኩ ሲመረጡ የመምረጥ ዕድል አለው፡፡
- ፭. ጠቅላይ ቤተክህነቱ ከአገት አብያተ ክርስቲያናት ጋር መገናኘት ይችላል፡፡

ምዕራፍ አምስት**፩. የቤተክርስቲያን አስተዳደር በተለያዩ የቤተክርስቲያን****ሥራዎች እና የቤተክርስቲያን መግርጋት****፩.፩ የቤተክርስቲያን አስተዳደር በተለያዩ የቤተክርስቲያን ሥራዎች**

ቤተክርስቲያን አንዲት ናት፡፡ ምንም እንኳን ቤተክርስቲያን በእምነት አንዲት ተብላ ብትጠራም እንደ ሕዝብ ብዛት፣ እንደ ሀገሩ ስፋት ለመንፈሳዊ ተጋድሎና ማግበራዊ ልማት የተተከሉ ቅዱሳት መካናት ሦስት ሥራዎች /ክፍሎች/ ምድቦች አሉአት፡፡

ሀ/ የገጠር ቤተክርስቲያን ሥራት

ጌታችን በኢየሩሳሌም ከተማ ዙሪያ ባሉ የገጠር መንደሮች ለማስተማር ምሳሌ ናቸው፡፡ /ማቴ.፩ ÷ ፲፬-፲፯/፡፡ የገቢ ምንጫቸው በአብዛኛው በመከር ጊዜ የሚሰበሰብ የእህል አስተዋጽኦና እርሻ ነው፡፡ በጥንት የገጠር ቤተክርስቲያን ገበሬው ከራሱ መሬት ለቤተክርስቲያን መተዳደሪያ የእርሻ ቦታ ይመድባል፡፡ ይህም “ሪም” ይባላል፡፡

የገጠር ቤተክርስቲያን በቃለ ዓዋዲ /አንቀጽ ፲፮/ እንደተደነገገው የአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ሰበካ ጉባኤ ጽ/ቤትና የሥራ ክፍሎች ይኖሩታል፡፡ በቂለ ገበዙ ወይም በመሪ ጌታው አስተዳደራዊ ጉባኤ አላቸው፡፡ በሰበካ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤ የተመረጠ የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ /የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ/ ለሚከናወኑ መንፈሳዊና ማግበራዊ ልማቶች ተጠሪ ይሆናል፡፡

ለ/ የደብር ሥራት

ደብር የግእዝ ቋንቋ ነው፡፡ በአማርኛ ተራራ ማለት ነው፡፡ ቅዱሳን አባቶች በሞሪያና በቂርሜሌዎስ ተራራዎች መሥዋዕትን አቅርበዋል፡፡ ከእግዚአብሔርም ተገናኝተዋል፡፡ ጌታችንም በፍቅሬ ግዋይ የመጣውን ፈታኝ በተራራ ድል

አድርጓል። ምሥጢረ መንግሥትን በታቦር ተራራ ገልጾ አል። በተራራ ላይ አስተምሯል። ጸልዮአልም። በደብር ሥሪት ያሉ አብያተ ክርስቲያናት ከላይ ለተጠቀሱ ታሪኮች ምሳሌ ናቸው። ብዙውን ጊዜ በከተማና በታሪካዊ ቦታዎች የሚገኙ ደብር ተብለው ይጠራሉ። የተሟላ አገልግሎት ይፈጸም ባቸዋል። ከ፲፱፻፳፮ የሥርዓት ለውጥ በፊት በነገሥታት ወይም በመሳፍንት የሚተከልላቸው ርስት ጉልት መተዳ ደሪያ ነበራቸው። በቃለ ዓዋዲ /አንቀጽ ፲፮/ በተደነገገው መሠረት የአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን የሰበካ ጠቅላላ መንፈሳዊ ጉባኤና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ይኖራቸዋል።

ሐ/ የገዳም ሥሪት

ገዳም የግእዝ ቋንቋ ነው። ወደ አማርኛ ሲተረጎም ጫካ፣ ዱር፣ ምድረ በዳ (በረሃ) ማለት ነው። የገዳም ቆሮ ንቶስ ምሳሌ ነው። (ማቴ. ፩ + ፩)። ገዳማዊ ሕይወትን ጌታችን ባርከ ቀድሶ ለመስጠት ወደ ገዳም ቆሮንቶስ መሄዱን ያጠይቃል። ጌታችን በገዳም ቆሮንቶስ የፈጸመውን ግብር ተከትለው አባት እናትን፣ ሚስት ልጆችንና ሀብት ንብረትን በጠቅላላው ዓለምንና ተስፋውን ንቀው የሚሄዱ የመናንያን ቦታ ነው። በውስጡም የሚኖሩ መነኮሳት ናቸው።

መነኮስ ማለት የግእዝ ቋንቋ ሲሆን በትርጉሙ (ምውት ለኃጢአት ወሕያው ለጽድቅ) ለኃጢአት የሞተ (ኃጢአትን የማይሠራ) ጽድቅን ግን የሚያከናውን ማለት ነው። ምውታን የሚባሉበት ምክንያት ምውት እነ በገበ ዓለም ወዓለምኒ ምውት በገበዮ 'እኔ በዓለም ዘንድ የሞትኩ ነኝ ዓለሙም በእኔ ዘንድ የሞተ ነው' ገላ. ፩ + ፲፩-፲፩። ያለውን መሪ ቃል ተከትለው ከዓለም ተለይተው፣ ዓለሙን ሳያውቁ፣ ዓለሙም ሳያውቃቸው፣ ለፍቅሩ ሳይጨነቁ ዓለሙም ለእነርሱ ሳይጨነቅላቸው የሚኖሩ ስለሆነ ነው። ሕያዋን የሚባሉበትም 'ወአንትሙኒ ረስዩ ርእሰክሙ ምውታን ለኃጢአት ወሕያዋን ኩኑ ለፈቃደ እግዚአብሔር'

'እናንተ ራሳችሁን ከኃጢአት ለዩ እግዚአብሔር ሔር የሚወደውን ሥራ ለመሥራት ሕያዋን ሁኑ' ሮሜ. ፩ + ፲፩። በሚለው ኃይለ ቃል ተመርተው ዘላለማዊ ሕይወት የሚወር ሰብትን ሥራ በመፈጸም የመንፈስ ሕያዋን በመሆናቸው ነው።

ቅዱሳት ገዳማት ለሀገር ለወገንና በአጠቃላይ ለፍጥ ረት የሚጸልዩ፣ የሚተጉ ቅዱሳን አባቶች መገኛና መኖሪያ ናቸው። ትላንት ዛሬና ነገ ቤተክርስቲያንን በመንፈስ ቅዱስ ያስተዳድሩና የሚያስተዳድሩ አባቶች መፍለቂያ ናቸው። ከዚህ በላይ ለቤተክርስቲያን የትምህርት የጸሎት፣ የቅርስ፣ የኪነ ጥበብና ፍልስፍና ማዕከላት ናቸው። ገዳም በኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን ሁለት ዓይነት ሥሪት አለው።

፩. የአንድነት የንፍር የመቁነን ገዳም

በዚህ የገዳም ሥሪት በተጋድሎ የጸኑ በአንድነት እየሠሩ በአንድነት እየተመገቡ በትሕርምት፣ በጸም፣ በጸሎት፣ በገድል የሚኖሩ መነኮሳት ይኖሩበታል። የሃይማኖትና የታሪክ ማዕከላት ናቸው። መነኮሳቱ በአንድነት የሚመገቡት ንፍር ቀቅለው፣ ዳቤ ጋግረው ስለሆነ የንፍር /የዳቤ/ ገዳም ይባላል። በገዳም ያሉ መነኮሳት አለባበሳቸው፣ አኗኗራቸው አካሄዳቸው ከዓለም የተለየ ነው። የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስን፣ የሐዋርያትንና የቅዱሳንን ፈለግ የተከተለ ነው። የአክሊለ ሦክ ምሳሌ ቆብ ይደፋሉ። ብቃታቸው ታይቶ የመስቀል ምልክት የሆነ አስኪማ ይሰጣቸዋል። ከሚሰጠው መቁነን በቀር የሞቀ የደመቀ አይሉባሉም። የሳመ የጣመ አይቀምሉም። በክህነቱ የወልደ እግዚአብሔር ምሳሌ የሆነውን ካህኑ መልከጼዴቅን፣ መጥምቁ ዮሐንስን፣ ነቢዩ ሌልያስን መስለው ዕድሜያቸውን በተጋድሎ ይፈጽማሉ።

ገዳማት የሚተዳደሩት በወንዶች ገዳም በአበ ምኒት ሲሆን ሌቶች ገዳም በእመ ምኒት ነው። በቃለ

ዓዋዲ /፲፱፻፺፩ ዓ.ም/ አንቀጽ ፫ ቁጥር ፫ እንደተደነገገው የአንድነት ገዳማት ቅዱስ ሲኖዶስ በሚያወጣው የገዳማት አስተዳደር ደንብና መመሪያ የሚተዳደሩ ስለሆነ ሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ እንዲያቋቁሙ አይገደዱም። ሆኖም እንደ አካባቢውና እንደ አስፈላጊነቱ እየታየ ሊያቋቁሙ ይችላሉ።

፩. የአድባራት ሥራትና አስተዳደር ያላቸው ገዳማት (የደብር ገዳማት)

እነዚህ ገዳማት ሥራታቸውና አስተዳደራቸው የደብር ሥራት ዓይነት ነው። በበላይ አካል ገዳም ተብለው ከመሰየማቸው በቀር የአንድነት ገዳማት በሚመሩበት ሥርዓት አይመሩም። የሚተዳደሩት በአብዛኛው በሊቃውንትና በቆሞሳት ነው። በቃለ ዓዋዲ በአንቀጽ ፲፮ እንደተደነገገው እንደ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ያላት የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤ አወቃቀርና አሠራር አላቸው።

፩.፩ የቤተክርስቲያን መዓርጋት

ማዕርግ ማለት ስያሜ፣ ሹመት፣ መለያ፣ መጠሪያ ማለት ነው። ‘መሴ ከእስራኤል ሁሉ አዋቂዎችን መረጠ፣ በሐዘቡም ላይ የሺሕ አለቆች፣ የመቶ አለቆች፣ የሐምሳ አለቆችና የዐሥርም አለቆች አድርጎ ሾማቸው’ የሚለው በወቅቱ በመንፈሳዊ አስተዳደር የነበረው ማዕርግን ያመለክታል። ዘጸ.፲፰ ፥ ፳፭ ከእርን እስከ ቀያፋ የተነሡ ሊቃነ ካህናት በመንፈሳዊው አገልግሎት ከፍተኛውን ማዕርግ የያዙ ነበሩ። ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ‘ዋዮና ልጅ ስምዖን ሆይ ብፁዕ ነህ ሲል ጴጥሮስ በመሰከረው እምነት ደረጃ የተሰጠው መዓርጉን የሚያመለክት መጠሪያ ነው። ማቴ.፲፮፥፲፯ የቤተክርስቲያን መዓርግ የሚሰጠው ከእግዚአብሔር ነው። የሚሰጠውም ለአገልግሎት ነው። ተቀባዩም ሆነ ሌላው ማዕርጉን ቢያቃልል መዓርግ ሰጪውን እግዚአብሔርን ያቃልላሉ።

የቤተክርስቲያን መዓርጋት በሥልጣን ክህነት፣ በሥርዓተ ማኅሌት አገልግሎት፣ በአብነት ትምህርት ዓይነትና ደረጃ

እንዲሁም በአስተዳደር ዘርፍ ሊለጥ ይችላል። የሁሉም ዓላማ ግን እግዚአብሔርንና ቤተክርስቲያንን ማገልገል ነው። በሥልጣን ክህነት የሚሰጡ መዓርጋት በሰባቱ ምሥጢራተ ቤተክርስቲያን (ምቤክ ፲፯) ተገልጿል። በዚህ ትምህርት የምንመለከተው በሥርዓተ ማኅሌት፣ በአብነት ትምህርት ሙያና በአስተዳደር ዘርፍ የሚሰጡ መዓርጋትን ነው። ሦስቱም መዓርጋት የሚሰጡት በኢሲስ ቆጶስ ፈቃድ ብቻ ያለ አንብሮተ ዕድ /እጅ ባለ መጫን/ ነው።

ሀ/ ለመዘምራትና ለሥርዓተ ማኅሌት አገልጋዮች የሚሰጡ መዓርጋት

ተ.ቁ	መዓርጋት	የባለመዓርጉ አገልግሎት
፩	መዘምር	በቤተክርስቲያን የዜማ ስልቶችን ይመራል፤ ይዘምራል
፪	ግራ ጌታ	በግራ የሚቆምና በግራ በኩል ያለውን የዜማውን ስልትና የማኅሌት ሥርዓት የሚጠብቅ፤ የሚያስጠብቅ
፫	መሪ ጌታ	ሁሉንም ይትበሃልና የማኅሌትን ሥርዓት የሚመራ መመሪያ የሚሰጥ
፬	ቀኝ ጌታ	በቀኝ የሚቆምና በቀኝ በኩል ያለውን ሥርዓተ ማኅሌት የሚጠብቅ፤ የሚያስጠብቅ።
፭	ርእሰ ደብር	የደብሩ ራስ ከመሪጌታ ቀጥሎ የሚያስተናብር በግራ በኩል የሚቆም
፮	ሊቀ መዘምር ሊቀ ጠበብት ሊቀ ማዕምራን	ሙሉ ዕውቀት ያለው (የድጓ፣ የአቋቋም፣ የቅኔ፣ የቅዳሴ ወዘተ)
፯	አጋፋሪ	በአገልግሎት ጊዜ የሚያስተናብር
፰	መጨኔ	የአጋፋሪ ረዳት

- ከላይ ከተጠቀሱት ውጪ በአንዳንድ ቦታዎች የተለያዩ የመዘምራትና የሥርዓተ ማኅሌት አገልጋዮች መዓርጋት አሉዋቸው። ለምሳሌ፡- በአክሱም፣ በላሊበላ፣ በጉንደርና በመሳሰሉ ታላላቅ አድባራት የመዓርጋቱ አሠያዩም የተለያዩ ነው፤ የአገልግሎቱ ትርጉም ግን አንድ ነው።

ሀ/ በአብነት ትግህርት መያዝ የሚሰጡ መዓርጋት

ተ.ቁ	መያ	መዓርግ
፩	የፊደልና የንብብ መምህር	መጋቢ ሕፃናት /መጋቢ ላዕካን
፪	የምዕራፍና የጸመ ድን መምህር	መጋቢ ስብሐት
፫	የድን መምህር	መሪ ጌታ /መሪ-ሐ/
	የዝማራ መዋሥዕትና የአጽዳም መምህር	መጋቢ መዝሙር ሐዋዝ /መጋቢ መዝሙረ ስብሐት
፬	የቅኔ መምህር	መጋቢ ምሥጢር
፭	የብሉያት መጻሕፍት መምህር	መጋቢ ብሉይ
፮	የሐዲሳት መጻሕፍት መምህር	መጋቢ ሐዲስ
፯	የሊቃውንት መምህር	ሊቀ ማዕምራን (ሊቄ)
፰	የመነከሳት መጻሕፍት መምህር	መጋቢ ምክር

ሐ/ በአስተዳደር ዘርፍ የሚሰጡ መዓርጋትና መዓርጋቱ የሚሰጥባቸው ቦታዎች

ጥንታውያን ገዳማትና አድባራት ለቤተክርስቲያን የጸሎት፣ የትምህርት፣ የቅርስ፣ የልማትና የተለያዩ የበጎ አድራጎች ማዕከላት በመሆን አገልግለዋል። ከዚህም በላይ ነገሥታትን ቀብተው ማንገሥ፣ የሕግ ሊቃውንትና መጻሕፍትን በማበርከት ለሀገራችን ብሔራዊና መንፈሳዊ አስተዳደር ከፍተኛ አስተዋጽኦ አበርክተዋል። በመንፈሳዊው አስተዳደር ጥንታዊና ታሪካዊ በሆኑ ገዳማትና አድባራት ለአስተዳዳሪዎች የሚሰጥ የተለየ የመዓርግ ስም አለ። ከእነዚህም መካከል የሚከተሉት ተጠቃሾች ናቸው።

ተ.ቁ	የቤተክርስቲያኑ ስም	የመዓርግ ስም	የሥራ ድርሻ
፩	የርእሰ አድባራት ወገዳማት አክሱም ጽዮን ማርያም	ንቡረ ዕድ አፈ ንቡረ ዕድ	አስተዳዳሪ ም/አስተዳዳሪ
፪	የርእሰ አድባራት ወገዳማት አዲስ ዓለም ማርያም	ንቡረ ዕድ አፈ ንቡረ ዕድ	አስተዳዳሪ ም/አስተዳዳሪ
፫	ደብረ ሊባኖስ ገዳም	አጨጌ ጸባቴ	አስተዳዳሪ ም/አስተዳዳሪ
፬	ታዕካ ነገሥት በዓታ ለማርያም ገዳም	ሊቀ ሊቃውንት አፈ ሊቅ	አስተዳዳሪ ም/አስተዳዳሪ
፭	ተደባበ ማርያም ቤተ ክርስቲያን	ፖትርያርክ	አስተዳዳሪ
፮	መርጦሰማርያም ቤተክርስቲያን	ራእሰ ርኩሳን	አስተዳዳሪ
፯	ቀራጣ ወለተ ጴጥሮስ ገዳም	ሊቀ ረድዕ /አርድዕት	አስተዳዳሪ
፰	መንበረ ጸባኦት ቅ/ሥላሴ	ሊቀ ሥልጣናት	አስተዳዳሪ
፱	ምንዝር ተ/ሃይማኖት (ጎንደር)	መልአክ ጽጌ	አስተዳዳሪ
፲	ጠዳ እግዚአብሔር አብ (ሰሜን ጎንደር ሀገረ ስብከት)	መልአክ አርያም	አስተዳዳሪ
፲፩	ደብረ መንክራት ቅዱስ ቴርቆስ (ጎንደር)	ሊቀ አእላፍ	አስተዳዳሪ
፲፪	ቀራጽ ቤተክርስቲያን	መልአክ መልአክ	አስተዳዳሪ

መ/ ከጎንደር ዘመን መንግሥት ጀምሮ መሰጠት የተጀመሩ የመዓርግ ስሞች

ከላይ ከተጠቀሱት የአስተዳደሪዎች የክብር ስሞች በተጨማሪ ከጎንደር ዘመን /Gondurine/ ጀምሮ የገዳም፣ የደብር፣ የገጠር ቤተክርስቲያን አስተዳደሪዎችና የቤተ ክህነት ሠራተኞች የሚጠሩባቸው የመዓርግ ስሞች በርካታ ናቸው። ዋና ዋናዎቹ የሚከተሉት ናቸው።

- መምህር
- መልአክ ምሕረት
- መልአክ ሣህል
- መልአክ ሰላም
- መልአክ ኃይል
- መልአክ ብርሃን
- መልአክ አርያም
- መልአክ ጽጌ
- መልአክ ገነት
- መልአክ ፀሐይ
- ሊቀ ማእምራን
- ቄስ አፂ
- መልአክ ሕይወት
- መልአክ ጽዮን
- አፈ መምህር
- ሊቀ ገሩያን

የቤተ ክርስቲያን መዓርጋት በዓለመ መላእክት፣ በሕገ ልቡና፣ በሕገ ኦሪትና በሕገ ወንጌል በተለያዩ መልክ ተገልጾታል። በዓለመ መላእክት ሊቃነ መላእክት፣ በሕገ ልቡና ሊቀ ካህናቱ መልክ ጸዴቅ፣ ካህናቱ ከእርን እስከ ቀዳፋ የተነሡ ሊቃነ ካህናት ተጠቃሾች ናቸው። በሕገ ወንጌልም ሐዋርያት፣ አርድዕት፣ ሠላሳ ስድስቱ ቅዱሳት አንስት፣ በጋላኛው ዘመን የተነሡ አባቶች ከእንዚአብሔር የተለዩ አገልግሎት ከተለዩ ሥልጣንና መዓርግ ጋር ተቀብለዋል። ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ላለው ነገም ለሚኖርው የመዓርግ አሰጣጥ መሠረት ሆነዋል።

መመሪያ 1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ ገብ

- ፩. በአካባቢህ ያሉ አብያተ ክርስቲያናትን ከሦስቱ የቤተክርስቲያን ሥራዋች አንጻር አስተዳደራዊ አሠራራቸውን በአጭሩ አብራራ።
- ፪. በአጥቢያህ ያለውን በሥርዓተ ማገላት፣ በአብነት ትምህርት ሙያና በአስተዳደር ዘርፍ ማዕርግ ያላቸውን አሠያያምና አገልግሎት በትምህርቱ ከተገለጸው ጋር በማነጻጸር ግለጽ።
- ፫. የተለየ የማዕርግ ስም ከሚሰጣቸው ቦታዎች መካከል በትምህርቱ ያልተዘረዘሩትን ዐራት ቦታዎችን ከሚሰጠው ልዩ የክብር ስም ጋር ግለጽ።

መመሪያ II. የሚከተሉት ጥያቄዎችን አዛምዱ፡፡

U

1

፩. አለቃ	ሀ. ማንበረ ሥላሴ
፪. አበምኔት (መምህር)	ለ. አቃቂ መንበረ ሕይወት መድኃኔዓለም
ቤተክርስቲያን
፫. ቄሰ ገበዝ	ሐ. የአጥሌ ቅዱስ ጊዮርጊስ ቤተክርስቲያን
፬. አመምኔት	መ. ጌቲሲማኒ ገጽም

መመሪያ III. ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛውን መልስ

704T / 4/::

- [illegible]

ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ ካልዕ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተማሪዎችን በዝዋይ ሲያስተምሩ (ማኅበረ ቅዱሳን ሲጸነስ)

ምዕራፍ ስድስት

ጌ. ሰንበት ት/ቤትና ማኅበረ ቅዱሳን

ጌ.፩ ሰንበት ት/ቤት

ጌ.፩.፩ ታሪካዊ አመጣጥ

ልጆችን ሰብስቦ በማስተማር ቤተክርስቲያን የረጅም ዘመን ታሪክ ባለቤት ናት። በሕገ ልቡናና በሕገ ኦሪት ቤተሰብን ማዕከል ያደረገ መንፈሳዊ ትምህርት ጉልቶ መታየቱ በመጽሐፍ ቅዱስ ተመዝግቧል። ርስት ጉልት እንደሚወረስ ሁሉ የሃይማኖት ትምህርትን ልጆች ከቤተ ሰብ ይወርሱ ነበር። የሊቀ ነቢያት ሙሴ አስተዳደግ የሚ ያስተምረን ይህን ነው። በፈርዖን ቤተመንግሥት በአሕ ዛብ ሀገር የሃይማኖት ትምህርት ያገኘው በእናቱ ሸስተ ማሪነት ነበር። የቤተሰብ ሐላፊዎች እንዲያስተምሩ ልጆ ችም ከወላጆቻቸው እንዲማሩ በእግዚአብሔር ቃል ታዘዘዋል። ‘እኔም ዛሬ እንተን የማዘውን ይህንን ቃል በልብህ ያዝ። ለልጆችህም እስተምራቸው’ ዘዳ. ፩፡፩።

‘አባትህን ጠይቅ ያስታውቅህማል፤ ሽማግሌዎችን ጠይቅ ይነገሩህማል’ ዘዳ.፱፩ + ፮።

በቤተሰብ ደረጃ ከሚሰጠው መንፈሳዊ ትምህርት በተጨማሪ ታላላቅ ነቢያት ለተለየ መንፈሳዊ አገልግሎት ደቀመዛሙርትን ሰብሰበው ያስተምሩ ነበር። ሙሴ እሮ ንና ኢያሱን ለይቶ በማስተማር የራሱ ተተኪ አድርጓቸዋል። ካህኑ ዔሊ ነቢዩ ሳሙኤልን በደብተራ ኦሪት አስተምሮ አሳድጓል። ተማሪዎችም እየበዙ ሲሄዱ በየቦታው የነቢያት ልጆች ትምህርት ቤቶች ተከፍተው ነበር። ከእነዚህም በቤቴልና በኢያሪኮ የነበሩ ትምህርት ቤቶች ተጠቃሽ ናቸው። /ደነገ.፩+፫፤ ደነገ.፩+፲፭ ነቢዩ ኤልሳዕ ተማሪዎቹ ‘በፊትህ የምንቀመጥበት ስፍራ ጠባቂ’ /ደነገ. ፩፡፩/ አስካሉት ድረስ ሰፊ ጉባኤ ዘርግቶ ያስተምር ነበር።

ይህም ጉባኤ በየዘመኑ በተነሡ ሊቃውንት መሪነት እስከ ሐዲስ ኪዳን ቀጥሎ ነበር። ታላቁ መምህር ገማልያል፤ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ከነቢያት ልጆች ትምህርት ቤት መምህራንና ተማሪዎች መካከል ተጠቃሽ ናቸው።

በሐዲስ ኪዳንም ‘ግልገሎቹን አሰማራ . . . ፡ ጠባቂዎችን ጠብቅ’ የሚለውን አምላካዊ መመሪያ ቤተክርስቲያን በተግባር ተርጉማለች። /ዮሐ.፳፩፡፲፮/ ከማርቆስ እናት ቤት ጀምሮ ቤተክርስቲያን በተተከለበት ቦታ ሁሉ ልጆችን ሰብስቦ ማስተማር የቤተክርስቲያን ተቀዳሚ ተግባር ሆኖ ቆይቷል። /ሐዋ.፲፪፡፲፪/ በእስክንድርያ በአንጾኪያ የተከፈቱ ክፍተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ቤቶች ለመንፈሳዊ ትምህርት መስፋፋትና ለዘመናዊ ትምህርት ማቆጣቆጥ ከፍተኛ አስተዋጽኦ አበርክተዋል። በኢትዮጵያ ጥንታዊ ወያን ገዳማት የትምህርት ማዕከላት በመሆን ሰፊ አገልግሎት ሰጥቷል። ከጥንታዊ የአብነት ትምህርት ቤቶች በተጨማሪ ሰንበትና የጽዋ ማኅበራት ለወጣቶች መሰባሰብና በመንፈሳዊ ትምህርት ለመታነጽ ጉልህ ድርሻ አበርክተዋል።

❖ ሰንበት ትምህርት ቤቶች በኢትዮጵያ እንዲጀመርና እንዲስፋፋ ምክንያት ከሆኑት የሚከተሉት ተጠቃሽ ናቸው።

ሀ/ በበዓላት፤ በጽዋ ማኅበራት፤ በሰንበትና በቄስ ትምህርት ቤት በቤተክርስቲያን ቅጥር ግቢ ተሰብስቦ የመማር ሐዋርያዊ ትውፊት መኖሩ።

ለ/ በዘመናዊ ትምህርት፤ በከተሞች መስፋፋትና በምዕራባውያን ሥልጣኔና የባህል ተጽዕኖ ምክንያት ወጣቶች በአብነት ትምህርት ቤት መማር ያለመቻላቸውና አማራጭ የትምህርት ሁኔታዎች መመቻቸት ማስፈለጋቸው።

ሐ/ የመናፍቃንን ሥውር ደባ ለመከላከል በዘመናዊ ትምህርት ቤቶች መንፈሳዊ ጉባኤያት መጀመርና መጠናከር። ከነዚህም በ፲፱፻፴፱ ዓ.ም በተፈሪ

መኮንን ትምህርት ቤት ተማሪዎች የተጀመረው ጉባኤ ተጠቃሽ ነው። ይህ ጉባኤ በ፲፱፻፵፱ ዓ.ም በምስካየታዝናን መድኃኒዓለም ገዳም ውስጥ መሰብሰብ ጀምሮ ፲፱፻፶ ዓ.ም የተምሮ ማስተማር ማኅበር ተብሎ ተሠይሟል።

መ/ በመንፈሳዊ ኮሌጅ ይደረጉ የነበሩ የማስተማር ልምምድ ጉባኤዎች /Teaching practice meetings/ በእነዚህ ጉባኤያት የዘመናዊ ትምህርት ቤቶች ተማሪዎች መምህራን፣ ካህናትና ክፍተኛ የመንግሥት ባለሥልጣናት ይሳተፉ ነበር። ይህም በዘመናዊ ትምህርት ቤት ለተጀመሩ መንፈሳዊ ጉባኤያት መጠናከር ከፍተኛ አስተዋጽኦ አበርክቶልናል።

ሠ/ የወጣት ማኅበራት መቋቋም

ከላይ የተገለጹ ሁኔታዎችን በማቀናጀት ወጣቶችን ጊዜው በሚፈቅደው ሁኔታ ለማደራጀት ለማስተማር በቤተ ክርስቲያን ብዙ ጥረት ተደርጓል። እስከ ፲፱፻፷፬ ዓ.ም ድረስ ወጣቶችን በቤተክርስቲያን ማደራጀትና ማስተማር በሐዋርያዊና ሥነ ጽሑፍ መመሪያ ሥር ሊከናወን ቆይቷል። ከሥራው ስፋትና ጥልቀት የተነሣ በቅዱስ ሲኖዶስ ፈቃድ በ፲፱፻፷፬ ዓ.ም የሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ራሱን ችሎ በመምሪያ ደረጃ ተቋቋመ። ሰንበት ትምህርት ቤቶች በየአጥቢያው እንዲቋቋሙና በየደረጃው በሚቋቋሙ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤያት የሰንበት ትምህርት ቤት ወጣቶች ተወካዮች በሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ በአባልነት ቦታ እንዲኖራቸው በቃለ ዓዋዲ ተደንግጓል። ይህም ወጣቶች በቤተክርስቲያን አገልግሎት ያላቸውን ክፍተኛ ሓላፊነት ያመለክታል።

፳.፩.፪ የሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ተግባርና ሓላፊነት

የመንበረ ፓትርያርክ ጠቅላይ ቤተክህነት የሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ተጠሪነቱ ለቅዱስ

ሲኖዶስ ነው። በቅዱስ ሲኖዶስ ለሰንበት ትምህርት ቤቶች የወጣውን ውስጠ ደንብ ይተረጉማል። ያስፈጽማል። በየደረጃው የሚገኙ የሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤያት ሰንበት ትምህርት ቤት መቋቋማቸውን ይከታተላል። ያጠናክራል። ሓላፊነታቸውንም መወጣታቸውን ይከታተላል። ወጣቶች በሙያቸው እንዲያገለግሉ ሁኔታዎችን ያመቻቻል። በአጠቃላይ የሰንበት ትምህርት ቤቶችን አስተዳደር ይመራል።

መምሪያው የተጣለበትን ሓላፊነት ለመወጣት ይችላል ዘንድ በቅዱስ ሲኖዶስ የጸደቀ ውስጠ ደንብ በ፲፱፻፹፮ ዓ.ም ተዘጋጅቶለታል። ውስጠ ደንቡ በአምስት ምዕራፎችና በ፴፪ ቁጥሮች የተከፋፈለ ነው። የመምሪያው አጠቃላይ ሥራና የሠራተኞች የሥራ ድርሻ በዝርዝር በውስጠ ደንቡ ተገልጿል። ከዚህም በላይ ከመንበረ ፓትርያርክ እስከ አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ሰበካ ጉባኤያት የተደራጁትንና የሚደራጁትን ሰንበት ትምህርት ቤቶችና መንፈሳዊ ማኅበራት ወጥ በሆነ መልኩ ለመምራት የሚያስችል ነው።

፳.፩.፫ የሰንበት ትምህርት ቤት ዓላማና መዋቅራዊ አሠራር

ሀ/ ትርጓሜ

ከላይ በተጠቀሰው ደንብ መሠረት ሰንበት ት/ቤት ማለት የፆታ ልዩነት ሳይደረግ መንፈሳዊ ወጣቶችን በዕለተ ሰንበት፣ በዐበይት በዓላትና አመቺ በሆነ ጊዜ ሁሉ በአጥቢያ ቤተክርስቲያን እየተገኙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን እምነት፣ ሥርዓትና ምግባር የሚያጠነብት ት/ቤት ነው። መንፈሳዊ ወጣቶች የሚባሉት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያንን ትምህርተ ሃይማኖት፣ ሥርዓትና ትውፊት የሚማሩ ዕድሜያቸው ከ፮-፴ ዓመት የሆነ ወንዶችና ሴቶች ናቸው። (ቃለ ዓዋዲ ፲፱፻፺፩)። የሰንበትና የጽዋ ማኅበራት፣ ከቤተክርስቲያን ውጭ በመንደርና በሆስፒታል ወዘተ የሚደረጉ ጉባኤያትና የሰብከተ ወንጌል መርሐ ግብሮች ሰንበት ትምህርት ቤት አይባሉም። /ውስጠ ደንብ አንቀጽ ፩ ፥ ቁጥር ፭/።

ሀ/ የሰንበት ትምህርት ቤት ዓላማ

የሰንበት ትምህርት ቤት ዓላማ በመምሪያው ውስጠ ደንብ ቁጥር ፮ እንደተመለከተው፡-

- ❖ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተክርስቲያን እምነትና ሥርዓት ተጠብቆ ሳይለወጥ ሳይበረዝ ከትውልድ ወደ ትውልድ እንዲተላለፉ ማድረግ፡፡
- ❖ ማንኛውም የቤተክርስቲያኒቱ ተከታይ የሆነ ምእመን ሃይማኖቱንና የሃይማኖቱን ሥርዓት በውል እንዲያውቅና እንዲረዳ ማድረግ፡፡
- ❖ ወጣቶች የቤተክርስቲያንን ሕግና ሥርዓት ተምረው ወላጆቻቸውንና ታላላቆቻቸውን አክባሪ ለሀገርና ለወገንም መልካም ዜጎች እንዲሆኑ ማድረግ፡፡
- ❖ በጉብዝናህ ወራት ፈጣሪህን አስብ የሚለውን የአምላክ ትዕዛዝ ወጣቶች እንዲፈጽሙ ማስቻል፡፡ /መክ.፲፪፥፩/

ሐ/ የሰንበት ትምህርት ቤት አባልነት

ማንኛውም የሰንበት ትምህርት ቤት አባል፡-

- ❖ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን እምነትና ሥርዓትን መከተል፤
- ❖ ከቅዱስ ሲኖዶስ የሚወጣውን መመሪያ አክብሮ መቀበል፤
- ❖ ለሕገ ቤተክርስቲያን መገዛት፤
- ❖ በማንኛውም ጊዜና ሥፍራ አርአያና ምሳሌ መሆን፤
- ❖ የቃለ ዓዋዲውንና የመምሪያውን ውስጠ ደንብ ድንጋጌዎች ማክበርና መፈጸም፤
- ❖ በሰንበት ትምህርት ቤት የሚሰጠውን ትምህርት መከታተል አለበት፡፡

እነዚህን ከላይ የተዘረዘሩትን ግዴታዎች በማይ ወጣ የሰንበት ትምህርት ቤት አባል ላይ ከምክር ጀምሮ ከሰንበት ትምህርት ቤቱ እስከ ማሰናበትና ቅጣቶችም ሊወሰኑበት ይችላሉ፡፡

መ/ የትምህርት አሰጣጥና የመዝሙር አቀራረብ በሰንበት ትምህርት ቤቶች

ለሰንበት ትምህርት ቤት ተማሪዎች ትምህርት የሚሰጠው፡-

- ❖ ከአስተዳዳሪው ጀምሮ በተመረጡ የቤተክርስቲያኑ ካህናት
- ❖ ለሰንበት ትምህርት ቤቱ በተመደቡ መምህራን
- ❖ ከሚመለከተው የቤተ ክህነት ጽ/ቤት በሚላክ መምህር
- ❖ የቤተክርስቲያኑ አስተዳደር ሲፈቅድ በሥራ አመራር ኮሚቴው ወይም በሰንበት ትምህርት ቤቱ መምህር በተጋበዘ መምህር
- ❖ ከሰንበት ትምህርት ቤት ተማሪዎች መካከል ሥልጠና ተሰጥቶት ማስተማር የሚችል መሆኑ የተረጋገጠ፤ ለበካ ጉባኤው የፈቀደለትና የሚሰጠው ትምህርትም በጽሑፍ ተወስኖ የተሰጠው መምህር

መዝሙርና የመዝሙር መሣሪያን በተመለከተ፡-

በሰንበት ትምህርት ቤት የሚዘመረው መዝሙርና የመዝሙር መሣሪያዎች በውስጠ ደንቡ አንቀጽ ፳፮ ላይ ተደንግጓል፡፡ በድንጋጌው መሠረት የሚዘመረው መዝሙር፣ ዜማውና ምሥጢሩ ኦርቶዶክሳዊ መሆኑ በሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ በኩል በሊቃውንት የተጠናና በቅዱስ ሲኖዶስ የጸደቀ፡፡ የመዝሙር መሣሪያዎችም በውስጠ ደንቡ አንቀጽ ፳፮ ላይ ተዘርዝረዋል፡፡ በዚህም መሠረት ከበሮ፣ ጸናጽል፣ መቋሚያ በቤተክርስቲያን ውስጥ የምንገለገልባቸው ሊሆኑ፣ በገና፣ መሰንቆ፣ መለከት ዋሽንትና እንዚራ ደግሞ በውጭ አገልግሎት የሚውሉ መሆናቸው ተገልጿል፡፡

ሠ/ የሰንበት ትምህርት ቤቶች መዋቅር አሠራር

በ፲፱፻፺፩ ዓ.ም ለሦስተኛ ጊዜ ተሻሽሎ በወጣው ቃለ ዓዋዲ መሠረት በየአጥቢያ ቤተክርስቲያን ሰንበት ትምህርት ቤት ይቋቋማል፡፡ በአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ሊቋቋም የሚችለው ሰንበት ትምህርት ቤት አንድ

ብቻ ነው። ተጠሪነቱም ለአጥቢያ ቤተክርስቲያኑ ለበካ መንፈሳዊ ጉባኤ ነው። የሰንበት ትምህርት ቤቱ ስያሜ ከአጥቢያ ቤተክርስቲያኑ ስም ሌላ ስያሜ አይኖረውም።

በቃለ ዓዋዲ ደንብ መሠረት እያንዳንዱ ሰንበት ትምህርት ቤት የሥራ አመራር ኮሚቴና አስፈላጊ የአገልግሎት ክፍሎች ይኖሩታል። የአመራር ኮሚቴው ከሰባት ያላነሱ ከአሥራ ሦስት ያልበለጡ አባላት ይኖሩታል። ለሥራ አመራር ኮሚቴ አባልነት የሚመረጡ አባላት በውስጡ ደንቡ አንቀጽ ዘጠኝ የተመለከቱትን መስፈርቶችን ማሟላት ይጠበቅባቸዋል። የአገልግሎት ጊዜውም ሦስት ዓመት ሊሆን አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ አንድ ምርጫ አሳልፎ ድጋሚ ሊመረጥ ይችላል።

፩.፩.፩ የመንፈሳዊያን ወጣቶች ማግበራት

የመንፈሳዊያን ወጣቶች ማግበር ማለት በሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ሥር በልዩ ልዩ ስያሜ በማግበር ተደራጅተው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያንን እምነት፣ ሥርዓት፣ ባህልና ታሪክ በአንድነት የሚማሩበት መንፈሳዊ ማግበር ነው። /ውስጡ ደንብ ምዕራፍ ፩+፩፩። ማንኛውም መንፈሳዊ ማግበር በመምሪያው ውስጥ ደንብ ይመራል። በ፲፱፻፺፩ ዓ.ም ተሻሽሎ በወጣው ቃለ ዓዋዲ /አንቀጽ ፯/፩/፫/ መሠረት በጠቅላይ ቤተክህነት ያልተፈቀደ መንፈሳዊ ማግበር በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ስም መቋቋም አይችልም። ማግበረ ቅዱሳን በዚህ ድንጋጌ መሠረት የመተዳደሪያ ደንቡ በቅዱስ ሲኖዶስ ጸድቆ በሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ሥር አገልግሎት የሚፈጽም ማግበር ነው።

ሰንበት ትምህርት ቤቶች ቤተ ክርስቲያን የነገውን ትውልድ ቀርጾ የምታሳድግባቸው የትምህርት ማዕከላት ናቸው። ከዛሬው የሰንበት ትምህርት ቤት አደረጃጀት ተነሥቶ የነገዋን ቤተክርስቲያን ሐዋርያዊ ተልዕኮ

ስፋትና ጥንካሬ መገመት ይቻላል። በሰንበት ትምህርት ቤት የሚሠሩ ሥራዎች ከዛሬ ይልቅ የነገ ጥቅማቸው የጎላ ነው። ለዚህም ከቤተሰብ ጀምሮ አስከላይኛው የቤተ ክርስቲያን መዋቅር ድረስ ከፍተኛ ሓላፊነት አለባቸው። ወጣቶች በሃይማኖታዊ ሥነ ምግባር ታንጾው ለቤተ ክርስቲያን፣ ለሀገርና ለሰው ልጆች ሁሉ የሚበጅ ተግባር እንዲፈጽሙ ለማስቻል ከሚመለከታቸው አካላት ጋር አብሮ መሥራት ያስፈልጋል። በአጠቃላይ ሰንበት ትምህርት ቤቶች ከላይ የተገለጸውን ዓላማ ለማሳካት ማከናወን የሚገባቸው ዓባይት ተግባራት የሚከተሉት ናቸው።

- ❖ በቃለ ዓዋዲው መሠረት ከአጥቢያ ሰንበት ትምህርት ቤት አስከ መንበረ ፓትርያርክ ያለውን አሠራርና አደረጃጀት በተሟላ መልኩ ተግባራዊ ማድረግ። ለዚህ የሚረዱ የሥልጠና፣ የውይይትና ሌሎች መርሐ ግብሮችን ማጠናከር።
- ❖ ዘመኑን ባገናዘበ መልኩ በሥርዓተ ትምህርት የሚመራ ትምህርት መስጠት። የማስተማሪያ መጻሕፍትንና መዝሙራትን ማዕከላዊነትን በጠበቀ አሠራር ማዘጋጀት መከታተል።
- ❖ በዘመኑ ያሉ የማስተማሪያ ዘዴዎችን አቅም በፈቀደ መጠቀም (ሬዲዮ ካሴት፣ ቪዲዮ ካሴት፣ የመረጃ መረብ ድገረ ገጽ ወዘተ. . .)
- ❖ ወጣቶች በዘመናዊ ትምህርት ትጉሆችና የተለያዩ ሙያ ባለቤቶች እንዲሆኑ ሁኔታዎችን ማመቻቸት። ከመንፈሳዊው አገልግሎትም ጉን ማግበራዊ አገልግሎትን ማስፋፋት።
- ❖ በአንዳንድ አካላት ስለ ሰንበት ትምህርት ቤት ያለውን የተዛባ አመለካከት በትምህርትና በውይይት መፍታት
- ❖ በወላጆች፣ በሰበካ መንፈሳዊ ጉባኤያትና በሰንበት ትምህርት ቤቶች መካከል የተጠናከረ የቅንጅት ሥራ መሥራት።

ከላይ የተዘረዘሩትን ተግባራት ጊዜን፣ ቦታንና ሌሎች ሁኔታዎችን ባገናዘበ መልኩ ተግባራዊ በማድረግ የትላንት ድክመቶችን ማረም ይቻላል። ዛሬን በአግባቡ ለመጠቀም ከማስቻሉም በላይ ለነገ ጥሩ መሠረት መጣል ይቻላል።

ጸ.ጸ ማኅበረ ቅዱሳን

ማኅበረ ቅዱሳን በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ሥር አገልግሎት እየፈጸመ የሚገኝ ማኅበር ሲሆን በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት በሚገኙ ኦርቶዶክሳውያን ወጣቶች የተመሠረተ የአገልግሎት ማኅበር ነው። ይህንም መንፈሳዊ እንቅስቃሴ ለመጀመር ቁጥራቸው ጥቂት የሆኑ ኦርቶዶክሳውያን ወጣቶች ምክንያት ከመሆናቸው በቀር በጊዜው አሁን ባለው የአገልግሎት ዓላማ እና በስፋት ለመሥራት የተነደፈ ምንም ዕቅድ አልነበረም። ሆኖም ያለውን አገልግሎት ለማስፋፋት እንደም ከንያት የሚጠቀሱ ሁኔታዎች ነበሩ። እነርሱም፡-

፩. በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ውስጥ የነበረው የመናፍቃን እንቅስቃሴ

ከ፲፱፻፸ዎቹ መጀመሪያዎች አንሥቶ በሀገራችን በነበረው የመንግሥት የፖለቲካ መርሕ መሠረት በጊዜው በነበሩ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የሚማሩ ተማሪዎች ይገጥማቸው የነበረው ችግር ሁለት ነበር። በአንድ ወገን ለማርክሳዊ ሌኒኖዊ ፍልስፍና ስለባ መሆን በሌላ በኩል ደግሞ የመናፍቃን እንቅስቃሴ ተጠቂ መሆን። ይህም ኦርቶዶክሳዊነት ማለት የጌላ ቀርነት ምልክት፣ የሀገር እድገት ጸር አድርገው እንዲመለከቱ ከሁለቱም በኩል ከፍተኛ ጫና ነበር። ስለሆነም ለኦርቶዶክሳውያን ተማሪዎች በሁለቱ ጎራዎች መካከል በአጣብቂኝ ተይዘው ከባድ ፈተናን መቀበላቸው የዓላማ ጽናትን አስተማራቸው። እግዚአብሔር ፈቃዱ ሆኖ እንደ ምክንያት ያስነሣቸው ወንድሞችና እጎቶች የነበረውን ጫና ተቋቁመው ወደ አጥቢያ ቤተክርስቲያን በመሄድ ያደርጉት የነበረው የእርስ በእርስ መተዋወቅና መደጋገፍ ለዛሬ ማኅበረ ቅዱሳን የመጀመሪያው መነሻ ነበር። ለምሳሌ ያህል ፡-

ሀ. በ፲፱፻፸፮ ዓ.ም በአዲስ አበባ ዩንቨርሲቲ /በስድስት ኪሎ/ በሕንፃ ቁጥር ፳፻፩ የዶርም ቁጥር ፳፭ ውስጥ በአምስት ወጣቶች የተመሠረተው የቅዱስ ገብርኤል የጽዋ መርሐ ግብር በመጀመሩና በመጠናከሩ በሳይንስ ፋኩልቲ አራት ኪሎ ይህን መሠል መርሐ

ግብር ተጀምሮ ነበር። ይህም ወደ ቅንጅታዊ አሠራር በመለወጡ የስድስት ኪሎ፣ የአምስት ኪሎ፣ የአራት ኪሎ ተማሪዎች በመሰባሰብ በመጀመሪያ በመንበረ ፖትርያርክ ቅድስተ ቅዱሳን ማርያም ቤተክርስቲያን መጠለያ ሥር፣ በመቀጠልም በምስካየ ኀዙናን መድኃኒዓለም ገዳም በሚገኘው የተምሮ ማስተማር ሰንበት ትምህርት ቤት በተለየ መርሐ ግብር መማር ተጀመረ።

ለ. ይህም የመማር ሂደት ቀጥሎ የሳይንስና ቴክኖሎጂ ተማሪዎች በመንበረ መንግሥት ቅዱስ ገብርኤል ገዳም በዓምደ ሃይማኖት ሰንበት ትምህርት ቤት፣ የኮተቤ መምህራን ኮሌጅ ተማሪዎች ደግሞ በኮተቤ ቅዱስ ገብርኤል ቤተክርስቲያን፣ የደብረ ዘይት እንስሳት ሕክምና ተማሪዎች በቅዱስ ሩፋኤል ቤተክርስቲያን የጅማ ጤና ሳይንስ ተማሪዎች በጅማ ኪዳነ ምሕረት ቤተክርስቲያን መርሐ ግብርች ተጀመሩ።

ሐ. በመቀጠልም በሕንፃ ኮሌጅ፣ በጥቁር አንበሳ ሕክምና ፋኩልቲ፣ በጅማ መምህራን ማሠልጠኛ፣ በጎንደር ሕክምና ሳይንስ ኮሌጅ፣ በአሥመራ ዩንቨርሲቲ በባሕር ዳር ፖሊቴክኒክ ኢንስቲትዩትና መምህራን ኮሌጅ፣ በዓለማዊ ዩንቨርሲቲ፣ በአዋሳ አርሻ ኮሌጅ ተመሳሳይ መርሐ ግብርች ተጀመሩ።

በዚህ ዓይነት በየተቋማቱ የተጀመረው መንፈሳዊ መርሐ ግብር፣ የእርስ በእርስ ቅንጅት እና ፍላጎት ዛሬ በገሀድ ለምናየው ማኅበረ ቅዱሳን መመሥረት ዋነኛ ምክንያቶች ናቸው።

፪. በ፲፱፻፸፯ ዓ.ም በመተከል እና በጋምቤላ የተደረገው የመንደር ምሥራታ ዘመቻ

እግዚአብሔር ሥራውን የሚሠራው እርሱ ብቻ በሚያውቀው ረቂቅ ጥበብ ነውና በዚያ ዘመን በመተከልና በጋምቤላ በተደረገው የተማሪዎች የመንደር ምሥራታ ዘመቻ የየተቋማቱ ተማሪዎች በከፊልም ቢሆን እንዲገናኙና በየግቢዎቻቸው ስላሉት መንፈሳውያት መርሐ ግብርች ሐሳብ ለመለዋወጥ ዕድል ፈጥሮላቸዋል። ይህ ዘመቻም በየወቅቱ በነበረው መሰባሰብ በአዲስ አበባ ዩንቨርሲቲ ሥር በሚገኙ ግቢዎች የተጀመረው የጽዋ መርሐ ግብር ከሌሎች ግቢዎች በመጡት ተማሪዎች ዘንድ እንዲታወቅ በማድረግ ረገድ ጉልህ ድርሻ ነበረው።

፫. ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ ካልዕ

ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ ካልዕ በ፮ ኪሎ የተጀመረውን መንፈሳዊ እንቅስቃሴ ቀድሞ በዝዋይ የካህናት ማሠልጠኛ ተምረው ዩንቨርስቲ በገቡ ጥቂት ተማሪዎች አማካኝነት ከ፲፱፻፸፱ ዓ.ም ጀምሮ የተማሪዎቹን የመማር ሂደት በአንክሮ ይከታተሉት ነበረ። የሸዋ ሀገረ ስብከት ሊቀጳጳስ፣ የዝዋይ ሐመረ ብርሃን ቅዱስ ገብርኤል ገዳምና የካህናት ማሠልጠኛ መሥራችና የበላይ ኃላፊ የነበሩት እኝህ አባት የወጣቶችን ልቡና ማርከው ወደ ቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ለማምጣት የነበራቸው ጽኑ ፍላጎት ለዘመኑ ትውልድ በሚገባና ለጥያቄዎቹም ምላሽ በሚሰጥ መልኩ ባሳተሟቸው መጻሕፍት የሚገልጻቸውና በማሠልጠኛው ውስጥ ለተሰበሰቡት ሠልጣኞች በየዕለቱ በሚሰጡት ትኩረትና ትምህርት የሚታይ ነበር።

ብፁዕነታቸው ወጣቱ የጎበረተሰብ ክፍል ለሀገሩ ተቆርቋሪና ለቤተክርስቲያኑ ቀናዒ እንዲሆን፣ በተለይም የተማረው ትውልድ ከቤተክርስቲያን እንዳይርቅና ይልቁንም በመንፈሳዊ አገልግሎት ተሳታፊ እንዲሆን የሚያስችል ሥርዓተ ትምህርት ቀርጸው በሚሰጡት ጥልቅ ሥልጠና በአጭር ጊዜ ውስጥ ብዙ ወጣት መምህራን ወንጌልን እንዳፈሩ የሚታወቅ ነው። ይህን በመገንዘብ በ፲፱፻፹ ዓ.ም በአዲስ አበባ ዩንቨርሲቲ የሚማሩ ወጣቶች የዕረፍት ጊዜያቸውን /የክረምቱን ወራት/ በዝዋይ የካህናት ማሠልጠኛ በመማር ለማሳለፍ ያቀረቡላቸውን የፈቃድ ጥያቄ ብፁዕነታቸው የተቀበሉት በታላቅ ደስታ ነበር።

ለቀረበላቸው ጥያቄ ሲመልሱም ‘ቤተክርስቲያን እናንተ ከምትገኙበት ድረስ መጥታ ልትፈልጋችሁ ሲገባ እናንተ እርሷን ፍለጋ መምጣታችሁና በዚህ ዘመንም ይህን የመሰለ ጥያቄ ማቅረባችሁ እጅግ የሚያስደንቅ ነው። ለቤተክርስቲያን ይህ ታላቅ ደስታ ነው። እኛ በዝዋይ እንደ እናንተ ያሉ ተማሪዎችን ለማሠልጠን የተመደበ በጀትና መኖሪያ ሥፍራ ባይኖረንም ገፍሮ ቀቅለንም ቢሆን በማብላት፤ ድንኳን ተክለንም ቢሆን በማኖር እናስተምራችኋለንና ወደዚህ ለመምጣት የሚችሉት ተማሪዎች ሁሉ እንዲመጡ ንገራቸው ነበር ያሉት።

በዚህም መሠረት በ፲፱፻፹ ዓ.ም አሥራ ሁለት፣ በ፲፱፻፹፩ ዓ.ም አሥራ ሁለት እንዲሁም በ፲፱፻፹፪ ዓ.ም እርባ አምስት ከየተቋማቱ የተወጣጡ ተማሪዎች ወደ ዝዋይ የካህናት ማሠልጠኛ በመግባት የሦስት ወራት የክረምት ሥልጠና በመውሰድና ከብፁዕ አባታችን በልዩ መርሐግብር በመማር ለመመረቅ በቅተዋል።

በመጀመሪያው ዓመት ከተመረቁት ወጣቶች አንሥቶ በየዓመቱ ወደ ማሠልጠኛው እየገቡ የተማሩ ሁሉ በብፁዕነታቸው መመሪያና የቅርብ ክትትል በዓመት ሁለት ጊዜ ለሐምሌ እና ለታኅሣሥ ገብርኤል ዋዜማ የሚገናኙበት፣ በተመደቡበት የመንግሥት ሥራ ላይ ሆነው ቤተክርስቲያንን ለማገልገል ስለሚችሉበት ሁኔታ የሚመካከሩበት በኮሚቴ የሚመራ አንድነት እንዲኖራቸው አድርገው ነበር። ከዚህ በተጨማሪ ከግቢ ውጭ ያሉ ሠራተኞች የሚገናኙበት የእመቤታችን የጽዋ ማኅበር እንዲመሠረትም አድርገዋል። ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ ካልዕ በማግበረ ቅዱሳን የአገልግሎት ታሪክ ውስጥ ምን ጊዜም ሲታወቁ የሚኖሩ ለማኅበሩ መመሥረትም ጽኑ መሠረት በመጣል ከፍተኛ አስተዋጽኦ ያደረጉና ዘመናዊው ወጣት ለቤተክርስቲያን አገልግሎት ይበቃ ዘንድ ልቡናውን ለመማረክ የቻሉ ታላቅ የቤተክርስቲያን አባት ናቸው።

፩. ወደ ብላቴ የውትድርና ማሠልጠኛ ማቢያ የተደረገ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተማሪዎች ጉዞ

በተወሰኑ የሀገሪቱ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት የተጀመረው መንፈሳዊ እንቅስቃሴ በተለያዩ የሀገሪቱ ክፍሎች የሚካሄድ በመሆኑ ያልተመጣጠነና ቅንጅት የሚጎድለው ነበር። ከወቅቱ ሁኔታም አንጻር ተሰብስቦ አገልግሎቱን ለማቀናጀትም ሆነ ስለ ቤተክርስቲያን አገልግሎት ለመወያየት ጉባኤ ማድረግ የሚታሰብ አልነበረም። የእንቅስቃሴዎቹ ሁሉ መሥራች የሆነው እግዚአብሔር የሚሳነው ነገር የለምና የመሰባሰቢያውንም መንገድ እርሱ አመቻቸው።

በ፲፱፻፳፫ ዓ.ም በመንግሥት ትእዛዝ በሀገሪቱ የሚገኙ ክፍተኛ የትምህርት ተቋማት የሚማሩ ተማሪዎች ሁሉ ለወታደራዊ ሥልጠና ወደ ብላቴ የማሠልጠኛ ካምፕ እንዲገቡ ሆኑ። ከሀገሪቱ አራት አቅጣጫዎች በሚገኙ ተቋማት የነበሩ ተማሪዎች ሁሉ በአንድ ቦታ በመሰባሰብ በየግቢዎቻቸው የጀመሩትን መንፈሳዊ መርሐግብረ በአንድነት ለማካሄድና ለመመካከርም ዕድል አገኙ። ዓበይት በዓላትን፡- (ለምሳሌ የትንሣኤንና የእመቤታችን የልደት በዓል) በማክበር የተጀመረው መርሐግብር ተጠናክሮ ወደ መሉ የትምህርት ጉባኤነት አደገ። በሳምንት ውስጥ ለአራት ቀናት ያህልም በምሽት መካከልና ቀጠለ። በወቅቱ ከዘመቱት ተማሪዎች መካከል ቀደም ብለው በዝዋይ የካህናት ማሠልጠኛ ኩብፅዕ አቡነ ጎርጎርዮስ ካልዕ ዘንድ የተማሩ ምሩቃን እና መምህራን በመኖራቸው በዝዋይ የካህናት ማሠልጠኛ ይሰጥ የነበረው ኮርስ በብዙ ሺህ ለሚቆጠሩ የሁሉም ተቋማት ተማሪዎች ሊሰጥ ቻለ። የመንግሥት ለውጥ ሆኖ ወታደራዊው መንግሥት ሲበተንና በብላቴ ይገኙ የነበሩ ተማሪዎች ወደየግቢዎቻቸው ሲመለሱ መንፈሳዊ እንቅስቃሴአቸውን አጠናክረው ለመቀጠልና በቅዱስ ሚካኤል መታሰቢያነት የዝክር መርሐግብር ለማድረግ ብጽዓት ገብተው ተለያዩ። ከዘመቻው በኋላ ወደ ኬንያ በተጓዙት ተማሪዎች የተጀመረው መንፈሳዊ ትምህርት ሳይቋረጥ ቀጥሎ ነበር። ይህም እንግዲህ ለዛሬው ማኅበረ ቅዱሳን መመሥረት ክፍተኛ አስተዋጽኦ የነበረው በእግዚአብሔር ፈቃድ የተፈጠረና የተመቻቸ ሁኔታ ነበር።

በአጠቃላይ በ፲፱፻፸ዎቹ ዓመታት በነበረው የፖለቲካ እንቅስቃሴና በትምህርት ተቋማቱ በነበረው የጸረ-ሃይማኖት ፖሊሲ ወደየተቋማቱ የሚገቡትን ተማሪዎች ከቤተክርስቲያን ስለአራቃቸውና ይህም ቤተክርስቲያን ተተኪ ትውልድ እንድታጣ ወጣቱም ወደ ቤተ ክርስቲያን በመሄድ ነገረ እግዚአብሔርን ለመስማት ዕድል እንዳይኖረው በማድረጉ በዚያ ዘመንና በመጨረሻው ትውልድ መካከል ክፍተት እንዲፈጠር ሆኖ ነበር።

ይህ ክፍተትም በየትኛውም የቤተክርስቲያኒቱ መዋቅር ያልተሸፈነ ስለነበረ ከየሰንበት ትምህርት ቤቶቹ ወደ ተቋማት የሚገቡት ወጣቶች ሊመረቁ በፖለቲካው ፍልስፍና ተለውጠው ዓለማውያን ወይም መናፍቃን ሆነው እንዲወጡ ክፍተኛ አሉ ታዊ ተጽእኖ ነበረው። ክፍ ብለን እንደጠቀስነው ሁሉ በተቋማቱ ውስጥ መናፍቃን በነፃነት ለመንቀሳቀስ የተመቻቸ ሁኔታ በማግኘታቸው ኦርቶዶክሳውያን ወጣቶች ለመናፍቃን ውጊያ የተጋለጡ ነበሩ። በወቅቱ ደግሞ መናፍቃን ለሚያነሳቸው የክህደት ትምህርት መልስ የሚለጥና የሚያጽናና አካል አልነበረም።

በእነዚህ ሁኔታዎች የተፈጠረው መዋቅራዊም ሆነ ነባራዊ ክፍተት ሊደፈን ባለመቻሉና የተማረው ትውልድም ከቤተክርስቲያን ጋር የሚተዋወቅበት ለነፍሱ ቤዛ የሚያገኝበት መንገድ ባለመኖሩ ይህን ቀዳዳ የሚደፍን አካል መኖር ነበረበት። በተለይም ተማሪዎች ወደ ተቋም ከመግባታቸው በፊት በነበሩበት የሰንበት ትምህርት ቤት እና እነዚህ ተማሪዎች ተመርቀው ወጥተው አባላት ሊሆኑ በሚችሉበት የሰበካ ጉባኤ መካከል /በተቋም በሚቆዩበት ጊዜ/ ያለውን ክፍተት የሚሸፍንና እነዚህን ወጣቶች ቤተክርስቲያናቸውን እንዲያገለግሉ የማድረጉን ሥራ የሚያከናውን አካል ያስፈልግ ነበር በ፲፱፻፸፯ ዓ.ም በመኝታ ክፍል ውስጥ በአዲስ አበባ ዩንቨርሲቲ ስድስት ኪሎ የተጀመረው የጽዋ መርሐግብር ቀስ በቀስ እያደገና በተለያዩ እግዚአብሔር ብቻ በሚያውቃቸውና ባዘጋጃቸው ሁኔታዎች እየሰፋ መጥቶ ዛሬ የምናየውን ማኅበረ ቅዱሳን ለመሆን በቃ። ማኅበረ ቅዱሳን በፍቃድ እግዚአብሔር የተወለደ እንጂ በሰዎች ዕቅድ መሠረት በተከናወነ ተግባር የተገኘና ከዚህ የተነሣ ማኅበር አይደለም።

፳.፪.፩ የማኅበሩ ስያሜ

በዓላማ አንድ በሆኑና ከአንድ ምንጭ በተቀዱ አባላት አማካኝነት በተለያዩ ሁኔታዎች ምክንያቶች የተመሠረቱ ማኅበራት ነበሩ። የመጀመሪያው ከተቋማቱ ተውጣጥተው ከ፲፱፻፳፫ ዓ.ም ጀምሮ በዝዋይ የካህናት ማሠልጠኛ ተምረው የተመረቁትና ሌሎችም የገዳሙ ምሩቃን መነሳት፣ ተሳውስትና ሂደቶች በአንድ ሆነው

በብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ አሳሳቢነት የተመሠረተው ስም ያልተሰጠው “የዝዋይ ደቀ መዛሙርት አንድነት” ነው። ሁለተኛው ደግሞ ከከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ተመርቀው በሥራ ላይ የሚገኙ ወጣቶች ተሰባስበው በቤተክርስቲያን ስለሚፈጽሙት መንፈሳዊ አገልግሎት የሚመሩበትና የሚመካከሩበት /የዝዋይ ደቀመዛሙርት አንድነትንም ይጨምራል/ በእመቤታችን መታሰቢያነት የተቋቋመው “ማኅበረ ማርያም” ነው። ይህም እንዲደረግ መመሪያ የሰጡት ብፁዕ አቡነ ጎርጎርዮስ ካልዕ ነበሩ። ሦስተኛው ደግሞ የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተማሪዎች በብላቴ በነበሩበት ጊዜ በገቡት ብጽዓት መሠረት ያቋቋሙት “ማኅበረ ሚካኤል” ነበር። ይህም የዝዋይ ደቀመዛሙርት አንድነት እና የማኅበረ ማርያም አባላትን ጭምር የያዘ ነበር።

እነዚህ ሦስቱም አንድ ዓላማ ያላቸውና ተመሳሳይ በሆኑ አባላት የተመሠረቱ በመሆናቸው የተጀመረውን መንፈሳዊ አገልግሎት አጠናክሮ ለመቀጠል አንድ ወጥ የሆነ መጠሪያ ያለው ማኅበር ማደራጀቱ እስፈላጊ መሆኑ ከብዙ ጥልቅና ሰፊ ውይይት በኋላ ስምምነት ተደረሰበት። በመቀጠል የተነሣው የማኅበሩ ስያሜ ማን ይሁን? የሚለው ነበር። በአማራጭም ማኅበረ አርድዕት፣ ማኅበረ ሐዋርያት፣ ማኅበረ እስጢፋስ ወዘተ የሚሉ ስሞች ቀርበው ለመምረጥ ግን እጅግ አስቸጋሪ ሆኖ ተገኘ። በመጨረሻ ግን በወቅቱ የምሥራቅ ሸዋ ሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስና የዝዋይ ካህናት ማሠልጠኛ የበላይ ሐላፊ የነበሩት ብፁዕ አቡነ ገብርኤል ቀደም ብሎ የነበሩት ማኅበራት የድንግል ማርያምና የቅዱስ ሚካኤል መታሰቢያዎች ናቸው፤ የማኅበሩም አገልግሎት የቤተክርስቲያኒቱን ትምህርት ሃይማኖትና ሥርዓት ከመጠበቅና ከማስተማር በተጨማሪ የቅዱሳን መላእክት፣ የቅዱሳን ነቢያት፣ ቅዱሳን ሐዋርያት፣ እንዲሁም የቅዱሳን ጸድቃንና ሰማዕታት ክብራቸው፣ ገድልና ትሩፋታቸው እንዲሁም አማላጅነታቸውና በረከታቸው በሰፊው እንዲታወቅና ትውልድም የዚህ ተጠቃሚ እንዲሆን ማስተማር፤

በእነዚህ ቅዱሳን አማላጅነትና ረድኤት እየታገዙ ለመንግሥተ ሰማያት እንዲበቁ ማድረግ ስለሆነ የዚህ ማኅበር ስያሜ “ማኅበረ ቅዱሳን” እንዲባል ሐሳብ አቀረቡ። በዚህም የተነሣ ማኅበሩ የቅዱሳን ነቢያት፣ ሐዋርያት፣ ጸድቃን ሰማዕታትና የቅዱሳን መላእክት ሁሉ መታሰቢያ ይሆን ዘንድ “ማኅበረ ቅዱሳን” ተባለ።

ማኅበረ ቅዱሳን በ፲፱፻፹፬ ዓ.ም ይህን ስያሜ ካገኘ በኋላ የአገልግሎት ሥነ ሥርዓት እና መመሪያ ተቀርጾለት በቤተክርስቲያኒቱ አባቶች ተባርኮና ሕጋዊ ዕውቅና አግኝቶ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ሥር ተዋቅሮ መንፈሳዊ አገልግሎቱን በይፋ ጀምሯል። ይህም ማለት የማኅበሩ መተደደሪያ ደንብ በጠቅላይ ቤተክህነት ጽ/ቤት መጋቢት ፳፭ ቀን ፲፱፻፺ ዓ.ም ጸድቆ ለሁሉም አህጉረ ስብከት እንዲያውቁትና አስፈላጊውን እገዛም እንዲያደርጉ ተልኮላቸዋል። በተጨማሪም የቤተክርስቲያናችን ቅዱስ ቢናዶስ ይህንን የመተደደሪያ ደንብ በድጋሚ በማጤንና በመገምገም ሐምሌ ፲ ቀን ፲፱፻፺ ዓ.ም ባደረገው ጉባኤ አሻሽሎ አጽድቋል።

፩.፩.፪ የማኅበሩ አስፈላጊነት

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በምትመራበት ቃለ ዓዋዲ የተገለጡትን የወጣቶች ተግባራት መፈጸም እንደተጠበቀ ሆኖ የቤተክርስቲያኒቱ መዋቅር ያልሸፈናቸውን ክፍተቶች ከመሙላት አንጻር የማኅበሩ አስፈላጊነት ስለሚከተሉት ምክንያቶች ነው፡-

- ሀ. በአጥቢያ ደረጃ ብቻ የተዋቀሩት ሰንበት ትምህርት ቤቶችና የሰበካ ጉባኤያት ወደ ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ገብተው ለማስተማርም ሆነ መንፈሳዊ አገልግሎት ለመስጠት የማይችሉ ስለሆነ እነዚህን የኅብረተሰብ ክፍሎች ወደ ቤተክርስቲያን እንዲሄዱ፣ ስለሃይማኖታቸው፣ ስለ ሥርዓታቸው፣ ስለ ቤተክርስቲያን ታሪካቸው፣ ስለ

መንፈሳዊ ትውፊታቸው፤ ስለቅርሳቸውና ንዋያተ ቅድሳታቸው እንዲማሩ የሚያቀናጅና የሚያደራጅ ከቤተ ክርስቲያን ጋር የሚያገናኛቸው አካል በማስፈለግ፤

ለ. የተለያዩ የእምነት ድርጅቶች በልዩ ልዩ ዘዴዎች በመጠቀም ወደ ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት በመግባት የቤተ ክርስቲያኒቱን ልጆች በዐርባ እና በሰማንያ ቀናቸው ካገኙት የመንፈስ ቅዱስ ልጅነት ለመለየትና ለማስከበር ስለሚጥሩ ይህንን ሩጫ ለማክሸፍ ተማሪዎች በተቋሙ ውስጥ በሚቆዩበት ጊዜ በየአጥቢያ ቤተክርስቲያናቸው እንዲገኙ ለማድረግ በቅርብ የሚከታተላቸውና የትምህርት መርሐ ግብሮቻቸውን የሚያመቻች በየተቋማቱም የሚከናወንበትን ሁኔታ የሚያቀናጅ አካል መኖሩ አስፈላጊ ስለሆነ፤

ሐ. የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ተማሪዎች በትምህርት ላይ በሚገኙበትም ሆነ ትምህርታቸውን አጠናቅቀው ከወጡ በኋላ በሰንበት ትምህርት ቤቶች እና በሰበካ ጉባኤያት ውስጥ አባላት በመሆን ቅድስት ቤተክርስቲያናቸውን በቅንነት ለማገልገል እንዲዘጋጁ የሚያበረታታ ከተማሪዎቹ ጋር ቅርበት ያለው አካል በማስፈለግ፤

መ. የዘመኑ መናፍቃን ለዘመኑ ትውልድ በሚመስለው መንገድ እያውጠነጠኑ የሚረጩትን የጉፋቄ መርዝና ለዚህም የሚጠቀሙበትን የረቀቀ ዘዴ በመከታተል ትውልድ በሚረዳው ቋንቋ ምላሽ የሚሰጥና እነዚህን መናፍቃን ከተንኮላቸው የሚያጋልጥ፤ ለምእመናንም የሚያሳውቅ፤ ለወጣቱ ትውልድ መንፈሳዊ ችግር በትውልዱ ቋንቋ የተዘጋጀ መንፈሳዊ መፍትሔን ወደ ቤተክርስቲያን አባቶች በማቅረብ የሚያገለግል ተቋም አስፈላጊ በመሆኑ፤

ሠ. ከከፍተኛ የትምህርት ተቋማት እየተመረቁ የሚወጡት ወጣቶች በሥራም ሆነ በትምህርት ምክንያት ከአንድ አጥቢያ ወደ ሌላው የሚዘዋወሩና በአንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ብቻ ጸንተው ለመቆየት የማይችሉ በመሆኑ በየሄዱበት በመከታተል በሰንበት ትምህርት ቤቶች እና በሰበካ ጉባኤያት እንዲመዘገቡና ቤተክርስቲያናቸውን

በገንዘባቸው፤ በጉልበታቸውና በዕውቀታቸው እንዲያገለግሉ ሁኔታዎችን የሚያመቻች አካል አስፈላጊ መሆኑ በዋናነት ከሚጠቀሱት መካከል ናቸው፡፡

በአጠቃላይ የዘመኑን ትውልድ ከመንፈሳዊነትና ከቅድስት ቤተክርስቲያን ትምህርት ጋር በማዋሐድና ከአበው ጋር በማቀራረብ ቤተክርስቲያን የምትጠቀምበትን አገልግሎት ለመፈጸም ሲባል የማኅበረ ቅዱሳን አገልግሎት አስፈላጊ ሆኖአል፡፡

፩.፪.፫ የማኅበሩ ዓላማ

ከማኅበሩ ዓላማዎች መካከል ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘሩት ጥቂቶቹ ናቸው፡፡

ሀ. በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ውስጥ የሚማሩ ወጣቶችን በማኅበሩ ሥራ አደራጅቶ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን እምነት፤ ሥርዓት እና ትውፊት እንዲማሩ እና የአባቶች ተተኪ እንዲሆኑ ማድረግ፤

ለ. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን እምነትና ሥርዓት ሳይለወጥ ተጠብቆ ከትውልድ ወደ ትውልድ እንዲተላለፍ ለማድረግ ይቻል ዘንድ ለዘመኑ ትውልድ ትምህርተ ሃይማኖት እንዲዳረስ ማድረግ፤

ሐ. ከሚመለከታቸው የቤተክርስቲያኒቱ አካላት ጋር በመነጋገርና በማስፈቀድ ትምህርተ ወንጌልን በተለያዩ ዘዴዎች በመጽሔት፤ በጋዜጣ፤ በጠራሪ ጽሑፍ፤ በካሴት እና በመሳሰሉት እንዲበፋፋ ማድረግ፤ ወጣት ሰባክያንንም ማበረታታት፤

መ. የተማረውን የኅብረተሰብ ክፍል የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያንን በገንዘብ፤ በዕውቀቱ እና በጉልበቱ እንዲያገለግል አስፈላጊውን ሁሉ ማመቻቸት፤

ሠ. ስለኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ጥናት የሚያደርጉ ሰዎችን በተለይ ወጣት ምሁራንን ማበረታታትና በሚቻለው ሁሉ መርዳት፤

ረ. ወጣቱ ትውልድ በሥራም ሆነ በትምህርት ከአንድ አጥቢያ ወደ ሌላ አጥቢያ የሚዘዋወር በመሆኑ በሄደበት ተከታትሎ

በሰንዘት ትምህርት ቤትም ሆነ በሰበካ ጉባኤ እንዲታቀዱና በገንዘቡ፣ በዕውቀቱ እንዲሁም በጉልበቱ ቤተክርስቲያንን እንዲያገለግል ሁኔታዎችን ማመቻቸት

ሲ. የሰንዘት ት/ቤቶች ማደራጃ መምሪያው ለገንዘብ ትምህርት ቤቶችን ለማደራጀትና ለማጠናከር የሚያደርገውን ጥረት ማገዝና በሚያስፈልገው ሁሉ መተባበር።

ሺ. የማኅበሩ አባላት ባላቸው ሙያ፣ ዕውቀትና ገንዘብ ሰብዓዊና ማኅበራዊ አገልግሎቶችን እንዲያበረክቱ ማድረግና ማበረታታት።

፳.፪.፩ የማኅበሩ አቋም

ማኅበሩ በማንኛውም የፖለቲካ እንቅስቃሴ ውስጥ ምንም ዓይነት ጣልቃ ገብነት የለውም።

፳.፪.፪ አባልና አባልነት

❖ የማኅበሩ የአባልነት መስፈርት

ሄ አባሉ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን አባል መሆኑ የተረጋገጠ እና የሰንዘት ትምህርት ቤት እና /ወይም የሰበካ ጉባኤ አባል የሆነ፤

ሄ ከወርቃዊ ገቢው ቢያንስ 1% (አንድ በመቶ) ለማኅበሩ አገልግሎት ለማበርከት ፈቃደኛ የሆነ፤

ሄ ቤተክርስቲያንን በጉልበቱ፣ በዕውቀቱና በገንዘቡ ለማገልገል ፈቃደኛ የሆነ፤

❖ በዚህም መሠረት የማኅበሩ አባላት ሊሆኑ የሚችሉት

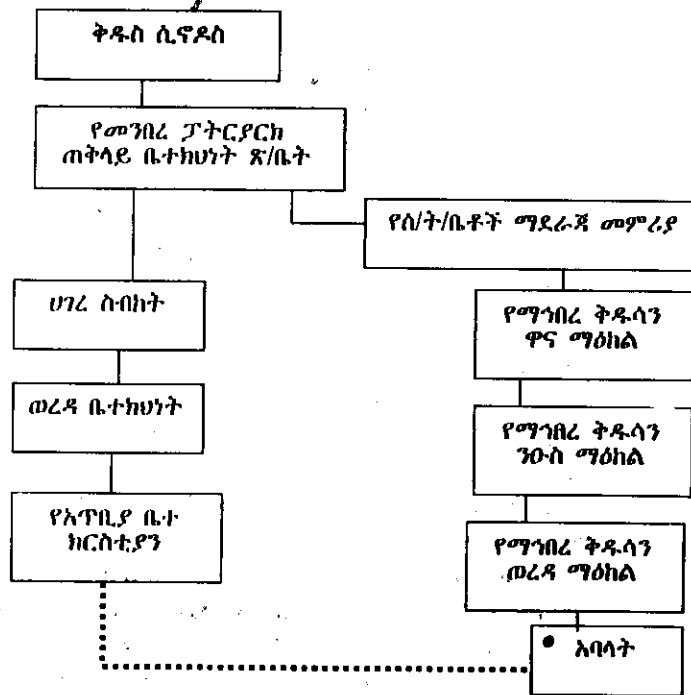
፩. ቤተክርስቲያኒቷ ባሏት ማሠልጠኛዎች የሠለጠኑ እና በሰበካ ወንጌል አገልግሎት የተሰማሩ አባቶች እና ወንድሞች ደቀ መዛሙርት፤

፪. በየክፍተኛ ትምህርት ተቋማት በየአጥቢያ በሚገኙ የሰንዘት ትምህርት ቤቶች በመማር ላይ የሚገኙ ተማሪዎች፤

፫. ለማኅበሩ ዓላማ ተግባራዊነት በጉልበታቸው፣ በገንዘባቸው እና በዕውቀታቸው የሚረዱ ምእመናን ናቸው።

፳.፪.፮ የማኅበረ ቅዱሳን አሠራር

የማኅበሩ ዓላማ የቤተክርስቲያኒቱን አገልግሎት በመፈጸም ሂደት የበኩሉን አስተዋጽኦ ማበርከት ከመሆኑ አንጻር አሠራሩ የቤተክርስቲያኒቱን መዋቅር በተከተለ እና ለአሠራር አመቺ እና ተዛማጅ በሆነ ሁኔታ ነው። ማኅበሩ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን የሰንዘት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ መምሪያ ሥር የተዋቀረ በመሆኑ ከመምሪያው በሚሠጠው መመሪያ መሠረት አገልግሎቱን ደበረክታል። በቤተክርስቲያኒቷ መዋቅርም መሠረት በውስጥና በውጭ ሀገር በየሀገሪ ስብከቱ “ንዑሳን ማዕከላት” /ቅርንጫፎች/ ሊኖሩት እንዲሁም አባላቱን በቅርበት ለመከታተል የሚረዱ ከየወረዳው ቤተክህነት ጋር በመተባበር አገልግሎታቸውን የሚፈጽሙ “የወረዳ ማዕከላት” ይኖሩታል። በተጨማሪም በየተቋማቱ የሚጻፉ መንፈሳዊ ጉባኤያት የግቢ ጉባኤያት ተብለው እንደ አንድ የወረዳ ማዕከል ይዋቀራሉ። ስለዚህም የወረዳ ማዕከላት ተጠሪነታቸው ለንዑሳን ማዕከላት ሲሆን የንዑሳን ማዕከላት ተጠሪነት ለዋናው ማዕከል ይሆናል። በአጠቃላይ መልኩ የቤተክርስቲያኒቱን አወቃቀር እና የማኅበሩን የአሠራር ግንኙነት ከዚህ በታች በተተመጠው ንድፍ መመልከት ይቻላል።

የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ /ሸ/::

- ፩. የሰንበት ትምህርት ቤትንና የማኅበረ ቅዱሳንን አንድነትና ልዩነት አስረዳ /ጂ/::
- ፪. የማኅበረ ቅዱሳን መኖር አስፈላጊነቱ ምንድን ነው?
- ፫. አንድ ወጣት የሰንበት ሰንበት ትምህርት ቤት አባል መሆን ይችላል?
- ፬. “ባህላዊ የዜማ መሣሪያዎች ሁሉ ለመንፈሳዊ ዜማ መሣሪያነት እያገለገሉም” ይህንን አባባል በምሳሌ አስረዳ /ጂ/::
- ፭. ሰንበት ት/ቤት ተጠሪነቱ ለማንኛው?
- ፮. የሰንበት ት/ቤት መስፋፋት ለሀገር፣ ለቤተክርስቲያን እንዲሁም ለተማሪዎች ያለውን ማኅበራዊና መንፈሳዊ ጠቀሜታ አብራራ /ሪ/::
- ፯. ከቤተ ክርስቲያን ክፍተኛው የሥልጣን ባለቤት እስከ ዝቅተኛው የሥልጣን ደረጃ ያለውን መዋቅር ሥዕላዊ በሆነ መልኩ አሳዩ (ሰንበት ት/ቤትንና ማኅበረ ቅዱሳንን በማካተት)::

\$5 00